

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

6 december 2000

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2001**

BELEIDSBRIEF

**Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden
Beleidsprioriteiten 2000-2001**

BELEIDSBRIEF

**Extern Economisch Beleid
Beleidsprioriteiten 2000-2001**

BELEIDSBRIEF

**Ontwikkelingssamenwerking
Beleidsprioriteiten 2000-2001**

VERSLAG

**Namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heren Frans Ramon, Jacques Laverge en Patrick Hostekint
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

mevrouw Lisette Croes, de heer Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Paul Van Grembergen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

*Zie :***12-A** (1999-2000)

- Nr. 1 : Advies van de SERV over het begrotingsbeleid 2001 van de Vlaamse Gemeenschap

13 (2000-2001)

- Nrs. 1-A tot C : Toelichtingen

14 (2000-2001)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Amendementen

15 (2000-2001)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen + Errata bij de bijlagen
- Nrs. 2 tot 5 : Amendementen
- Nr. 6-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
- Nr. 6-B : Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

16 (2000-2001)

- Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

*Zie ook :***438** (2000-2001)

- Nr. 1 : Beleidsbrief

447 (2000-2001)

- Nr. 1 : Beleidsbrief

461 (2000-2001)

- Nr. 1 : Beleidsbrief

INHOUD

Blz.

DEEL I : ALGEMEEN BUITENLANDS BELEID EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

1. Toelichting door de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden	8
1.1. Inleiding : globale cijfergegevens	8
1.2. Missie, visie en strategische doelstellingen	8
1.3. Vlaanderen meer stem geven in de Europese Unie en andere multilaterale fora	9
1.3.1. De Europese Unie	9
A. Algemeen	9
B. Standpuntbepaling van de constitutionele regio's ten aanzien van de IGC ..	9
C. Colloquium van de Regio's	9
D. Belgisch Voorzitterschap van de Europese Unie	10
1.3.2. De multilaterale organisaties	10
A. Toenemend belang van het multilateraal gebeuren	10
B. Doelstellingen van het Vlaams multilateraal beleid	11
C. Opbouw van een eigen Vlaams multilateraal beleidsinstrumentarium	11
1.4. Versterking van de positie van Vlaanderen als volwaardige actor en partner voor bilaterale relaties	12
1.4.1. De andere deelstaten in België	12
1.4.2. De buurlanden	12
1.4.3. De regio's in Europa	12
1.4.4. De landen van Centraal- en Oost-Europa	12
1.4.5. De landen buiten Europa	13
A. Zuid-Afrika	13
B. Chili	13
C. Québec	13
D. Israël en Palestina	13
E. Maghreb-landen	13
F. De kredieten voor het bilateraal beleid	13
1.5. Generieke strategische projecten	14
1.5.1. Een herijking van het internationaal voorlichtingsbeleid	14
1.5.2. Professionalisering van de organisatie en ontvangst van buitenlandse bezoekers en journalisten	15
1.5.3. Stroomlijning van de internationale vertegenwoordiging	15
1.5.4. Coördinatie van het Vlaams buitenlands beleid	15
2. Algemene bespreking : vragen en opmerkingen van de leden	15
2.1. Algemene inschatting van de begroting en de beleidsbrief	15
2.2. Het gedifferentieerde beheersconcept voor de Vlaamse buitenlandse betrekkingen ..	16
2.3. Beleid ten aanzien van de Europese Unie	18

2.4. Bilateraal beleid	18
A. Financiering van de bilaterale samenwerking	18
B. Betrekkingen met de andere deelstaten in België	19
C. De buurlanden	19
D. Betrekkingen met Nederland	19
E. De landen van Centraal- en Oost-Europa	20
F. De landen buiten Europa	21
2.5. Multilateraal beleid	21
A. Algemeen	21
B. UNESCO	22
C. Benelux	22
D. De Wereldhandelsorganisatie	23
2.6. Internationale communicatie en voorlichting	23
2.7. De grote evenementen met internationale uitstraling	24
2.8. Generieke strategische projecten	24
3. Algemene bespreking : antwoorden van de minister-president	24
4. Indicatieve stemming	28
4.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen	28
4.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel – Afdeling I	28

DEEL II : EXTERN ECONOMISCH BELEID

1. Toelichting door de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport	29
1.1. Inleiding	29
1.2. Kritische domeinen	29
1.2.1. Internationaal netwerk	29
1.2.2. Grotere export-knowhow van de Vlaamse KMO's	30
1.2.3. Grotere transparantie en consistentie van het export-instrumentarium	30
1.2.4. Grotere transparantie en consistentie van de exportbevoegdheden	31
1.2.5. Grotere internationale naambekendheid en imago van Vlaanderen en van de Vlaamse kwaliteitsproducten	31
1.3. De aanwending van de middelen	32
1.3.1. Dotatie aan Export Vlaanderen	32
1.3.2. De bijzondere dotatie aan Export Vlaanderen	32
1.3.3. Ter beschikking stellen van uitrustingsgoederen	32
1.3.4. Fonds Vlaanderen-Azië	33
1.4. Overzicht uitgavendecreetsbepalingen	34

2. Bespreking : vragen en opmerkingen van de leden	34
2.1. Algemene beleidsinschatting	34
2.2. Ontbreken van statistisch materiaal	35
2.3. Verdere defederalisering van de buitenlandse handel	35
A. Voorstel van bijzondere wet	35
B. Overheveling van financiële middelen	36
C. Federaal exportagentschap	36
D. Financiële zekerheidsinstrumenten voor de export	36
E. Nauwere samenwerking tussen de gewesten	37
2.4. Export Vlaanderen	37
A. Actieprogramma	37
B. Het begeleiden van handelsmissies door parlementairen	38
C. Vergroten van de exportbekwaamheid van KMO's	38
D. Buitenlands netwerk van Export Vlaanderen	39
E. Kostenverhogend effect van de aanhoudende stijging van de dollar	39
F. Financiële stimuli voor uitvoerbevorderende initiatieven	39
G. Uitbreiding van de opdracht tot “business development”	39
H. Concentratie- of spreidingsstrategie	40
I. Verdere reorganisatie van de instelling	40
J. Overkomst van BDBH-personeel	41
K. Behoeftte aan nieuwe behuizing voor de centrale zetel	41
L. Exportbevordering in vergelijkend perspectief	41
2.5. De Vlaamse uitvoer naargelang de geografische bestemmingsregio	41
A. De Europese markten	41
B. Handel met de landen van Centraal- en Oost-Europa	41
C. Export naar de Noord-Amerikaanse markt	42
D. Export naar Azië	42
E. Export naar de andere Belgische regio's	42
2.6. Naambekendheid en imago van Vlaanderen	43
2.7. Informeel buitenlands netwerk	43
2.8. Vertegenwoordiging door ere-consuls	44
2.9. Buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking	44
A. Het systeem van de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen	44
B. Impact van het horizontaal beleid inzake ontwikkelingssamenwerking	45
2.10. Eengemaakt Vlaams ministerie van Buitenlandse Zaken	45
2.11. Stageprogramma's	46
3. Bespreking : antwoorden van de minister	46
4. Indicatieve stemming	52
4.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen	52
4.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel	53

DEEL III : ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

1. Toelichting door de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking	54
1.1. Inleidende situering	54
1.2. Basisallocaties	55
1.2.1. Basisallocatie 12.31	55
1.2.2. Basisallocatie 12.38	55
1.2.3. Basisallocatie 12.42	55
1.2.4. Basisallocatie 30.05	55
1.2.5. Basisallocatie 30.07	55
1.2.6. Basisallocatie 30.08	56
1.2.7. Basisallocatie 33.01	56
1.2.8. Basisallocatie 43.01	56
1.2.9. Basisallocatie 51.01	56
1.3. De Beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking	56
1.3.1. Beleidsheroriëntatie en ontwikkeling van een nieuwe blauwdruk	57
1.3.2. Een horizontaal beleid binnen de Vlaamse regering	57
1.3.3. Het beleid naar de gemeenten toe	58
1.3.4. Politieke invulling van het mandaat ontwikkelingssamenwerking	58
1.3.5. Heroriëntatie van de begroting	58
1.3.6. Defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking	58
1.3.7. Realisaties in het voorbije jaar	59
1.3.8. De plannen voor 2001	59
2. Bespreking : vragen en opmerkingen van de leden	60
2.1. Algemene inschatting van de begroting en de beleidsintenties	60
2.2. Horizontaal beleid en de beschikbare begrotingsmiddelen en -ruimte	61
2.3. Beleid naar de gemeenten toe	64
2.4. Defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking	66
2.5. Realisaties van het afgelopen jaar	67
2.6. Educatie en sensibilisering	67
2.7. Keuze van de partnerlanden	67
2.8. Programma's en projecten in het Zuiden	68
2.8.1. Algemene beleidsgrondslagen	68
2.8.2. Waarborgverlening aan projecten in ontwikkelingslanden	69
2.8.3. Gezondheidszorg	69
2.9. VVOB	70
3. Bespreking : antwoorden van de minister	70
4. Indicatieve stemming	74
4.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen	74
4.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel – Afdeling I	75
Bijlagen :	
Bijlage 1 : Gemeenschappelijk standpunt van de constitutionele regio's inzake de IGC	79
Bijlage 2 : Grafieken betreffende de Vlaamse export	93
Bijlage 3 : Dossieroverzicht – Terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen (1999 & 2000) .	97
Bijlage 4 : Regeringsdocumenten en -beslissingen i.v.m. de heroriëntering van het Vlaams beleid voor ontwikkelingssamenwerking	99

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden heeft op data van donderdag 16 en 23 november 2000 de aan haar toegewezen elementen en bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001 besproken en goedgekeurd.

Overeenkomstig de terzake binnen de Vlaamse regering bestaande bevoegdheidsverdeling bestond de bespreking uit drie onderdelen. Het luik "algemeen buitenlands beleid en Europese aangelegenheden" werd op 16 november 2000 toegelicht door minister-president Patrick Dewael terwijl de luiken "extern economisch beleid" en "ontwikkelingssamenwerking" op 23 november 2000 werden toegelicht door respectievelijk minister Johan Sauwens en minister Bert Anciaux.

Overeenkomstig artikel 74, lid 4, van het Reglement van het Vlaams Parlement werden de beleidsbrieven over de respectieve beleidsdomeinen van genoemde ministers samen met de uitgavenbegroting besproken. Voor minister-president Dewael gaat het daarbij over de beleidsbrief "Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden – Beleidsprioriteiten 2000-2001" [Stuk 461 (2000-2001) – Nr. 1], voor minister Sauwens over de beleidsbrief "Extern Economisch Beleid – Beleidsprioriteiten 2000-2001" [Stuk 438 (2000-2001) – Nr. 1] en voor minister Anciaux over de beleidsbrief "Ontwikkelingssamenwerking – Beleidsprioriteiten 2000-2001" [Stuk 447 (2000-2001) – Nr. 1].

Voor elk van de drie besprekingen werd een andere verslaggever aangeduid. De heer Frans Ramon stelde het verslag op van de bespreking van het algemeen buitenlands en het Europees beleid, de heer Jacques Laverge rapporteerde over het luik extern economisch beleid, en de heer Patrick Hostekint nam de bespreking van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking voor zijn rekening. Elk van de genoemde deelbesprekingen maakte tevens het voorwerp uit van een afzonderlijke stemming. De besprekingen van de aan de commissie toegewezen begrotingselementen, en de daarbij horende beleidsbrieven werden afgesloten op donderdag 23 november 2000.

DEEL I : ALGEMEEN BUITENLANDS BELEID EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

1. TOELICHTING DOOR DE HEER PATRICK DEWAELE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, BUITENLANDS BELEID EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

1.1. Inleiding : globale cijfergegevens

Bij de aanvang van zijn uiteenzetting wijst de minister-president erop dat hij – conform de terzake geldende reglementaire bepalingen – tegelijk uitleg zal verschaffen bij de beleidsbrief én de voor het begrotingsjaar 2001 ingediende begroting.

Bij wijze van algemene oriëntatie geeft de minister-president eerst enkele globale cijfers evenals enige duiding bij de voornaamste verschuivingen in de buitenlandbegroting. Het programma 12.1 "Algemeen Buitenlands Beleid", omvat voor volgend jaar een totaal aan vastleggingskredieten of beleidskredieten (d.w.z. NGK + GVK) van 1.031,2 miljoen Belgische frank, en een totaal aan ordonanceringskredieten of betalingskredieten (d.w.z. NGK + GOK) van 905,1 miljoen BEF.

De minister-president wijst er daarbij op dat hetzelfde programma 12.1 in de aangepaste begroting voor het jaar 2000 – en abstractie makend van de kredieten m.b.t. ontwikkelingssamenwerking – goed was voor een totaal aan beleidskredieten van 605,0 miljoen BEF en een totaal aan betalingskredieten van 612,3 miljoen frank.

In vergelijking met het voorgaande jaar is er dus een sterke stijging van de beleidskredieten met 426,2 miljoen BEF. Deze stijging valt te verklaren op grond van twee factoren. Vooreerst wordt er 252,6 miljoen BEF overgeheveld van programma 51.9 "Extern Economisch Beleid" naar programma 12.1. Dit geldt heeft betrekking op het nieuwe beleid inzake Oost- en Centraal-Europa. Waarbij de minister-president erop wijst dat deze specifieke operatie voor het geheel van de Vlaamse uitgavenbegroting dus eigenlijk een nuloperatie is. En tweedens valt de genoemde stijging ook te verklaren door het feit dat er op de begroting 200 miljoen BEF werd ingeschreven met het oog op het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie in de tweede helft van 2001.

Tegenover deze stijging staat een overheveling van 35 miljoen BEF van programma 12.1 naar programma 72.1 "Media", met betrekking tot de satellietzender BVN (het Beste van Vlaanderen en Nederland).

1.2. Missie, visie en strategische doelstellingen

De minister-president wenst daarna ten behoeve van de commissieleden nog even kort de grondslagen van het Vlaams buitenlands beleid te schetsen. Hij herinnert er daarbij aan dat de basis voor het vernieuwde Vlaams buitenlands beleid door de Vlaamse regering werd vastgelegd in de beleidsnota "Het Vlaams Buitenlands Beleid – 1999-2004" [Stuk 163 (1999-2000) – Nr. 1] én in het Strategisch Plan Buitenlands Beleid 1999. Voor het Vlaams buitenlands beleid werd daarin zowel een missie als een visie gedefinieerd.

De missie voor het Vlaams buitenlands beleid is : *"Vlaanderen een gezicht geven in de wereld door een maximale behartiging van haar belangen en de verdediging van fundamentele humane waarden. Vlaanderen zet zich binnen zijn bevoegdheden in voor een beter Europa en geeft mee gestalte aan een internationaal beleid gericht op een duurzame ecologische en economische welvaart en sociale rechtvaardigheid in Noord en Zuid."*

De visie waarop het Vlaams buitenlands beleid is gebaseerd, luidt dan weer : *"Om als welvarende, democratische en verdraagzame regio het nieuwe millennium binnen te treden, moet Vlaanderen zich op een structurele en duurzame wijze inschakelen op het internationale forum."*

Aan deze missie en deze visie werden ook vier strategische doelstellingen gekoppeld, te weten : (1) Vlaanderen politiek meer stem geven in de Europese Unie en andere multilaterale fora ; (2) Vlaanderen versterkt zijn positie als volwaardige actor/partner voor bilaterale relaties ; (3) de welvaartscreatie in Vlaanderen ondersteunen en de economische impact van Vlaanderen vergroten en tenslotte ; (4) Vlaanderen levert een bijdrage om de verschillen in welvaart en welzijnsniveau tussen Westerse landen en landen in ontwikkeling te verkleinen.

De minister-president wijst er daarbij op dat de strategische doelstellingen 1 en 2 betrekking hebben op zijn bevoegdheid, zijnde het algemeen buitenlands beleid, terwijl strategische doelstelling 3 tot de bevoegdheid van de minister belast met bui-

tenlandse handel en exportbevordering behoort, en strategische doelstelling 4 onder de bevoegdheid valt van de minister belast met ontwikkelingssamenwerking.

Terzake kan hij de commissieleden nog meedelen dat er nu ook voorzien wordt in een eigen begrotingsprogramma voor ontwikkelingssamenwerking. Het bestaande programma 12.1 wordt met andere woorden opgesplitst in enerzijds het huidige programma 12.1 dat de nieuwe benaming "Algemeen Buitenlands Beleid" krijgt, en anderzijds programma 12.2 met als nieuwe benaming "Ontwikkelingssamenwerking". Zoals gezegd is het nieuwe programma 12.1 gestoeld op de strategische doelstellingen 1 en 2 : Vlaanderen meer stem geven in de Europese Unie en andere multilaterale fora én het versterken van de positie van Vlaanderen als waardige actor en partner voor bilaterale relaties.

1.3. Vlaanderen meer stem geven in de Europese Unie en andere multilaterale fora

1.3.1. De Europese Unie

A. Algemeen

Voor een meer omvattende benadering van dit beleidsonderdeel verwijst de minister-president naar de periodieke gedachtewisseling over "Europese Aangelegenheden" die net vandaag nog in deze commissie heeft plaatsgevonden [Stuk 496 (2000-2001) – Nr. 1]. De minister-president vervolgt daarna zijn uiteenzetting met de onomstootbare vaststelling dat de Europese Unie een enorme impact heeft op het beleid van Vlaanderen. Enkele recente evoluties zorgen er met name voor dat een belangrijk deel van het beleid nog verder naar het Europese niveau verschuift. Zo zorgt de invoering van de euro onmiskenbaar voor een verschuiving van de financieel-economische beslissingsmacht, terwijl ook op het vlak van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid de krachten meer en meer worden gebundeld. Daarnaast is er vanzelfsprekend ook de kwestie van de uitbreiding, waardoor we binnen afzienbare tijd wel eens tot een Europese Unie van 25 lidstaten zouden kunnen komen. Waarbij het duidelijk moge zijn dat een Unie van 25 niet op dezelfde wijze zal kunnen functioneren als een Unie van 15. Dit temeer daar de kandidaat-lidstaten vooral in economisch opzicht een sterk verschillend profiel hebben.

Momenteel werken de huidige lidstaten op Europees niveau aan een reorganisatie van de instellingen

ter voorbereiding van deze uitbreiding. Op de recente top van Biarritz bleek echter duidelijk dat de kleine lidstaten zich terdege zullen moeten waken om in de uitgebreide Unie niet in de verdrukking te komen vanwege de grote lidstaten. De minister-president voegt daaraan toe dat zulks a fortiori geldt voor de regio's met eigen wetgevende bevoegdheden. Vooral zij zullen erover moeten waken dat hun eigen bevoegdheden gerespecteerd worden. Hij wijst er daarbij op dat Vlaanderen, als performante regio, hierin een voortrekkersrol wil spelen. Ten bewijze waarvan de minister-president verwijst naar drie gegevenheden : (1) de standpuntbepaling van de constitutionele regio's ten aanzien van de IGC ; (2) het colloquium van de regio's in maart 2001 en ; (3) de inspanningen die Vlaanderen levert in het licht van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie.

B. Standpuntbepaling van de constitutionele regio's ten aanzien van de IGC

Op 20 september 2000 werd op initiatief van de minister-president in Brussel een ministeriële conferentie gehouden van politieke vertegenwoordigers van meer dan 20 constitutionele regio's (d.w.z. regio's met eigen wetgevende bevoegdheden, hen toegekend door de grondwet van hun respectieve staten van oorsprong) uit Duitsland, Oostenrijk, Spanje én België. Deze conferentie leidde ertoe dat een gemeenschappelijk standpunt [zie bijlage 1] werd aangenomen inzake de verzuchtingen van de constitutionele regio's met betrekking tot de Intergouvernementele Conferentie (IGC). De constitutionele regio's – ongeacht of zij vertegenwoordigd waren op de conferentie of niet – werden ondertussen uitgenodigd om dit gemeenschappelijk standpunt bij te treden.

C. Colloquium van de Regio's

Weerom op initiatief van de Vlaamse minister-president zal – in de aanloop naar het Belgisch Voorzitterschap – door de Vlaamse regering op 13 en 14 maart 2001 een politieke conferentie van de regio's met wetgevende bevoegdheden worden georganiseerd. Het thema van deze bijeenkomst zal zijn : "regio's als synoniem voor efficiënt bestuur". Het opzet van dit alles bestaat erin om met een duidelijke boodschap te anticiperen op het witboek inzake efficiënt bestuur in de EU, dat momenteel wordt voorbereid door de Europese Commissie. Om deze belangrijke ontmoeting te onderbouwen werd recent ook een onderzoeksopdracht gegeven om een vergelijkende studie te maken tussen de verschillende regio's met wetgevende bevoegdheden en om een gemeenschappelijke verklaring dienaan-

gaande voor te bereiden. Vlaanderen bereidt het colloquium in kwestie ook politiek voor in samenwerking met zes partnerregio's, te weten : Wallonië, Beieren, Noordrijn-Westfalen, Catalonië, Salzburg, en Schotland.

D. Belgisch Voorzitterschap van de Europese Unie

De minister-president affirmeert dat Vlaanderen actief en loyaal zal deelnemen aan het Belgisch Voorzitterschap van de Europese Unie in de tweede helft van 2001. Vlaanderen zal tijdens dit Voorzitterschap niet alleen ten volle zijn rol vervullen binnen de federale taakverdeling, maar zal ook zijn eigen stempel kunnen doordrukken. Enkele Vlaamse ministers zullen de ministerraden voorzitten en coördineren. Meer bepaald zal Vlaanderen de raden "Jeugd" en "Onderwijs", evenals een informele raad "Cultuur" voorzitten. Het centraal thema dat Vlaanderen daar naar voor wil brengen is "Jeugd en Opleiding".

Met de voorbereiding van dit Voorzitterschap werd dit jaar reeds volop gestart. Om deze voorbereiding te coördineren werden twee werkgroepen opgericht, respectievelijk op politiek en ambtelijk niveau.

De minister-president wijst er daarbij op dat het personeelsbestand van de administratie Buitenlands Beleid, van de Vlaamse vertegenwoordiging in de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie én van de diverse functionele departementen werd versterkt om de te verwachten bijkomende werklust in het kader van het Voorzitterschap op een adequate manier te kunnen opvangen. Daarnaast is men ook reeds gestart met de intensieve opleiding met betrekking tot de Europese besluitvormingsprocessen (en vooral ook hoe Vlaanderen hierop kan inspelen), van de verschillende ambtenaren die tijdens het Voorzitterschap een rol zullen spelen.

In 2001 wordt vanzelfsprekend verder gewerkt aan deze coördinatie. De functionele departementen hebben hun eigen thema's uitgewerkt ter voorbereiding van de Raden, en zullen zich tevens manifesteren door in de rand van het Voorzitterschap verschillende colloquia en seminaries te organiseren.

Tweemaandelijks wordt een stand van zaken van al deze activiteiten voorgelegd aan de Vlaamse regering. Waarbij de minister-president verzekert dat er ook regelmatig zal worden gerapporteerd aan het Vlaams Parlement. Daarnaast wordt er ook een communicatiestrategie uitgewerkt rond de Vlaam-

se inbreng in het Belgisch Voorzitterschap, terwijl de Vlaamse minister van Cultuur – overigens in overleg met de Franse Gemeenschap – werkt aan de culturele omlijsting van het Voorzitterschap. Dit alles vertaalt zich budgettair in een centraal budget van 200 miljoen BEF op de begroting 2001 (voorzien op basisallocatie 12.25 van programma 12.1), waarmee alle activiteiten die verband houden met het Voorzitterschap gefinancierd zouden moeten kunnen worden.

Tenslotte wijst de minister-president er nog op dat Vlaanderen ernaar streeft om tegen de aanvang van het Voorzitterschap de Belgische achterstand inzake de omzetting van Europese richtlijnen weg te werken. Daartoe is overgegaan tot de uitbouw van een eigen Vlaams "scorebord" terzake én tot de verdere responsabilisering op politiek en ambtelijk niveau. Voor de opvolging en de implementatie van een en ander ligt de verantwoordelijkheid dus duidelijk bij elk van de functioneel bevoegde ministers. Niet alleen moet dit alles ervoor zorgen dat in 2001 de achterstand zal zijn weggewerkt, door een proactieve integratie van de Europese beleidsopties in de Vlaamse regelgeving zal ervoor gezorgd worden dat Vlaanderen ook op langere termijn kan bijblijven.

1.3.2. De multilaterale organisaties

A. Toenemend belang van het multilateraal gebeuren

Naast het belang van het Europees gebeuren voor Vlaanderen, onderkent de Vlaamse regering ook ten volle het belang van de multilaterale organisaties. Ze is zich er met name van bewust dat de samenwerking met deze instellingen een waardevolle bijdrage kan leveren tot het realiseren van de in het kader van het buitenlands beleid gestelde doelstellingen. De multilaterale organisaties richten zich in hun werking immers naar belangrijke bevoegdheden van Vlaanderen, zoals daar zijn : leefmilieu, onderwijs, cultuur, wetenschappen, economie, volksgezondheid, e.d.m. Hun werking belangt dan ook elke individuele burger in Vlaanderen direct aan. Voor de minister-president – die o.a. naar aanleiding van zijn bezoek aan Parijs ook de UNESCO en de OESO bezocht heeft – is het duidelijk dat Vlaanderen er alles moet aan doen om zijn buitenlands beleid meer toe te spitsen op die organisaties, en om die specifieke samenwerking te versterken.

Die noodzaak wordt zijns inziens mee ingegeven door de onontkoombare vaststelling dat de multilaterale organisaties in kwestie aan de basis liggen

van heel wat nieuwe maatschappelijke inzichten en ontwikkelingen. Door de internationalisering van de economie, de financiële systemen en de communicatie, én door het toenemend bewustzijn van de complexiteit en de schaal van politieke en maatschappelijke vraagstukken zal de multilaterale besluitvorming in de toekomst ongetwijfeld nog aan belang winnen.

B. Doelstellingen van het Vlaams multilateraal beleid

Voor de minister-president is het duidelijk dat de centrale uitdaging voor Vlaanderen erin bestaat om zich in deze trend in te schrijven en om alle opportuniteiten ten volle te benutten. Dit zou voor de minister-president in concreto moeten resulteren in een vijftal acties :

1. De besluitvorming binnen deze multilaterale organisaties in de mate van het mogelijke beïnvloeden, het weze alleen, het weze samen met de andere (Belgische) deelstaten, het weze samen met of in het kader van de Belgische federatie ;
2. De beschikbare knowhow en expertise uit het veld, die Vlaanderen onmiskenbaar heeft, maximaal valoriseren via de werking, de programma's of de projecten van multilaterale organisaties ;
3. Vlaanderen een stuk visibiliteit bezorgen in deze gremia van de internationale gemeenschap, m.a.w. Vlaanderen op de kaart zetten doorheen zijn samenwerking met de multilaterale organisaties ;
4. Vlaamse ambtenaren tijdelijk detacheren naar multilaterale organisaties en jonge afgestudeerde Vlamingen de kans bieden om er een stage te volgen ;
5. En tenslotte ook nuttige informatie verlenen over en opvolging geven aan de beslissingen van de multilaterale organisaties.

C. Opbouw van een eigen Vlaams multilateraal beleidsinstrumentarium

Qua aanpak binnen de eigen organisatie, kan de minister-president meedelen dat tegen einde 2000 de organisatie van een rondvraag zou moeten zijn afgewerkt, over de mate van betrokkenheid van de verschillende administraties van de Vlaamse Gemeenschap bij de multilaterale organisaties. Wil men een en ander immers op een degelijke manier

coördineren, dan is het niet alleen nuttig, maar ook nodig te weten hoe en in welke mate al die verschillende departementen momenteel reeds samenwerken met, of betrokken zijn bij de diverse multilaterale fora. De resultaten van deze bevraging zullen als basis kunnen dienen bij de verdere uitbouw van het multilateraal beleid van Vlaanderen. Daarnaast worden ook de voorbereidende werkzaamheden gestart in de richting van een overzicht van de – hoger reeds vermelde – detacheringsopportuniteiten en stagemogelijkheden binnen de multilaterale organisaties.

In 2001 zal – in overleg met de andere administraties – worden nagegaan waar (meer) Vlaamse beleidsmatige input in multilaterale debatten mogelijk en nodig is. Multilaterale standpuntbepaling door de administraties in overleg met de bevoegde ministers zal worden aangemoedigd. Ook zal gestart worden met het detacheren van Vlaamse ambtenaren naar de OESO en naar de IAO, terwijl een aantal jonge universitaires de kans zal geboden worden om gedurende een bepaalde periode stage te lopen bij multilaterale organisaties. Voor deze nieuwe initiatieven is een bedrag van 11,5 miljoen BEF voorzien op basisallocatie 12.37.

De minister-president wijst er daarna op dat het toenemende belang van de multilaterale organisaties voor Vlaanderen en hun vaak sectoroverschrijdende benadering – alleen al vanuit het oogpunt van de noodzakelijke coördinatie – ertoe noopt over te gaan tot de uitbouw van één centraal aanspreekpunt binnen het geheel van de Vlaamse overheidsdiensten. Daarom wordt binnen de administratie Buitenlands Beleid een "cel multilaterale samenwerking" opgericht, die specifiek belast wordt met de voorbereiding, de ondersteuning en de opvolging van de werkzaamheden van de multilaterale instellingen en organisaties. De voorbereiding daartoe gebeurt reeds in 2000 (o.a. via het personeelsplan en via een conceptnota aan de Vlaamse regering), maar in de loop van 2001 moet deze cel effectief operationeel zijn.

Voor 2001 zal de aandacht van het multilaterale beleid in eerste instantie worden toegespitst op vier organisaties, te weten : de UNESCO, de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Hiertoe wordt op basisallocatie 35.04 een bedrag voorzien van 90 miljoen frank, hetgeen ruim een verdubbeling inhoudt van het momenteel voorhanden zijnde budget. Daarnaast blijft vanzelfsprekend ook de Wereldhandelsorganisatie een permanent aandachtspunt voor Vlaanderen.

1.4. Versterking van de positie van Vlaanderen als volwaardige actor en partner voor bilaterale relaties

1.4.1. De andere deelstaten in België

Bij de versterking van de bilaterale relaties van Vlaanderen, is het voor de minister-president een vanzelfsprekendheid dat men in de eerste plaats binnen de eigen federatie goede relaties aan zou knopen met de andere deelstaten. Een politiek van goed nabuurschap is hier immers van het grootste belang.

Mogelijkerwijze zal zo reeds in december 2000 het uitgebreide samenwerkingsakkoord met de Duitstalige Gemeenschap worden ondertekend. De uitvoering ervan zal in elk geval starten in 2001. Daartoe is op basisallocatie 12.24 een krediet voorzien van 500.000 BEF.

Eenzelfde streven om tot een raamovereenkomst te komen bestaat ook vis à vis de andere Belgische deelstaten. Waarbij de minister-president wel duidelijk maakt dat de uitdrukkelijke bevestiging van het wederzijdse respect voor de eigen bestuurlijke en territoriale integriteit hier een conditio sine qua non is. Inzoverre dat dit realiteit wordt, zal het krediet op basisallocatie 12.24 toenemen.

In 2001 wordt verder ook doorgegaan met de uitbouw van onderling overleg over thema's – behorend tot de bevoegdheden van de deelstaten – die op internationale fora aan bod komen.

Zo zal men minstens kennis kunnen nemen van elkaars standpunt, en zal men mogelijks ook tot een gemeenschappelijk standpunt kunnen komen.

1.4.2. De buurlanden

In de loop van het jaar 2000 werd ook verder werk gemaakt van de doelstelling het Vlaamse netwerk in de buurlanden te versterken. Dit gebeurde onder meer via de aanstelling van gemeenschapsattachés in Parijs en Berlijn en via de opening van een Vlaams Huis in Den Haag in 1999. In die context dient ook het in de loop van de maand september met Frankrijk ondertekende verdrag gesitueerd te worden. Ondertekening waarvoor de bevoegde Franse staatssecretaris, de heer Moscovici, trouwens naar Brussel is gekomen.

De minister-president laat daarbij nog opmerken dat – met het oog op de visibiliteit en de herkenbaarheid van Vlaanderen in de buurlanden – de

optie werd genomen om de verschillende Vlaamse overheidsinstellingen en vertegenwoordigingen in de hoofdsteden van die buurlanden meer te gaan concentreren en integreren. Met het oog daarop heeft men het plan opgevat om een pand te verwerven in Parijs. Daartoe wordt in programma 26.1 (nieuwe basisallocatie 72.09) een bedrag van 200 miljoen frank voorzien voor de aankoop van een pand en voor de inrichting ervan tot een Vlaams Huis.

Het globale budget met betrekking tot de opdrachten en de werking van de gemeenschapsattachés in het buitenland (verdeeld over de basisallocaties 12.26 ; 12.60 ; 71.02 ; 74.01 en 85.10) stijgt van 50,7 miljoen BEF op de aangepaste begroting 2000, naar 53,8 miljoen BEF. Deze stijging moet meer bepaald toelaten te voorzien in een nieuwe gemeenschapsattaché in Londen, waardoor Vlaanderen de beschikking zal hebben over in totaal 9 attachés in het buitenland.

1.4.3. De regio's in Europa

Zoals hoger reeds uiteengezet hecht Vlaanderen groot belang aan de betrekkingen met de andere Europese regio's. Dienaangaande verwijst de minister-president naar hetgeen hij daarover reeds gezegd heeft bij zijn uiteenzetting over het Europees beleid van Vlaanderen.

1.4.4. De landen van Centraal- en Oost-Europa

De minister-president brengt in herinnering dat het beleid van Vlaanderen ten aanzien van de landen van Centraal- en Oost-Europa nog niet zo lang geleden het voorwerp uitmaakte van een bespreking in de schoot van deze eigenste commissie. Hij brengt daarbij tevens in herinnering dat Vlaanderen op dit ogenblik reeds samenwerkingsverdragen heeft gesloten met 7 van de 10 kandidaten voor EU-lidmaatschap, en reeds aanzienlijke financiële middelen heeft besteed voor een projectmatige samenwerking in het kader van het Samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa. Ook in de toekomst zullen daartoe de nodige financiële middelen worden uitgetrokken op de Vlaamse begroting. Het is daarbij de bedoeling om effectief te werken op basis van de bestaande verdragen, en de binnen dat verdragskader tot stand gekomen samenwerkingsprogramma's. Op die manier zullen de geleverde inspanningen immers nog beter geëquipeerd kunnen worden. Zo zal er ook beter kunnen worden ingespeeld op de verwachtingen die de Centraal- en Oost-Europese partners koesteren ten aanzien van Vlaanderen én zal de samen-

werking ook beter afgestemd kunnen worden op wat er van hun kant van overheidswege wordt aangebracht. Met dat laatste wil de minister-president vanzelfsprekend niet gezegd hebben dat het hele bestaande privaatrechtelijke netwerk veronachtzaamd zal worden. Maar het overheidsgebeuren is toch het kanaal langs hetwelke de samenwerking voor een heel stuk zal moeten verlopen. Dit impliceert overigens ook dat men zich – naar de Vlaamse administratie toe – op een meer gecoördineerde manier zal kunnen opstellen.

Deze benadering veronderstelt wel dat bijkomende samenwerkingsverdragen zullen worden afgesloten met de 3 resterende kandidaat-toetreders. Dit zou geen onoverkomelijke problemen met zich mogen brengen, aangezien het gaat om Bulgarije, Tsjechië en Slowakije.

De samenwerking gebeurt, zoals gezegd, door middel van projecten die in gezamenlijk overleg tussen alle betrokkenen (partnerlanden en Vlaamse overheidsdiensten) worden afgesproken tijdens de gemengde commissies ter uitvoering van al die verdragen. Het is daarbij in concreto de administratie Buitenlands Beleid die het geheel zal moeten coördineren en sturen. Daarom ook worden de kredieten van programma 51.9 (basisallocatie 30.01) overgeheveld naar programma 12.1 (basisallocatie 30.01).

In dat verband wil de minister-president ook wijzen op artikel 11, § 5 van het ontwerp-decreet inzake de algemene uitgavenbegroting dat de overdracht regelt van vastleggingen en saldo aan ordonnanceringskredieten per 31.12.2000 van programma 51.9 naar programma 12.1. Concreet wordt in 2001 een gesplitst vastleggingskrediet van 252,6 miljoen BEF voorzien. Het globaal bedrag voor de financiering van de politiek ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa blijft m.a.w. gelijk ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze middelen zullen dienen voor de financiering van alle projecten, gestuurd door de diverse functionele departementen met het oog op de realisatie van het Vlaams beleid ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa.

1.4.5. De landen buiten Europa

A. Zuid-Afrika

Zuid-Afrika is en blijft Vlaanderens prioritaire partner. Ten bewijze daarvan deelt de minister-president mee dat hij op zaterdag 25 november 2000 naar dat land afreist, met het oog op de ondertekening van het, reeds in deze commissie aangekon-

digde, uitgebreide samenwerkingsverdrag. Het reeds erg brede akkoord dat in 1996 werd afgesloten tussen Zuid-Afrika en Vlaanderen, zal hierdoor nog verder verbreed worden tot alle domeinen waarvoor Vlaanderen bevoegd is.

B. Chili

Met Chili werd de bestaande samenwerking in 2000 verder gezet. Tegen einde december zal een inventarisatie- en evaluatierapport beschikbaar zijn, aan de hand waarvan de reeds gevoerde samenwerking zal kunnen worden beoordeeld.

C. Québec

Wat Québec aangaat, kan de minister-president meedelen dat naar aanleiding van de laatste vaste gemengde commissie met Québec (die op 10 mei laatstleden plaatsvond); de twee partners overeengekomen zijn de bestaande entente te actualiseren. Het betreffende comité zal nog voor het einde van dit jaar een plan uitwerken om deze vernieuwing gestalte te geven. Het ligt daarbij in de bedoeling om reeds in 2001 over te gaan tot een concrete herformulering van de entente met Québec.

D. Israël en Palestina

Ook in de uitbouw van de relaties met Israël en Palestina werden reeds enkele stappen gezet. Zo werden de nodige maatregelen genomen om uitvoering te kunnen geven aan het wetenschappelijk en technologisch akkoord met Israël. Wat Palestina betreft, werd een beknopte studie afgewerkt waarin de juridische en praktische modaliteiten voor een samenwerking worden onderzocht. In 2001 zal – vanzelfsprekend in functie van de actualiteit op het terrein – bepaald moeten worden of, en onder welke voorwaarden, en op welke domeinen, eventueel een samenwerking met Palestina tot stand kan worden gebracht.

E. Maghreb-landen

Nog in 2000 werd een omgevingsanalyse gemaakt ter voorbereiding van een samenwerking met de Maghreb-landen, in het bijzonder met Marokko en Tunesië. Op basis van deze studie zal de Vlaamse regering in 2001 de mogelijkheden van een verdiepte samenwerking met deze landen verder onderzoeken.

F. De kredieten voor het bilateraal beleid

Het globaal budget (uitgedrukt in gesplitste vastleggingskredieten) inzake bilaterale samenwerking

via de basisallocaties 12.23 en 30.04, daalt van 121 miljoen BEF in de aangepaste begroting 2000 tot 50 miljoen BEF in de begroting 2001, hetzij een vermindering van 71 miljoen BEF. Het krediet wordt daarenboven geconcentreerd op de basisallocatie 30.04.

De minister-president wijst er daarbij op dat de genoemde 71 miljoen nu voor andere doeleinden wordt aangewend. Zo is – zoals reeds gezegd in de inleiding – 35 miljoen frank overgedragen naar programma 72.1 "Media en Film" (basisallocatie 41.01). Het betreft hier meer bepaald de deelname van Vlaanderen aan de Stichting "Beste van Vlaanderen en Nederland" (BVN). Als satellietzender behoort dit project nu tot de verantwoordelijkheid en bevoegdheid van de minister bevoegd voor de media. De resterende 36 miljoen frank zijn toegevoegd aan basisallocatie 35.04 (van programma 12.1), ter versterking van de multilaterale samenwerking.

Het is daarbij dus de bedoeling om vanaf volgend jaar een heroriëntering door te voeren van de kredieten voorzien op basisallocatie 30.04. Die zullen worden aangewend voor : (1) het financieel ondersteunen van projecten die ofwel strategisch belangrijk zijn, ofwel een departementsoverschrijdend karakter hebben, en (2) het speciaal onder de aandacht brengen van jaarlijks één land waarmee Vlaanderen bilateraal verbonden is. Voor volgend jaar wordt dat Zuid-Afrika.

1.5. Generieke strategische projecten

De minister-president besteedt daarna aandacht aan vier generieke projecten, die hij van strategisch belang acht te zijn voor het Vlaams buitenlands beleid.

1.5.1. Een herijking van het internationaal voorlichtingsbeleid

Vanuit de vaststelling dat Vlaanderen in het buitenland op heden in erg verspreide slagorde wordt gepromoot, werd het engagement genomen om in de huidige regeerperiode een professioneel ondersteunde en geïntegreerde communicatiestrategie uit te bouwen.

Nog in de loop van het jaar 2000 zal de voorbereidingsfase worden afgerond. Er is een stuurgroep opgericht, en er werd een expert (het bureau Bur-

son-Marsteller) aangesteld om deze stuurgroep doorheen de ganse oefening te begeleiden. Tevens zal weldra een enquêtebureau worden aangesteld, met het oog op de internationale bevraging van opinieleiders in 17 nauwkeurig geselecteerde landen. De administratie heeft namelijk moeten vaststellen dat de perceptie die men in het buitenland van Vlaanderen heeft, soms zeer divergent kan zijn. Het was daarbij in elk geval duidelijk dat men Vlaanderen zeker niet op een eenduidige manier bekijkt. Aan dit probleem dient dus dringend en effectief geremedieerd te worden. Gelijktijdig werd ook intern gepeild naar de percepties van de diverse Vlaamse administraties, VOI's en andere instellingen die aan buitenlandse communicatie doen.

In 2001 zal dit diepteonderzoek verder worden uitgevoerd. Er wordt naar gestreefd om reeds in de loop van de maand maart de resultaten van de internationale bevragingen samen te brengen en te analyseren. Vervolgens zullen deze resultaten samengelegd worden met de resultaten van de binnenlandse bevragingsronde. Op basis van de beide sets aan gegevens zal de stuurgroep, met begeleiding van de expert, overgaan tot de opmaak van een communicatieplan en –matrix. Ondertussen zal ook een nieuwe gecoördineerde en duidelijk herkenbare presentatie worden ontwikkeld, met een uniforme boodschap en imago. Bedoeling van dit alles is dat vanaf het najaar van 2001 kan worden gestart met de uitvoeringsfase. Er zal dan begonnen worden met de aanmaak van nieuwe publicaties, van publicitaire inlassingen, van tentoonstellingen en andere communicatieproducten die in het omvattende communicatieplan werden opgenomen.

Budgettair wordt dit alles vertaald in basisallocatie 12.32, waarvan het krediet (ten belope van 85,5 miljoen BEF) – via de heroriëntering van een aantal uitgavenposten – nagenoeg ongewijzigd blijft.

De minister-president wijst er daarbij op dat het zijns inziens hoogst onverstandig ware geweest om inzake het internationale voorlichtingsbeleid nu reeds concrete en gedetailleerde internationale communicatie-acties aan te kondigen. Zijns inziens kan zulks enkel gebeuren nadat men een degelijke analyse van de bestaande toestand heeft gemaakt. Vandaar het primordiale belang dat hij hecht aan de – uiterst gerichte – internationale én de – brede – interne bevragingsronde. Enkel als al deze informatie beschikbaar is, kan er met kennis van zaken invulling worden gegeven aan het internationale voorlichtingsbeleid van Vlaanderen.

1.5.2. Professionalisering van de ontvangst van buitenlandse bezoekers en journalisten

In het verlengde van de hoger vermelde herijking van het internationaal voorlichtingsbeleid acht de minister-president het ook van het grootste belang dat de ontvangst en begeleiding van buitenlandse bezoekers en journalisten professioneler zou worden aangepakt. In de loop van het jaar 2000 werd onderzocht welke middelen daartoe zullen moeten worden ingezet.

Zoals reeds in deze commissie gesuggereerd zal "Focus on Flanders" nu ook langs elektronische weg verspreid worden, teneinde de actuele informatie over Vlaanderen sneller bij zijn lezers in het buitenland te brengen. Ook de Engelstalige website wordt aangepast en gebruiksvriendelijker gemaakt. Tevens is de minister-president overtuigd van de noodzaak om gerichte acties te ondernemen naar buitenlandse journalisten, die zich blijkbaar soms te eenzijdig op een bepaalde Franstalige pers baseren om een beeld te krijgen van wat er "beveerdelijk" in Vlaanderen zou reilen en zeilen.

1.5.3. Stroomlijning van de internationale vertegenwoordiging

In 2000 is gepoogd het Managementcomité, dat alle diensten en VOI's met vertegenwoordigingen in het buitenland samenbrengt, weer op kruissnelheid te laten komen. Het Managementcomité wil werken aan een meer structurele samenwerking tussen de verschillende diensten. Dit komt onder andere tot uiting in de beslissing om de verschillende Vlaamse vertegenwoordigingen in de buurlanden onder te brengen in een geïntegreerde Vlaamse vertegenwoordiging.

Daarnaast is het Managementcomité ook gestart met de voorbereiding van de tweede editie van de "Vlaamse Diplomatieke Dagen", die zullen plaats hebben van 17 tot 20 april 2001. Tijdens deze dagen zullen alle in het buitenland gestationeerde Vlaamse vertegenwoordigers terug naar Vlaanderen komen. Eerst worden ze gedurende 1 à 2 dagen opgevangen en geïnformeerd door hun eigen dienst over de meest recente ontwikkelingen in Vlaanderen die van specifiek belang zijn voor de vertegenwoordigers van die dienst. Nadien is het de bedoeling om ze samen te informeren over de algemene beleidsprioriteiten van de Vlaamse regering, de concrete uitvoering daarvan én de rol die zij hierin kunnen spelen. Dienaangaande verklaart de minister-president de overtuiging te zijn toegedaan dat deze Vlaamse diplomatieke dagen van cruciaal belang en betekenis kunnen zijn voor het noodzake-

lijke overleg met de mensen die op het terrein invulling moeten geven aan de buitenlandse prioriteiten van Vlaanderen.

1.5.4. Coördinatie van het Vlaams buitenlands beleid

Voor de minister-president is het duidelijk dat coördinatie, sturing en opvolging noodzakelijke voorwaarden zijn voor een geïntegreerd beleid. Dit alles moet kunnen gebeuren vanuit één performante entiteit. Daarom is dit jaar een eerste aanzet gegeven om in 2001 over te gaan tot de interne reorganisatie van de administratie Buitenlands Beleid. Dit overigens mee met het oog op de versterking en/of heroriëntering van de beleidsdomeinen Europese Unie, multilaterale samenwerking, bilaterale samenwerking en internationale communicatie en ontvangst.

Afsluitend verzoekt de minister-president de commissieleden tenslotte hun goedkeuring te willen hechten aan de hen voorgelegde begroting 2001.

2. ALGEMENE BESPREEKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

2.1. Algemene inschatting van de begroting en de beleidsbrief

Namens de CVP-fractie laat de heer Johan Weyts opmerken dat het voor de oppositie niet gemakkelijk is om een constructieve houding aan te nemen tegenover de voorliggende begroting en de voorliggende beleidsbrief. Een grondig onderzoek van de verschillende documenten heeft immers nogal wat tekortkomingen aan het licht gebracht. Zo ontbreekt het – door de versnippering van de buitenlandbevoegdheid over niet minder dan acht ministers – totaal aan een globaal politiek concept voor het Vlaams buitenlands beleid. Daarnaast maakt ook het feit dat er geen gegroepeerde horizontale begroting buitenlands beleid ter beschikking werd gesteld, de zaken er niet overzichtelijker op. De vastgestelde fragmentering van het beleid komt ook de efficiëntie niet ten goede. Tal van tegenstrijdigheden, incoherenties, lacunes en tekortkomingen zijn er dan ook het gevolg van.

De heer Karim Van Overmeire verklaart, namens de Vlaams Blok-fractie, de heer Weyts voor een groot deel te kunnen bijtreden in zijn basiskritieken.

De heer Patrick Hostekint van zijn kant, verklaart het ten gronde oneens te zijn met de door de voorgaande sprekers geformuleerde kritiek, en laat weten dat de SP-fractie zich in het algemeen zowel in de voorliggende beleidsbrief als in de begroting volledig kan terugvinden. Meer in het bijzonder kan de SP-fractie zich akkoord verklaren met de drie basisaccenten die ten grondslag liggen aan de beleidsbrief van de minister-president, te weten : (1) een grote aandacht voor, en participatie aan het Belgisch EU-voorzitterschap van de tweede helft van 2001 ; (2) het verbeteren en intensifiëren van de contacten met diverse – steeds maar aan belang winnende – multilaterale organisaties, die vaak actief zijn op domeinen die intern tot de exclusief-Vlaamse bevoegdheden behoren ; en (3) het verder invulling en uitvoering geven aan de akkoorden met de landen van Centraal- en Oost-Europa.

Voor de heer Hostekint is het daarbij duidelijk dat – daar waar de beleidsdocumenten van het voorgaande jaar, uit de aard der zaak, nog in hoge mate voortborduurden op de in de afgelopen legislatuur gevoerde politiek – de nieuwe Vlaamse regering in deze beleidsbrief en deze begroting voor het eerst geheel eigen accenten legt. De centrale doelstellingen zijn daarbij dubbel. Vooreerst wil deze regering Vlaanderen een eigen herkenbaar gezicht geven in de wereld, terwijl ze, tweedens, Vlaanderen ook aanzienlijk meer gewicht wil geven binnen de multilaterale en internationale besluitvorming. Een optie die in een context van toenemende globalisering en een steeds internationaler wordende beslissingsomgeving ten volle zijn goedkeuring kan wegdragen. Het kan immers niet langer ontkend worden dat de beslissingen die er écht toe doen niet meer op het niveau van de nationale staten, laat staan op het niveau van de deelstaten worden genomen. Voor wat Europa betreft moge het bijvoorbeeld duidelijk zijn dat vrijwel alle beleidsmatig echt relevante beslissingen zich momenteel reeds op het niveau van de EU-gremia situeren. En eenzelfde fenomeen doet zich ten aanzien van de rest van de wereld voor in een relatief beperkt aantal multilaterale organisaties. De nieuwe Vlaamse regering komt met de explicitering van deze nieuwe doelstellingen dan ook precies op tijd.

2.2. Het gedifferentieerde beheersconcept voor de Vlaamse buitenlandse betrekkingen

De heer Johan Weyts stelt vast dat ook uit de begroting 2001 moet blijken dat er binnen de Vlaamse regering een enorme versnippering aan bevoegdheden bestaat aangaande het buitenlandbe-

leid. Een kritiek die de CVP-fractie overigens ook reeds naar aanleiding van de bespreking van de begroting voor het jaar 2000 formuleerde.

Reeds toen werd immers vastgesteld dat niet minder dan zeven ministers bevoegd waren voor een stukje buitenlandbeleid. Het ging dan met name over : het algemeen buitenlands beleid, het internationaal cultuurbeleid en de ontwikkelingssamenwerking, buitenlandse handel, het Fonds Centraal- en Oost-Europa en het aantrekken van buitenlandse investeringen, het beleid inzake toerisme, de promotie van landbouwproducten en de internationale onderwijssamenwerking. Voor wat de huidige begroting betreft, blijkt dat daar nog een aantal zaken moeten worden aan toegevoegd, te weten : media (BVN-satelliettelevisie), grensoverschrijdende samenwerking tussen gemeenten (aan de grens met Frankrijk) en huisvestingsprojecten (in Zuid-Afrika). In totaal levert dit niet minder dan acht bevoegde ministers op.

Daarenboven wijst de heer Weyts erop dat deze bevoegdheidsversnippering – voor wat het controlerecht van het parlement betreft – nog wordt verergerd door het ontbreken van een gegroepeerde horizontale begroting buitenlands beleid. De beide factoren samen bemoeilijken ten eerste het totaaloverzicht op het huidige Vlaams buitenlands en Europees beleid.

Een grondig onderzoek van alle programma's en beleidsbrieven op de aanwezigheid van een eventuele internationale en/of Europese dimensie leverde de heer Weyts een veeltal aan zeer verspreid gesitueerde programma's op. Teneinde zijn argumentatie met concrete gegevens te illustreren gaat hij daarop over tot het opsommen van de programma's in kwestie. Meer bepaald gaat het volgens hem over : programma 12.1 [*algemeen buitenlands beleid*] ; programma 12.2 [*ontwikkelingssamenwerking* – waarvoor zijns inziens eigenlijk ook een horizontale begroting vereist zou zijn, aangezien het de – trouwens nergens uit de concrete cijfers blijken – bedoeling zou zijn dat alle functioneel bevoegde ministers aan "samenwerkingsontwikkeling" zouden gaan doen] ; programma 33.2 [*universitair onderwijs* – waaronder de belangrijke GENT-akkoorden tussen Vlaanderen en Nederland ressorteren] ; programma 33.3 [*coördinatie hoger onderwijsbeleid* – dat in een budget voorziet voor de subsidiëring van universitaire samenwerkingsprojecten met buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs] ; programma 39.2 [*coördinatie beleid- en gegevensbeheer* – dat het internationaal onderwijsbeleid bevat, waaronder de culturele akkoorden en bilaterale akkoorden, de samenwerking in EU-ver-

band en de samenwerking met multilaterale organisaties] ; programma 41.1 [*algemeen welzijnsbeleid* – dat in 1 miljoen frank voorziet voor informatiepakketten en welzijnsprojecten in landen in ontwikkeling] ; programma 45.1 [*jeugd en sport* – dat in de subsidie aan de vzw Jint (coördinatieorgaan voor internationale jongerenwerking) voorziet, evenals in kredieten voor de promotie van Vlaanderen via internationale sportmanifestaties] ; programma 45.2 : [*volksontwikkeling en bibliotheken* – waarin de dotatie aan het Vlaams cultuurhuis de Brakke Grond in Amsterdam is opgenomen] ; programma 45.5 [*algemeen cultuurbeleid* – dat het belangrijke internationaal cultuurbeleid bevat, waaronder de subsidies met betrekking tot internationale culturele samenwerking en de bijdrage aan de Nederlandse Taalunie] ; programma 49.2 [*toerisme*] ; programma 51.4 [*buitenlandse handel en exportbevordering*] ; programma 51.9 [*extern economisch beleid* – met daarin o.a. ook het Fonds Vlaanderen-Azië en de DAB Investeren in Vlaanderen (DIV)] ; programma 54.1 [*landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid* – waar de VLAM (Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing) onder ressorteert] ; programma 61.1 [*leefmilieu* – waar melding wordt gemaakt van bilaterale verdragen, maar niet van samenwerking in de sector ontwikkelingssamenwerking] ; en tenslotte ook programma 72.1 [*media en film* – waar een belangrijke subsidie ten belope van 50 miljoen frank voor de satellietzender BVN (het Beste van Vlaanderen en Nederland) terug te vinden is].

De neerslag van die brede waaier aan internationaal dan wel Europees-relevante programma's is vanzelfsprekend ook terug te vinden in een brede "panoplie" aan intenties die terug te vinden zijn in diverse beleidsbrieven die op de een of andere manier, en in meerdere of mindere mate, aan het buitenlands en Europees beleid van Vlaanderen raken. Enig onderzoek leerde de heer Weyts dat er zo niet minder dan zeven beleidsbrieven moeten doorploegd worden om toch min of meer een globaal zicht te krijgen op de Vlaamse externe beleidsintenties. Met name zijn de volgende beleidsbrieven relevant : (1) de Beleidsbrief Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden ; (2) de Beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking ; (3) de Beleidsbrief Extern Economisch Beleid ; (4) de Beleidsbrief Cultuur ; (5) de Beleidsbrief Toerisme ; (6) de Beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid, en ; (7) de Beleidsbrief Vlaams Woonbeleid.

Op basis van dit alles is het voor de heer Johan Weyts dan ook evident dat het Vlaamse buitenlandbeleid onder deze regering totaal versnipperd

is geraakt. Het moge daarbij ook duidelijk zijn dat een dergelijke verbrokkeling zeker ook de efficiëntie van het beleid niet ten goede komt. Tal van tegenstrijdigheden, incoherenties, lacunes en tekortkomingen getuigen daarvan.

Zonder zo scherp te willen zijn als de heer Weyts, betreurt ook de heer Frans Ramon het feit dat het erg moeilijk is om een globaal en coherent zicht te krijgen op het geheel van de cijfergegevens dat relevant is voor het Vlaams buitenlands beleid. Bij gebreke aan een dergelijk algemeen cijfermatig overzicht wordt het immers meteen ook een heel stuk moeilijker om de globale Vlaamse inspanningen juist te situeren. In wezen worden – qua (nieuwe) begrotingsinspanningen – immers enkel de overheveling van het budget ten behoeve van de samenwerking met de landen van Centraal- en Oost-Europa, evenals de aanzienlijke nieuwe middelen ten behoeve van de Vlaamse participatie aan het Belgisch EU-voorzitterschap van volgend jaar écht duidelijk aangegeven. Voor het overige blijft het voor het doorsnee parlementslid erg moeilijk om na te gaan of de globale financiële inspanningen ten behoeve van het buitenlandbeleid nu stijgen, dan wel dalen. Diverse overhevelingen tussen basisallocaties, programma's en ministeriële begrotingen bemoeilijken het verwerven van inzicht in de grote begrotingsstructuren. Voor de heer Ramon is het duidelijk dat het minstens een nuttige suggestie ware om in de toekomst ook te zorgen voor een bruikbaar globaal cijferoverzicht aangaande de Vlaamse inspanningen met betrekking tot het buitenland. Enkel zo zullen de parlementsliden in staat zijn om zich een gefundeerd oordeel te vormen over de grote evoluties die zich van jaar tot jaar op dat beleidsdomein voordoen.

De heer Patrick Hostekint wenst met betrekking tot de opsplitsing van de buitenlandbevoegdheid over meerdere Vlaamse ministers een veel genuanceerder standpunt in te nemen. De situatie in het verleden, waarbij alle bevoegdheden gecentraliseerd waren in de persoon van de toenmalige minister-president was zijns inziens ook niet optimaal. De afsplitsing van de – in beginsel toch zeer specialistische – deeldomeinen "buitenlandse handel" en "ontwikkelingssamenwerking" vindt hij, in dat licht gezien, zelfs zondermeer een goede zaak. Vakministers kunnen in beginsel immers meer aandacht opbrengen voor hun specifiek domein, dan meer "generalistisch" ingestelde en optredende ministers. Hetgeen overigens niet belet dat hij wel degelijk wat kritiek heeft op de – zijns inziens toch vrij zwakke – manier waarop minister Bert Anciaux tot nog toe gestalte heeft gegeven aan het Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. De minister in

kwestie lijkt hem met name wat al te weinig interesse te betonen voor het hem toebedeelde vakdo-mein. Van een echt Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, laat staan van een innoverend ontwikkelingssamenwerkingsbeleid is tot op heden in elk geval weinig te merken. Nochtans zou Vlaanderen ook langs die weg een eigen gezicht kunnen verwerven binnen de wereldgemeenschap ; wat toch één van de basisdoelstellingen van het algemeen Vlaams buitenlands beleid is. De heer Hostekint verwijst terzake naar het voorbeeld van Denemarken (een land dat in vele opzichten – bijvoorbeeld op grond van zijn bevolkingsgrootte van ongeveer 5,5 miljoen inwoners – bijzonder goed vergelijkbaar is met Vlaanderen) dat zich een wereldreputatie heeft verworven inzake degelijkheid, efficiëntie én innovatief karakter van zijn ontwikkelingssamenwerking. Afsluitend doet de heer Hostekint een dringend beroep op de minister-president om, in zijn hoedanigheid van coördinerend minister voor het Vlaams buitenlands beleid, deze kwestie eens grondig door te spreken met minister Anciaux.

2.3. Beleid ten aanzien van de Europese Unie

De heer Frans Ramon verklaart er ten gronde van overtuigd te zijn dat Vlaanderen voluit de kaart van het federale Europa moet durven trekken. Hij spreekt dan ook zijn steun uit voor het beleid van de Vlaamse regering ten aanzien van Europa en verheugt zich over de voortrekkersrol die men inzake Europa op zich wil nemen. Anderzijds wijst hij er wel op dat Europa niet enkel als een economisch project benaderd mag worden, maar dat ook de sociale en de ecologische dimensie van het Europese gebeuren voldoende benadrukt moet worden vanuit Vlaanderen.

De heer Johan Weyts merkt op dat op basisallocatie 12.25 ("allerhande uitgaven in het kader van het Europees voorzitterschap") een aanzienlijk krediet ten belope van 200 miljoen frank werd ingeschreven. Hier wordt dus wél tot een centralisatie overgegaan van de initiatieven die van de diverse administraties uitgaan. Zo komt er 27 miljoen vanuit Onderwijs en 5 miljoen vanuit Cultuur. Hoe zit het echter met de verdeling van de resterende kredieten over de verschillende administraties ?

Verder steunt de CVP onverkort de belangrijke beleidsoptie waarbij er naar gestreefd wordt om Vlaanderen meer stem te geven in de Europese Unie. Het initiatief waarbij op 20 september jongstleden, meer dan 20 constitutionele regio's werden

samengebracht is dan ook toe te juichen. Dit te meer daar er door deze regio's een belangrijk gemeenschappelijk standpunt werd ingenomen met het oog op de Intergouvernementele Conferentie (IGC). Van de minister-president had de heer Weyts terzake graag vernomen of dit IGC-standpunt van de regio's reeds werd besproken op een Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid, en zo ja, wat het standpunt terzake van de federale regering is, en welke stappen de federale regering zal zetten om dit standpunt te verdedigen binnen de IGC-onderhandelingen ?

2.4. Bilateraal beleid

A. Financiering van de bilaterale samenwerking

De heer Frans Ramon leert uit de beleidsbrief dat de projecten in het kader van de bilaterale samenwerking enkel nog via subsidies en niet meer, zoals vroeger, via contracten zullen worden ondersteund. Van de minister-president had hij dan ook graag vernomen wat hiervan de reden is ?

Volgens de toelichting heeft dit tevens mee tot gevolg dat de basisallocatie 12.32 op nul wordt gebracht, ten voordele van een intensiever gebruik van basisallocatie 30.04. Met betrekking tot die laatste basisallocatie wordt dan weer gewag gemaakt van een heroriëntering van de middelen, die in het raam van de bilaterale samenwerking aangewend zullen worden voor een dubbel doel. Enerzijds, bestaat dat doel in "het financieel ondersteunen van projecten die ofwel strategisch belangrijk zijn, ofwel een departementsoverschrijdend karakter hebben", en anderzijds ook voor "het speciaal onder de aandacht brengen van jaarlijks één land waarmee Vlaanderen bilateraal is verbonden". Aangezien deze beide omschrijvingen nogal ruim zijn, had de heer Frans Ramon van de minister-president graag vernomen wat hij zich hierbij precies moet voorstellen ?

Nog in verband met basisallocatie 30.04 constateert de heer Johan Weyts dat er een vermindering van de gesplitste vastleggingskredieten is voor subsidies m.b.t. de uitvoering van internationale verdragen en akkoorden die door Vlaanderen werden afgesloten. Terzake wenst hij te vernemen wat de gevolgen zijn van de aangekondigde heroriëntering van de middelen, en welke prioriteiten er gelegd zullen worden ? Tevens vraagt hij zich af hoe deze vermindering te rijmen valt met de speciale aandacht die men in 2001 wil betonen voor Zuid-Afri-

ka, en met de – ongetwijfeld gunstige – uitbreiding van het samenwerkingsakkoord met Zuid-Afrika ?

B. Betrekkingen met de andere deelstaten in België

De heer Karim Van Overmeire constateert dat in hoofde van de minister-president de betrachting leeft om ook met de andere deelstaten van België samenwerkingsakkoorden af te sluiten, zoals datgene dat reeds bestaat tussen Vlaanderen en de Duitstalige Gemeenschap. Hij laat daarbij opmerken dat zulks in het verleden steeds onmogelijk is gebleken wegens de onwil van de Franse Gemeenschap om de territoriale integriteit van het Vlaamse grondgebied te erkennen. Van de minister-president had hij dan ook graag vernomen of hij over concrete indicaties beschikt dat het communautaire klimaat op vandaag dermate verbeterd is, dat een dergelijke samenwerking nu wél mogelijk zou zijn ?

Ook de heer Johan Weyts heeft zo zijn bedenkingen bij het in de beleidsbrief Buitenlands Beleid geformuleerde streven om met de andere deelstaten een gelijkaardige raamovereenkomst te sluiten als die met de Duitstalige Gemeenschap. Zijn hoofdbezwaar situeert zich echter elders. Met name wordt in de beleidsbrief Cultuur gesteld dat de onderhandelingen met de Franse Gemeenschap over een cultureel verdrag in 2001 zullen worden geactiveerd, waarbij de minister van Cultuur verder nog laat opmerken dat het cultureel verdrag met Nederland daarvoor model kan staan. Dit laatstgenoemde cultureel verdrag is echter van een totaal andere orde en aard dan het samenwerkingsakkoord met de Duitstalige Gemeenschap. Voor de heer Weyts is dit dan ook een schoolvoorbeeld van de tegenstrijdigheden die het Vlaams buitenlands beleid momenteel plagen ten gevolge van de versnippering ervan over verschillende ministers.

Hij wijst er daarenboven op dat de kredieten op basisallocatie 12.24 ("uitgaven voor de uitvoering van de samenwerkingsakkoorden met de gemeenschappen en de gewesten") worden verminderd. Dit zagezegd omdat ze worden overgeheveld naar de kredieten voor het internationaal cultuurbeleid. Die kredieten worden echter óók verminderd, met name om een overheveling ervan door te voeren ten gunste van grote evenementen (cf. infra).

Afsluitend had de heer Weyts ook graag nog vernomen op welke wijze het samenwerkingsakkoord met de Duitstalige Gemeenschap precies zal worden uitgebreid ?

De heer Patrick Hostekint verklaart de mening te zijn toegedaan dat de andere Belgische deelentiteiten onze natuurlijke bondgenoten zouden moeten zijn op de internationale scène. Wil Vlaanderen bijvoorbeeld meer meetellen binnen de multilaterale organisaties, dan lijkt een verregaande samenwerking binnen het Belgische federale kader hem het meest aangewezen middel daartoe. Elk op zich beschikken de deelstaten immers slechts over schaarse middelen. Het bundelen van alle beschikbare krachten is zijns inziens dan ook de evidentie zelve. Daarenboven beschikt de Belgische federale overheid nog steeds over een aantal kanalen en contacten die ook voor de deelstaten bijzonder nuttig kunnen zijn. Ook met de federatie moet derhalve worden samengewerkt.

C. De buurlanden

De heer Patrick Hostekint schaart zich ten volle achter de beleidsoptie om binnen het Vlaams buitenlands beleid prioriteit te geven aan onze onmiddellijke buurlanden. Het betreft hier immers tegelijk ook onze belangrijkste handelspartners. Het groeperen van alle in een bepaald land aanwezige Vlaamse buitenlandse diensten in één Vlaams Huis, evenals de aanstelling van nieuwe gemeenschapsattachés, kunnen ten volle zijn goedkeuring wegdragen. Zowel het ene als het andere komt immers de herkenbaarheid van Vlaanderen in die buurlanden ten goede. De bijzondere inspanningen die de Vlaamse regering terzake gepland heeft ten aanzien van Frankrijk en Duitsland, zullen ongetwijfeld binnen de kortste keren vruchten afwerpen.

D. Betrekkingen met Nederland

Het feit dat de bilaterale relaties van Vlaanderen in de beleidsbrief maar vrij zwak worden uitgewerkt is voor de heer Johan Weyts een bewijs te meer van de lacunes en tekortkomingen waarmee deze beleidsbrief inherent behept is. Er worden immers niet of nauwelijks prioritaire landen (d.w.z. landen waarop alle krachten en inspanningen worden gebundeld) naar voor geschoven. Hetgeen trouwens ook niet gebeurt in de beleidsbrieven van de diverse functioneel bevoegde ministers.

Het meest frappante voorbeeld daarvan is volgens de heer Weyts te vinden in het ontbreken van enig duidelijk beleid ten aanzien van Nederland, dat volgens de CVP-fractie de bevoorrechte en prioritaire partner van Vlaanderen moet zijn en blijven. Een dergelijke affirmatie is echter nergens terug te vinden in de beleidsbrief Buitenlands Beleid, ter-

wijl zulks ook nergens uit de feiten of cijfers mag blijken. Naast een volledig stilzwijgen over de potentiële Vlaams-Nederlandse samenwerking in het kader van de Benelux, doet de beleidsbrief er trouwens ook volledig het zwijgen toe wat betreft de grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland en de rol van het middenveld daarin, met name de vele organisaties en verenigingen, zoals het ANV, die zich inzetten voor de Vlaams-Nederlandse samenwerking. Het moge dus duidelijk zijn dat de doorleefde, dagdagelijkse samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland, zoals deze gedragen wordt door een veelheid aan personen en instellingen, volledig aan de aandacht en de bekommernis van deze regering ontsnapt.

In dezelfde zin acht de heer Weyts het veelbetekendend dat enkel in de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid gesproken wordt over grensoverschrijdende samenwerking, en dit dan nog enkel tussen gemeenten aan de grens met Frankrijk. Insgelijks is het enkel in de beleidsbrief Cultuur dat we kunnen lezen dat op het einde van 2000 door de ministers bevoegd voor de Taalunie, overleg gepleegd zal worden over de toekomst van deze Unie. Voor de heer Weyts is het daarbij duidelijk dat de toekomst van zo'n belangrijk instrument voor de Vlaams-Nederlandse samenwerking én de relatie ervan tot de andere instrumenten van deze samenwerking (zoals o.a. het Vlaams-Nederlands cultureel verdrag), impliceren dat daarover een breed en gedragen standpunt wordt ontwikkeld door de Vlaamse regering. Graag had hij hierover dan ook het standpunt van de minister-president vernomen, evenals trouwens diens standpunt over de realisatie van een Vlaams-Nederlands Huis te Brussel, waarover in 2001 een beslissing zou worden genomen.

E. De landen van Centraal- en Oost-Europa

De heer Patrick Hostekint constateert met enige tevredenheid dat Vlaanderen goede betrekkingen onderhoudt met de landen van Centraal- en Oost-Europa. Naast de 7 reeds bestaande samenwerkingsakkoorden, zullen er immers ook nog eens 3 nieuwe samenwerkingsakkoorden worden afgesloten, waardoor Vlaanderen verdragsrechtelijke banden zal hebben met alle kandidaat-toetreders tot de Europese Unie. Ook het economische eigenbelang van Vlaanderen speelt in dit alles ongetwijfeld een rol. Er liggen in die landen immers belangrijke zakenopportuniteiten voor het Vlaamse bedrijfsleven.

Volgens de heer Hostekint mag het Vlaamse beleid ten aanzien van de landen van Centraal- en Oost-

Europa echter niet enkel van mercantiele aard zijn. Het behartigen van de eigen economische belangen mag dan wel essentieel zijn voor de eigen welvaart en de werkgelegenheid in Vlaanderen, maar het is niét alleenzaligmakend. Er moeten ook andere accenten gelegd kunnen worden.

In dat opzicht ziet hij vooral een taak weggelegd voor Vlaanderen in de landen van de ex-Joegoslavische ruimte, en dan specifiek in Kosovo. In het licht van de zich wat stabiliserende toestand moet Vlaanderen daar, zijns inziens, een bijdrage kunnen leveren tot het vredesproces en tot de opbouw van een vreedzame samenleving. Een speciale inspanning lijkt daar dan ook op zijn plaats te zijn.

Ook de heer Frans Ramon heeft enkele vragen over de betrekkingen met de landen van Centraal- en Oost-Europa. Hij constateert met name dat de bedragen die op de begroting worden uitgetrokken voor de samenwerking met die landen, al ongeveer 3 jaar min of meer gelijk blijven (circa 252,3 miljoen frank). In het licht van de evaluatie van het Vlaamse beleid ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa (zoals dat in de vroege zomer van 2000 in het Vlaams Parlement besproken werd) was bij hem nochtans de verwachting gewekt dat de middelen in kwestie wat zouden stijgen. Impliciet lag in die evaluatie immers de belofte van een vernieuwde dynamiek vervat.

Dienaangaande is hem ook basisallocatie 30.02 opgevallen, die een markante stijging van de budgetten ten gunste van de samenwerkingsakkoorden (die daar ook als "wegbereiders" worden beschreven) vertoont. Van de minister-president had hij graag vernomen of deze stijging misschien het gevolg is van de hoger genoemde evaluatie van het samenwerkingsprogramma met Centraal- en Oost-Europa. Daarnaast wenst hij ook te vernemen welke criteria er precies een rol spelen bij het al dan niet toekennen van de subsidies in kwestie.

Een tweede kwestie aangaande de landen van Centraal- en Oost-Europa, betreft de vermelding in de beleidsbrief dat er een gedifferentieerde aanpak en invulling zou komen naargelang het specifieke land waarmee men samenwerkt. Hoewel zulks op zich zeker waardevol kan zijn, komt het de heer Frans Ramon voor dat men hiermee toch wat voorbijgaat aan de noodzaak om ook een globaal beleidsplan te hebben vis à vis deze regio. Ook het zinnetje luidens hetwelke "vanaf 2001 alle partnerlanden op een gelijke basis zullen vertrekken, en de inspanningen van Vlaanderen in een zelfde ritme over elk van hen verdeeld zullen worden" (beleidsbrief p.13, infra), komt hem in dat licht gezien nogal

enigmatisch over. Enige nadere toelichting hierbij ware dan ook wenselijk.

De heer Johan Weyts constateert dat er over het algemeen weinig of zelfs helemaal geen zicht is op de concrete bijsturing van het beleid ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa, en op de verdeling van de middelen over de projecten vanuit de diverse administraties, noch op de verdeling van de middelen over de diverse landen. Hij acht dit alles uiterst betreurenswaardig.

F. De landen buiten Europa

Daar waar de heer Karim Van Overmeire zich volledig kan terugvinden in het Vlaamse streven naar erkenning als volwaardige partner en actor binnen de bilaterale betrekkingen, stelt hij zich toch vragen bij een aantal landen waarmee men de bilaterale banden wenst aan te halen. Vooral voor wat de landen buiten Europa betreft, lijkt men er immers wat naar te neigen om contact te zoeken met wat men zou kunnen aanduiden als de "exoten" onder de staten. De betrekkingen met Israël, respectievelijk Palestina, zijn hier een voorbeeld van. Zijns inziens kan Vlaanderen – gezien de volatiliteit van de regio, de magnitude van de problematiek en de betrokkenheid van de grootmachten – daar hooguit een symbolische rol spelen. Nut en/of noodzaak van een en ander zijn dan ook op zijn best wat dubieus.

Twee factoren nopen zijns inziens tot meer selectiviteit bij de uitbouw van de Vlaamse bilaterale betrekkingen, te weten : enerzijds de beperktheid van de voor handen zijnde middelen en anderzijds "de maxime" dat het buitenlands beleid dat men voert in de eerste plaats gericht moet zijn op de externe verdediging en behartiging van de eigen – economische en politieke – belangen. Op grond van die overwegingen komt het hem voor dat Vlaanderen er beter zou aan doen zijn bilateraal buitenlands beleid meer te concentreren op een beperkt aantal landen en/of regio's waar we duidelijk aantoonbare economische en/of politieke belangen hebben. Hij denkt daarbij in de eerste plaats aan de Verenigde Staten, Japan, Spanje, Italië e.d.m. Pas als dát bilateraal netwerk stevig op poten staat, kan men eventueel gaan overwegen om ook meer "exotische" landen te benaderen.

Aangaande de bilaterale samenwerking met landen buiten Europa, verklaart de heer Frans Ramon de mening te zijn toegedaan dat men hier wel erg dicht bij de sector "ontwikkelingssamenwerking" komt. Het expliciet tot stand brengen van een band tussen dit bilaterale beleid en de Vlaamse ontwik-

kelingssamenwerking zou zijns inziens voor de hand liggen. Dit gegeven verdient het dan ook om in de respectievelijke beleidsbrieven wat duidelijker omschreven te worden.

De heer Patrick Hostekint van zijn kant, kan zich volledig achter de toenaderingspogingen tussen Vlaanderen en respectievelijk Israël en Palestina scharen. Hij wijst er daarbij op dat het Vlaams Parlement, naar aanleiding van de goedkeuring van de Euromediterrane overeenkomst met Israël, ook een resolutie heeft aangenomen waarin aan de Vlaamse regering gevraagd werd er bij de bevoegde EU-instanties op aan te dringen een volwaardige rol te spelen in het Iraëlish-Palestijns vredesproces. Uit een aantal brieven van Europees Commissaris voor Externe Betrekkingen Chris Patten, die aan deze commissie werden bezorgd, moet overigens blijken dat de Vlaamse regering deze wens van het Vlaams Parlement effectief heeft overgemaakt aan het Europees niveau. De heer Hostekint wenst de minister-president dan ook uitdrukkelijk te danken voor de actie die hij terzake heeft ondernomen.

Anderzijds is de heer Hostekint ook de mening toegedaan dat we niet blind mogen blijven voor het feit dat de situatie op het terrein ondertussen zwaar uit de hand is gelopen. Hij wil dan ook een oproep lanceren opdat Vlaanderen zich actief zou engageren in het vredesproces in het Midden-Oosten.

In meer algemene zin ziet hij trouwens een voortrekkersrol weggelegd voor Vlaanderen inzake vredesopbouw. Dat ook kleinere entiteiten op dat vlak wel degelijk resultaten kunnen boeken, mag volgens hem voldoende duidelijk blijken uit de rol die België gespeeld heeft bij het tot stand komen van een wereldwijd verbod op anti-persoonsmijnen. Het verheugt hem dan ook dat minister Anciaux reeds een eerste aanzet in die richting heeft gegeven, door op zijn begroting voor ontwikkelingssamenwerking kredieten te voorzien ten behoeve van een colloquium over vredesproblematieken er- gens in de loop van 2001.

2.5. Multilateraal beleid

A. Algemeen

Voor de heer Frans Ramon staat het buiten kijf dat in de sector van de multilaterale samenwerking vooral het "structureel" gegeven van groot belang is. Daarbinnen spreekt het voor zich dat op de eer-

ste plaats kwalitatief degelijke programma's dienen ondersteund, dan wel ontwikkeld. Een eventuele imagobevorderende bijwerking kan hoogstens een nuttig "surplus" daarvan zijn, maar kan in geen geval het enige of zelfs maar het prioritaire doel zijn.

In het verlengde daarvan stelt de heer Frans Ramon verder ook vast dat er voor wat de multilaterale samenwerking betreft, gekozen werd voor een formule van zogenaamde "samenwerkingsfondsen" (bijv. het UNESCO-fonds, voorzien op basisallocatie 35.04), die in de plaats zou komen van de vroegere projectmatige aanpak. Hij schat deze beleidsoptie positief in, aangezien ze – zoals het hoort – een meer structureel karakter geeft aan de samenwerking in kwestie. Tegelijk wijst hij erop dat dergelijke lange-termijnsamenwerking ook noodzakelijkerwijze vereist dat er (alleen al vanuit het oogmerk van parlementaire controle) tussentijds de nodige feedback over de stand van de programma's zal moeten worden verstrekt. Zijdelings laat hij opmerken dat het werken via dergelijke fondsen misschien ook wel een goede denkpiste zou zijn voor de sector van de bilaterale samenwerking.

De heer Frans Ramon constateert verder ook dat in de voorliggende teksten vooralsnog frequent wordt verwezen naar projecten en programma's in het kader van diverse multilaterale organisaties als daar zijn de Raad van Europa, de OESO en de EBWO (waarvoor de GIMV zelfs een technisch samenwerkingsfonds blijkt te beheren). Van de minister-president had de heer Ramon graag vernomen of dit betekent dat men zich bij het opzetten van programma's vanuit Vlaanderen prioritair wil inschrijven in dergelijke ruimere referentiekaders, dan wel of het hier veeleer de bedoeling is dat Vlaanderen niet als zodanig als projectondernemer, maar wel als co-financier gaat optreden?

Ook de heer Patrick Hostekint onderkent ten volle het belang van de multilaterale organisaties voor Vlaanderen. De hiervoor op de begroting uitgetrokken middelen komen hem echter wel vrij karig over. Zo voorziet men, voor wat betreft de detachering van Vlaamse ambtenaren naar dergelijke organisaties, telkens maar één Vlaamse ambtenaar bij respectievelijk de OESO en de UNESCO. En ook de kredieten voor stages van jonge pas afgestudeerde Vlaamse universitaires bij dergelijke organisaties, kunnen bezwaarlijk royaal genoemd worden. Hetzelfde geldt trouwens voor een gelijkwaardig – maar meer export-economisch gericht – systeem dat terug te vinden is op de begroting van minister Sauwens.

De heer Johan Weyts van zijn kant, constateert een opvallende verhoging van de subsidies met betrekking tot de uitvoering van de akkoorden door Vlaanderen afgesloten met multilaterale organisaties (basisallocatie 35.04). Hij laat daarbij opmerken dat zijn partij onverkort achter de optie staat om de multilaterale samenwerking te versterken, maar daarbij wel een concreet zicht wil krijgen op de beoogde doelstellingen en de specifieke samenwerkingsprojecten.

B. UNESCO

Referend aan een door zijn partijgenoot, de heer Miel Verrijken, ingediend voorstel van resolutie [Stuk 432 (2000-2001) – Nr. 1] over een eventueel Vlaams lidmaatschap van de UNESCO, wenst de heer Karim Van Overmeire van de minister-president enige nadere toelichting te krijgen over het in de beleidsbrief vermelde overleg dat zou opgestart worden rond de oprichting van een Vlaamse UNESCO-commissie. Meer in het bijzonder had hij graag vernomen wat de finaliteit daarvan precies is? In meer algemene zin peilt hij eveneens naar de visie van de minister-president op de exacte natuur van de toekomstige verhoudingen tussen Vlaanderen en de UNESCO.

C. Benelux

In de mate dat Vlaanderen binnen de mondiale economische context mee wil blijven spelen als performante actor, meent de heer Patrick Hostekint dat het voor onze regio van imperatief belang is om continu steun te zoeken bij gelijk(w)aardige bondgenoten, teneinde tot een reële belangengemeenschap te kunnen komen. Op zijn eentje legt Vlaanderen op internationaal vlak immers maar weinig gewicht in de schaal.

In dat licht bezien, verbaast het hem dat er in de beleidsbrief met geen woord wordt gerept over de Benelux. Hoewel deze organisatie bij lange na niet van dezelfde magnitude is als een aantal andere – wél vermelde – internationale organisaties, laat staan de Europese Unie (waarvan de Benelux overigens in zekere zin wel de voorloper was), is en blijft het immers een belangrijk overlegforum voor een kleine groep van min of meer gelijksoortige en gelijkgestemde staten. Hij wijst er daarbij op dat de Benelux een actief parlementair orgaan heeft (de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad) – overigens het enige internationale gremium waarin Vlaamse Volksvertegenwoordigers rechtstreeks vertegenwoordigd zijn – waar frequent belangrijke zaken besproken worden die vaak rechtstreeks

raken aan de Vlaamse bevoegdheden (zo o.a. onderwijs, milieu, economische ontwikkeling, e.d.m.). Dit Beneluxparlement kan trouwens ook aanbevelingen richten aan de betrokken ministers, die er doorgaans ook rekening mee houden.

In de mate dat de beleidsbrief wel degelijk de noodzaak erkent om bondgenoten te zoeken, ten einde de Vlaamse stem beter te laten weerklinken op het niveau van – onder andere – de Europese Unie, is het ontbreken van elke referentie naar de Benelux volgens de heer Hostekint een ernstige lacune. Ook bij de begrotingsbesprekingen van vorig jaar was deze desinteresse van de Vlaamse regering vis à vis de Benelux trouwens reeds duidelijk gebleken. Hij vraagt dan ook dat dit ten spoedigste zou worden rechtgezet.

D. De Wereldhandelsorganisatie

De heer Frans Ramon blijft wat op zijn honger voor wat betreft de aandacht die Vlaanderen zou moeten besteden aan de werkzaamheden van de Wereldhandelsorganisatie. Het komt hem zelfs voor dat deze – nochtans bijzonder belangrijke instantie – in de beleidsbrief slechts vrij summier én daarenboven ook wat los van de andere multilaterale gremia wordt vermeld. Hij wijst de minister-president op de terzake door het Vlaams Parlement aangenomen motie, waarin gevraagd wordt dat de Wereldhandelsorganisatie met de grootst mogelijke aandacht zou opgevolgd worden vanuit Vlaanderen. Ook had hij graag de stand van zaken vernomen rond de projectgroep over het Vlaams WHO-beleid, waarvan de oprichting was aangekondigd naar aanleiding van een gedachtewisseling over de top van Seattle in deze commissie.

2.6. Internationale communicatie en voorlichting

De heer Karim Van Overmeire constateert uit het streven van de Vlaamse regering naar een herijking van haar internationaal voorlichtingsbeleid, dat er duidelijk een probleem bestaat bij het "op de kaart zetten" van Vlaanderen in het buitenland. Iets wat men trouwens ook al in het verleden vanuit diverse hoeken heeft vastgesteld. Vlaanderen heeft met andere woorden problemen met zijn visibiliteit. Dit is des te erger in de mate dat de Belgische overheid er blijkbaar wél in slaagt om zich in het buitenland in de kijker te werken (cf. een stukje dienaangaan-

de in De Standaard van 16 november 2000, onder de suggestieve titel "Vlaamse versus Belgische 'image building'"). Daar waar iedereen het er wel over eens zal zijn dat dit een betreuenswaardige toestand is, zal er waarschijnlijk minder eensgezindheid zijn over de oorzaken van deze Vlaamse achterstand. Is het louter een kwestie van te weinig middelen en te kleine budgetten, komt het door de versnippering van de Vlaamse buitenlandbevoegdheid over zeer vele ministers, of gaat het hier om een bewuste politieke keuze voor de onderschikking van Vlaanderen aan de Belgische federale structuren ?

Ook de heer Johan Weyts heeft zo zijn bedenkingen bij de communicatie-inspanningen van de Vlaamse regering. Zijns inziens worden er in de voorliggende begroting al te veel budgettaire middelen ingezet voor de communicatie. Hij krijgt daarbij soms de indruk dat de communicatie zelfs belangrijker wordt dan de inhoud.

Hij constateert met name dat de beleidsbrief het heeft over een "herijking van het internationaal voorlichtingsbeleid". Er werd daartoe een stuurgroep opgericht en een expert aangetrokken. Die stuurgroep zal met begeleiding van de expert overgaan tot de opmaak van een communicatieplan en -matrix. Bedoeling zou zijn om reeds in het najaar van 2001 te kunnen starten met de uitvoeringsfase. Diverse nieuwe publicaties zouden vanaf dan worden aangemaakt.

Van de minister-president had de heer Weyts graag vernomen hoeveel middelen hiervoor exact voorzien zijn op de begroting ? Hij heeft immers nergens een duidelijk daaraan gerelateerd getal kunnen terugvinden. Ook wenst hij wat meer achtergrondinformatie te vernemen over de expert die hiervoor door de Vlaamse regering werd aange trokken.

Hij wijst er ook nog op dat in de beleidsbrief Cultuur vermeld wordt dat er in 2001 een "Vlaams Centrum voor Cultuurcommunicatie" zal worden opgericht, dat onder andere werkzaam zal zijn op het vlak van de promotie van Vlaanderen in het buitenland. Het komt hem daarbij voor dat men met de oprichting van dit centrum zal voorlopen op het op te stellen communicatieplan en de communicatiematrix. Op de begroting werd voor dit centrum voor 2001 trouwens reeds 50 miljoen voorzien.

2.7. De grote evenementen met internationale uitstraling

De heer Johan Weyts constateert dat één van de meest opvallende kenmerken van deze begroting het grote belang is dat blijkbaar wordt gehecht aan grote evenementen, en zelfs mega-evenementen. Hoewel hij geenszins wil ontkennen dat dergelijke grootschalige evenementen inderdaad een niet-onbelangrijke troef kunnen zijn voor de internationale profilering van Vlaanderen, meent hij toch dat een en ander niet ten koste mag gaan van de inhoud van het beleid, en nog minder ten koste mag gaan van de vele kleinschalige initiatieven die reeds bestaan op het vlak van het buitenlands beleid. Hij wijst er daarbij ook op dat er voor de subsidiëring van dergelijke grote evenementen eigenlijk geen duidelijke decretale basis of anderssoortige regelgeving bestaat.

Ter illustratie van zijn bedenkingen wijst hij erop dat op basisallocatie 33.06 van programma 12.1 "Algemeen buitenlands beleid", voor 90 miljoen aan gesplitste vastleggingskredieten en 70 miljoen aan gesplitste ordonnanceringskredieten wordt voorzien ten behoeve van dergelijke grote evenementen. Uit de toelichting moet blijken dat het de bedoeling zou zijn om vooral steun te geven aan het project "Mode 2001 landed/geland" van de vzw Antwerpen Open en het Flanders Fashion Institute.

Ook op basisallocatie 33.13 van programma 45.5 "Algemeen cultuurbeleid" wordt overigens 60,5 miljoen frank voorzien voor grote evenementen. Voor 2001 blijkt het te gaan om : Mode 2001 te Antwerpen ; de Quadriënnale voor Hedendaagse Kunst in Gent ; en de Retrospectieve Marcel Broodthaers in het PSK. Wat de heer Weyts aan dit alles bijzonder stoort, is dat deze kredieten werden overgeheveld vanuit twee andere basisallocaties in verband met allerhande uitgaven en subsidies met betrekking tot internationale culturele uitstraling. Het grote evenementen-beleid van deze regering gaat dus onmiskenbaar ten koste van het gevestigde internationaal cultuurbeleid met zijn vele actoren.

Ook inzake toerisme kan eenzelfde opmerking geformuleerd worden. In het beleidsdomein toerisme stelt de betrokken minister immers dat op zijn initiatief een werkgroep "topevenementen" werd geïnstalleerd. Bedoeling hiervan was tot een consensus te komen over de te ondersteunen projecten. Weerhouden werden : Mode 2001 en Brugge 2002. Waaruit de heer Weyts concludeert dat dus naargelang de minister, naargelang de toelichting ;

steeds andere projecten het predicaat "topevenement" toebedeeld krijgen. Daarenboven zou, nog volgens de beleidsbrief toerisme, de hoger genoemde werkgroep ook de taak toebedeeld gekregen hebben om de nodige voorbereidingen te treffen voor de oprichting van een "topevenementenfonds" door de Vlaamse regering. Een fonds dat operationeel zou moeten zijn vanaf de begroting 2002. De heer Johan Weyts heeft hier diverse vragen bij : onder wie zal dit fonds uiteindelijk ressorteren ? ; waarom doet men een beroep op de fonds-formule ? ; zal er een aangepaste subsidiëring worden uitgewerkt met objectieve criteria ?

Zonder het nut van een aantal grote evenementen voor de uitstraling van Vlaanderen in vraag te willen stellen, heeft ook de heer Frans Ramon zekere bedenkingen bij het terzake gevoerde beleid. Wanneer hij de budgetten voor respectievelijk het grote evenementenbeleid (90 miljoen frank) en het internationale voorlichtings- en communicatiebeleid (85 miljoen frank) met elkaar vergelijkt, stelt hij zich meer bepaald de vraag of de beide nog wel voldoende in proportie tot elkaar staan, en of er niet moet gewaakt worden over een wat beter evenwicht binnen dat type van budgetten. Teneinde te voorkomen dat een en ander uit de hand zou lopen, dringt hij erop aan dat men eens grondig zou nadenken over het beleidsmatig plafonneren van dat genre van uitgaven.

2.8. Generieke strategische projecten

Voor wat de overige generieke strategische projecten betreft, verklaart de heer Frans Ramon ten volle gewonnen te zijn voor de verdere stroomlijning van de Vlaamse buitenlandse vertegenwoordigingen. Ook de herstructurering van de administratie Buitenlands Beleid kan zijn goedkeuring wegdragen, in zoverre dit tenminste een substantiële versterking van die administratie zou inhouden. In het licht van het komende Belgisch Voorzitterschap van de Europese Unie is een sterke buitenland-administratie immers een absolute must voor Vlaanderen.

3. ALGEMENE BESPREKING : ANTWOORDEN VAN DE MINISTER-PRESIDENT

In zijn repliek overloopt de minister-president systematisch de verschillende opmerkingen van de commissieleden.

In eerste instantie wil hij ingaan op de *kritiek dat het Vlaams buitenlands beleid te gefragmenteerd zou zijn, en niet afdoende gecoördineerd* zou worden. Hij constateert dat deze bedenking niet nieuw is, maar ook reeds bij de begrotingsbesprekingen van het voorgaande jaar uitvoerig werd ontwikkeld. Zijns inziens gaat het hier echter louter om een perceptieprobleem. Het beheersmodel dat de Vlaamse regering voor haar buitenlands beleid hanteert is immers het meest gangbare model, dat door vrijwel alle landen gehanteerd wordt. Ook de Belgische federale regering volgt trouwens dit model. De concentratie van alle buitenlandbevoegdheden in handen van één enkele minister is daarentegen veeleer uitzonderlijk.

Voor de minister-president is het nu gehanteerde model overigens de logica zelf. Het gaat toch niet op dat een functioneel bevoegd minister van een vakdepartement plots onbevoegd zou worden van zodra er een landsgrens wordt overschreden. Als concreet voorbeeld daarvan haalt de minister-president de Transnationale Universiteit Limburg (TUL) aan. Als de respectieve ministers van onderwijs van Vlaanderen en Nederland erin slagen om een grensoverschrijdend samenwerkingsverband tot stand te brengen tussen het Limburgs Universitair Centrum en de Universiteit van Maastricht, dan is het toch ook maar logisch dat ze finaal de zaak ook ondertekenen en uitvoeren. Hetzelfde geldt overigens mutatis mutandis voor de Taalunie. Hoewel het daar overduidelijk om een buitenlandbevoegdheid gaat, zijn het toch de Vlaamse en Nederlandse ministers van Cultuur en Onderwijs die het Comité van Ministers uitmaken. Iets wat niemand overigens ooit in vraag heeft gesteld.

Op ambtelijk niveau doet zich trouwens een vergelijkbare situatie voor. Daar staat de administratie Buitenlands Beleid – via een doorgedreven interactie met de functionele vakdepartementen – in voor de coördinatie van het beleid. Maar het moge daarbij duidelijk zijn dat de ABB (bijvoorbeeld) niet zélf bruggen gaat bouwen of onderwijs gaat verstrekken in het buitenland. Het zijn respectievelijk de departementen Leefmilieu en Infrastructuur (LIN) en Onderwijs die daarvoor moeten instaan.

Voor wat de vraag van een aantal commissieleden naar een *horizontale begroting* betreft, wijst de minister-president erop dat alle kredieten die ook maar enige buitenland-relevantie hebben, in de vijfde kolom van de begrotingstabel (met de kolomhoofding "HP", voor "horizontale programma's"), de code "E" hebben meegekregen. Op die manier is het voor iedereen mogelijk om, over alle begrotingsprogramma's heen, meteen de kredieten

voor buitenlands beleid (in de ruimste zin van het woord) te identificeren. Op die manier heeft de regering dus al van bij de indiening van de stukken bij het parlement, geanticipeerd op de behoefte aan een totaaloverzicht qua buitenlandbestedingen.

Voor wat het beleid ten aanzien van de *Europese Unie* betreft, verwijst de minister-president ten gronde naar hetgeen hij daarover eerder vandaag reeds gezegd heeft, bij de periodieke gedachtewisseling over Europese aangelegenheden, die net aan deze begrotingsbijeenkomst is voorafgegaan [Stuk 496 (2000-2001) – Nr. 1]. Met betrekking tot de inspanningen die Vlaanderen zich getroost in het licht van het komende Belgische Voorzitterschap van de EU, voegt hij daar nog aan toe dat het ook de bedoeling is dat alle Vlaamse departementen een "Europese reflex" zouden aankweken, waardoor ze het Europees gebeuren – op permanente basis – van dichterbij zouden gaan opvolgen. Het incorporeren van hetgeen gebeurt of gaande is op het Europese beleidsvlak moet voor alle Vlaamse administraties een evidentie worden. De administratie Buitenlands Beleid is dienaangaande overigens reeds uiterst opmerkzaam.

Verder is de minister-president het ten gronde oneens met diegenen die beweren dat er in de beleidsbrief onvoldoende prioriteiten gelegd worden qua *landen waarmee Vlaanderen prioritair wil samenwerken*. Hij wijst daarbij op de nadrukkelijke keuze voor een beleid van goed nabuurschap vis à vis de andere Belgische deelstaten én de ons omringende buurlanden. Tevens wijst hij op de aandacht voor de andere Europese regio's en voor de landen van Centraal- en Oost-Europa. Voor wat de landen buiten Europa betreft, brengt hij de nadrukkelijke keuze voor Zuid-Afrika, Chili, Québec, Israël en Palestina en de Maghreblanden in herinnering. Zijns inziens wordt in de beleidsbrief dus wel degelijk geëxpliciteerd dat Vlaanderen op diverse (met naam genoemde) plaatsen actief wil zijn. Anderzijds is hij ook de stellige overtuiging toegedaan dat de lijst van partnerlanden zeker niet oeverloos lang mag worden. Door op al te veel plaatsen aanwezig te willen zijn, zou men immers nergens nog echt iets van enige betekenis kunnen doen.

Voor wat de *betrekkingen met de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest* betreft, bevestigt de minister-president dat Vlaanderen vragende partij is voor meer en betere samenwerking. Hij preciseert echter dat zulks inderdaad maar kan mits men van Franstalige kant ten volle het territorialiteitsbeginsel eerbiedigt. Voorwaarde waarvan men zich aan

Franstalige kant overigens bijzonder goed bewust is. Dit respect voor de territoriale integriteit zou trouwens ook expliciet worden opgenomen in de preambule van een mogelijk toekomstig samenwerkingssakkoord. Anderzijds wil hij wel bevestigen dat in het nieuwe klimaat van communautair vertrouwen meer mogelijk blijkt dan vroeger het geval was. Het recente akkoord over de verdeling van de radiofrequenties is daar een voorbeeld van. Op zijn minst in deeldossiers blijkt het nu dus wél mogelijk om tot constructieve oplossingen te komen.

Specifiek voor wat de uitbreiding van het *samenwerkingsakkoord met de Duitstalige Gemeenschap* betreft, preciseert de minister-president dat het hierbij louter gaat om uitbreiding van het akkoord naar alle gemeenschapsmateries toe. Men zal dus vooral vanuit een culturele invalshoek tewerk gaan.

Ook over de *betrekkingen met Nederland* wenst hij bijzonder duidelijk te zijn. In het kader van de politiek van goed nabuurschap spreekt het immers voor zich dat Nederland een prioritaire partner is. Vlaanderen heeft overigens ook heel wat gezamenlijke dossiers lopen met Nederland; denken we maar aan de verdieping van de Westerschelde, de IJzeren Rijn, de TUL (Transnationale Universiteit Limburg). Tegelijk wil de minister-president er echter wel op wijzen dat Nederland zich in dergelijke dossiers heel vaak enkel en alleen door economisch eigenbelang laat leiden. Daarom ook hecht hij grote waarde aan het overleg dat Vlaanderen over dergelijke dossiers voert met de Belgische federale overheid. Enkel via een degelijke onderlinge afstemming van de standpunten tussen Vlaanderen en België kan men immers voorkomen dat Nederland de ene entiteit tegen de andere uitspeelt. Bevoegdheidsmatig is een dergelijke afstemming overigens ook volkomen onontkoombaar, aangezien sommige dossiers duidelijk Vlaamse bevoegdheid zijn (bijv. het Westerschelde-dossier), terwijl in andere dossiers (naast het evidente Vlaamse belang) ook de federale overheid nog bevoegd is (bijv. in het IJzeren Rijn-dossier, dat in essentie een spoorweggdossier is).

Met betrekking tot de kwestie van een *Vlaams-Nederlands Huis in Brussel* wijst de minister-president erop dat er in deze zaak sterke indicaties zijn dat, zoals men dat pleegt uit te drukken: "de liefde blijkbaar niet wederzijds is". Volgens de informatie waarover hij beschikt zouden minister Anciaux en zijn Nederlandse collega, staatssecretaris Rick van der Ploeg, terzake absoluut niet op dezelfde lijn zitten. Niet alleen ontbreekt het totaal aan een gemeenschappelijk concept, het is in deze daarenbo-

ven ook niet duidelijk of de overheid hieromtrent wel alles zelf moet willen doen.

De minister-president betwist verder dat de beleidsbrief onduidelijk zou zijn voor wat de samenwerking met de *landen van Centraal- en Oost-Europa* betreft. Qua beschikbare financiële middelen is er, naast de reeds vermelde overheveling van 252,6 miljoen frank van het programma 51.9 naar programma 12.1, ook nog eens 50 miljoen frank voorzien voor de uitvoering van de bilaterale verdragen met die landen. Er is dus wel degelijk sprake van een nieuw politiek momentum. De heroriëntering in kwestie is overigens mee mogelijk gemaakt door de omvattende evaluatie van het beleid ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa, die onder meer in deze commissie nog net voor het zomerreces besproken is geworden. Dat er een nieuw momentum is moge overigens ook blijken uit de expliciete beleidsdoelstelling om nog 3 nieuwe verdragen af te sluiten, met die kandidaten voor EU-lidmaatschap waarmee Vlaanderen tot op heden geen verdragsbanden heeft (te weten: Tsjechië, Bulgarije en Slowakije). Anderzijds is het inderdaad wel zo dat een dergelijke heroriëntering onvermijdelijk ook een zekere overgangperiode met zich brengt.

Inzake de bilaterale betrekkingen met *landen buiten Europa* wijst de minister-president opnieuw op het belang van het akkoord inzake wetenschap en technologie met *Israël*. Tegelijk meent hij echter dat we ook voldoende realistisch moeten blijven. Rekening houdende met de huidige situatie op het terrein, kan Vlaanderen hic et nunc geen rol van enige betekenis spelen in het *vredesproces* tussen Israël's en Palestijnen.

Qua verklaring voor de *overschakeling van financiering via contracten naar financiering via subsidies* voor projecten in het kader van de bilaterale en de multilaterale samenwerking, wordt namens de minister-president uitgelegd dat het subsidie-instrument – na grondige evaluatie – geschikter is bevonden voor het werken met externe partners. Via haar subsidies kan de overheid immers steeds wat meer greep op de zaken behouden. Ingeval van samenwerking met multilaterale organisaties, kan men daarenboven niet anders dan via subsidies werken, aangezien het contract-instrument hier sowieso niet tot de mogelijkheden behoort.

Voor wat dan de *UNESCO-commissie* betreft, kan de minister-president meedelen dat het hier momenteel nog steeds over een nationale commissie gaat. Het feit dat deze instantie in het geheel niet is aangepast geworden aan de federale evolutie die

België heeft doorgemaakt, impliceert echter ook dat deze commissie de facto niet meer werkbaar is. Volgens de minister-president staan er derhalve in beginsel twee opties open. Ofwel kiest men voor het behoud van een soort federaal platform, waarin alle betrokkenen elkaar kunnen ontmoeten, ofwel kiest men ervoor een eigen Vlaamse UNESCO-commissie op te richten. Om echt werkbaar te zijn veronderstelt ook deze laatste piste echter grondig overleg met de federale overheid en met de andere deelstaten. In de praktijk is het trouwens ook niet ondenkbaar dat het niet zozeer om een of-of-kwestie zal gaan, als wel een en-en-kwestie. Op dit ogenblik moet het overleg daarover in elk geval nog starten.

Inzake de *Benelux* kan de minister-president zich toch niet geheel ontdoen van een zeker gevoel van scepsis. Er kan immers niet ontkend worden dat die instantie inderdaad enigszins is ingehaald door de geschiedenis, en dan met name door de vrij "fulgurante" ontwikkeling van de Europese Unie. Anderzijds kan hij wel begrip opbrengen voor het feit dat de erin zetelende parlementsleden het inderdaad een nuttig gremium vinden om contacten te leggen en te onderhouden met hun collega's uit Nederland en Luxemburg. De vraag is daarbij echter of de perceptie van de instelling, zoals die ongetwijfeld oprecht leeft bij de betrokken parlementsleden, wel overeenkomt met het reële politieke gewicht van de instelling. Waarmee de minister-president overigens ook niet gezegd wil hebben dat het Benelux-kader niet anderszins nuttig kan ingevuld en aangewend worden. Hij denkt daarbij bijvoorbeeld aan het Benelux-overleg tussen de premiers van de drie betrokken staten, zoals dat gebruikelijk is in het kader van de Europese topontmoetingen. Nog met betrekking tot de huidige IGC is er op die manier overigens een Benelux-memorandum tot stand gekomen. Als administratie is de instelling echter duidelijk op de dool. Behalve het verlenen van een zekere steun bij een aantal grensoverschrijdende projecten gebeurt daar niet veel concreets meer. Voor de minister-president is het dan ook duidelijk dat de Benelux als instelling deels op zoek moet naar een nieuwe taakstelling en naar nieuwe perspectieven. In afwachting daarvan blijft het een nuttig discussieforum, maar dan enkel op een bepaald niveau, en voor bepaalde topics. De niet-vermelding ervan in de beleidsbrief mag in elk geval niet als een teken van desinteresse vanwege de Vlaamse regering worden gezien.

Ook wat de *Wereldhandelsorganisatie* betreft, kan de minister-president de commissieleden verzekeren dat deze instelling de volle aandacht geniet van de Vlaamse regering.

De minister-president erkent overigens dat de *financiële middelen* die op heden op de begroting worden uitgetrokken ten behoeve van de *multilaterale samenwerking*, vooralsnog misschien wat karig kunnen overkomen. Hij wijst er daarbij echter op dat het hier om een relatief nieuwe beleidsoptie gaat, die in de toekomst ongetwijfeld nog zal groeien. Tussen het formuleren van een beleidsoptie enerzijds, en de uitvoering van het beleid in kwestie anderzijds, verloopt immers noodzakelijkerwijze steeds wat tijd.

Voor wat het beleid inzake grote *evenementen* betreft, spreekt de minister-president de vaste overtuiging uit dat dergelijke evenementen een belangrijke bijdrage kunnen leveren tot de uitstraling van Vlaanderen. Specifiek voor wat Antwerpen betreft, dient vastgesteld dat de stad internationaal effectief met het mode-gebeuren wordt geassocieerd. Het is dan ook maar logisch dat van dat imago ten volle gebruik gemaakt wordt om Vlaanderen te promoten. In die promotie-actie convergeren op hun beurt ook de beleidslijnen buitenlands beleid, cultuur en toerisme. Deze beleidskeuze wordt door de hele Vlaamse regering gedragen. Het evenementenfonds, ten belope van 90 miljoen BEF, is dienovereenkomstig de resultante van een beslissing van de hele Vlaamse regering.

In dat opzicht komt het de minister-president weinig zinnig over om de proporties van het evenementenfonds te gaan afwegen ten opzichte van de fondsen ten behoeve van de *internationale communicatie*. Het gaat immers om twee totaal separate entiteiten, die alle twee op hun eigen manier belangrijk zijn voor de internationale positionering van Vlaanderen. Gezien het onmiskenbare belang van de internationale communicatie komt een bedrag van 85 miljoen frank de minister-president in elk geval zeker niet als overdreven voor. De hiervoor ingehuurd communicatie-expert is het internationaal gereputeerde bureau Burson-Marsteller.

Afsluitend geeft de minister-president nog mee dat het zijn uitdrukkelijk wil is om *Vlaanderen duidelijk op de kaart te zetten*. Er is bij het buitengaats optreden dus hoegenaamd geen sprake van enige vrijwillige onderschikking van Vlaanderen aan de federale structuren. Bij wijze van voorbeeld verwijst de minister-president naar zijn recente bezoek aan de Verenigde Staten, dat enkele maanden na het bezoek van een federale delegatie aan dat land viel. Daar waar de federale delegatie in kwestie vooral de Belgische (en dus ook Vlaamse) afzet wilde bevorderen, reisde de Vlaamse delegatie naar de VS af met een heel eigen missie voor ogen, met name het promoten van Vlaanderen als opti-

male investeringsregio. Iets wat overigens bijzonder goed aansloeg. Voor de minister-president is het duidelijk dat een dergelijk coöperatief scenario inzake buitenlandse economische betrekkingen ook in de toekomst gehanteerd kan worden.

4. INDICATIEVE STEMMING

4.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen

A. Artikel 14 (programma 12.1 en programma 51.9 ba. 30.01)

Ter stemming gelegd wordt dit artikel aangenomen met 6 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen.

B. Artikel 71

Ter stemming gelegd wordt dit artikel eveneens aangenomen met 6 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen.

4.2. Indicatieve stemmingen over de begrotingstabel – Afdeling I

A. Programma 12.1

Het programma 12.1 wordt bij wege van indicatieve stemming aangenomen met 6 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen.

B. Programma 51.9

Ook het programma 51.9 (basisallocatie 12.01 en 30.01) wordt bij wege van indicatieve stemming aangenomen met 6 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen.

DEEL II : EXTERN ECONOMISCH BELEID

1. TOELICHTING DOOR DE HEER JOHAN SAUWENS, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN SPORT**1.1. Inleiding**

Bij wijze van algemene inleiding wordt namens de minister enige toelichting verschaft bij een drietal grafieken over de Vlaamse uitvoer [zie bijlage 2], die op een anschouwelijke manier aantonen dat de Vlaamse export gunstig evolueert.

Zo lag, volgens recente gegevens van het INR (Instituut voor de Nationale Rekeningen), de Vlaamse uitvoer in het tweede kwartaal van 2000 in nominale termen 20,2% hoger dan tijdens hetzelfde kwartaal van 1999. Na kleine dalingen in het eerste en tweede kwartaal van 1999 knoopte de uitvoer vanaf het derde kwartaal van 1999 terug aan bij positieve groeicijfers. In het derde en vierde kwartaal van 1999 steeg de export met respectievelijk 7,6% en 12,9% vergeleken met dezelfde periode van het voorgaande jaar. In het eerste kwartaal van 2000 was zelfs een stijgingspercentage te zien van liefst 23%. Dit uitzonderlijk sterke stijgingspercentage dient echter wel enigszins genuanceerd te worden, in de zin dat het te verklaren valt doordat het om een vergelijking gaat met het eerste kwartaal van 1999, dat – omwille van de dioxinecrisis – als een conjunctureel dieptepunt kan worden aanzien.

Uit de conjunctuurenquête die de Nationale Bank van België maandelijks bij het bedrijfsleven organiseert moet verder ook blijken dat de Vlaamse industrie haar buitenlandse bestellingen en orderpositie nog steeds hoog inschat (recentste gegevens – september 2000). Hoewel er dus nog steeds sprake is van een stevig optimisme, lijkt het toch ietsje af te nemen, zodat we er mogen van uitgaan dat de stijgingspercentages in het derde en vierde kwartaal iets minder exuberant zullen zijn. Op jaarbasis mag echter nog steeds uitgegaan worden van een "normaal" groeiniveau van ongeveer 15%.

De minister verheugt zich over deze snelle hereniging van de Vlaamse export na het dioxinejaar 1999. Het Vlaamse bedrijfsleven heeft duidelijk ten volle weten in te spelen op de algemene opgaande conjunctuur.

1.2. Kritische domeinen*1.2.1. Internationaal netwerk*

De minister wijst er daarna op dat niet minder dan 44% van de totale uitgaven van Export Vlaanderen te maken hebben met het netwerk van Vlaamse economische vertegenwoordigers (VLEV's) in het buitenland. Dat netwerk is het absolute sleutelinstrument voor de ondersteuning van de exportinspanningen van de Vlaamse bedrijven.

In het kort somt de minister dan ook even de beslissingen op die de Vlaamse regering in de loop van 2000 heeft genomen met betrekking tot dat VLEV-netwerk : er werd beslist om de standplaats Rijsel toch open te houden ; in mei werden nieuwe Vlaamse economische vertegenwoordigers benoemd in Sjanghai en Peking ; en in juli besliste de Vlaamse regering om over te gaan tot de aanwerving van 8 nieuwe krachten om bestaande vacatures (op diverse posten, die om tal van redenen – opnieuw – bezet moesten worden) in te vullen.

Na de goedkeuring van een nieuw personeelsstatuut voor het binnenlands personeel op 22 september 2000, wil de minister ook absolute prioriteit geven aan de principiële goedkeuring door de Vlaamse regering van een nieuw personeelsstatuut voor het buitenlandse personeel. In globo is er dus een gunstige evolutie te bespeuren in de afhandeling van het personeelsdossier, waaraan de minister gedurende het jaar 2000 overigens absolute voorrang heeft gegeven.

In uitvoering van de vorig jaar door de minister mee ingediende beleidsnota werd aan de vernieuwde raad van bestuur van Export Vlaanderen overigens ook de opdracht gegeven een strategische bezinning op te starten over de functionele versterking en de verdere professionalisering van het netwerk. Op grond van de bevindingen die deze bezinning zal opleveren, zullen in de loop van 2001 de nodige initiatieven genomen worden aangaande de eventuele herstructurering van het VLEV-netwerk. De minister laat daarbij opmerken dat daartoe in de ontwerpbegroting 2001 ook reeds de nodige extra middelen zijn opgenomen in de dotatie aan Export Vlaanderen. De minister laat er geen twijfel over bestaan dat hij hoe dan ook wil komen tot een versterking van het netwerk, maar merkt tegelijk op dat er nog geen beslissing werd genomen over de methode die daarvoor zal gehanteerd worden.

In beginsel zijn er twee grote opties. Een versterking "in de breedte" door het verhogen van het aantal posten, dan wel een versterking "in de diepte" die zou bestaan in de vorming van sterke "clusters" van meerdere sectoriële specialisten op die posten die daartoe belangrijk genoeg geacht worden. Ook mengvormen wil de minister overigens niet uitsluiten.

1.2.2. Grotere export-knowhow van de Vlaamse KMO's

Het experiment met de exportbegeleiders, waarbij exportdeskundigen tijdelijk ter beschikking worden gesteld van bedrijven, om daar op de werkvloer zelf, de exportplannen en projecten mee te begeleiden en op poten te zetten, is grondig geëvalueerd geworden. Daaruit moest blijken dat exportbegeleiding een belangrijk middel is om de export-knowhow van de Vlaamse KMO's te vergroten. Een aantal maatregelen die uit de evaluatie zullen voortvloeien moeten deze service aan de ondernemingen dan ook definitief verankeren in het dienstenpakket van Export Vlaanderen.

Ook wil de minister wijzen op de, dit jaar van start gegane, ontwikkeling van een zogenaamde "exportmeter". Deze exportmeter is een instrument dat de exportbekwaamheid van een KMO moet kunnen meten aan de hand van een vragenlijst. De antwoorden op die vragen worden via een specifieke – en nog verder te ontwikkelen – software omgezet in een score én in aanbevelingen. De ontwikkeling van het instrument gebeurt in samenwerking met Möbius Research & Consulting, een spin-off van de Universiteit Gent. Verwacht wordt dat de exportmeter tegen het najaar van 2001 operationeel zal zijn.

1.2.3. Grotere transparantie en consistentie van het export-instrumentarium

De minister preciseert dat hij er bij de rationalisering van het exportinstrumentarium van uitgaat dat Export Vlaanderen zal worden uitgebouwd tot hét centrale overheidsagentschap voor export en directe investeringen in het buitenland. In het verlengde daarvan staat het voor hem ook buiten kijf dat Export Vlaanderen in eerste instantie daartoe moet worden versterkt, in de zin dat het moet worden uitgerust om die opdracht te kunnen vervullen.

In maart 2000 werd de raad van bestuur van Export Vlaanderen vernieuwd en versterkt. Deze vernieuwing liet onder andere toe de banden met de Kamers van Koophandel wat verder aan te halen. In april 2000 werd een nieuwe algemeen directeur aangesteld, met wie deze commissie zeer recent reeds een gedachtewisseling heeft gehad [Stuk 490 (2000-2001) – Nr. 1]. En op 22 september werd ook het nieuwe personeelsstatuut voor de instelling definitief goedgekeurd.

Eerstdaags zijn een aanpassing van het organogram en de vaststelling van de personeelsformatie aan de orde. Terzake kan de minister meedelen dat daarbij ook rekening zal worden gehouden met een eventuele overdracht van personeelsleden van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel, tot de afschaffing waarvan immers is beslist (cf. infra).

In uitvoering van het regeerakkoord en de beleidsnota wordt meer samenhang en bundeling tot stand gebracht van de verschillende exportinstrumenten en –instanties. De eerste concrete stappen in die zin werden gezet middels de opslorping van het Fonds Nieuw Europa (dat een 100%-dochter van de GIMV was) door de GIMV én de – mee in deze begroting vervatte – beslissing om de VOI "Fonds Vlaanderen-Azië" in de loop van het jaar 2001 te ontbinden. Dienovereenkomstig zijn in de ontwerpbegroting 2001 dan ook geen nieuwe machtigingen ingeschreven voor het Fonds Vlaanderen-Azië. Nieuwe incentives voor Vlaamse kandidaat-investeerders op verre markten zullen worden voorzien in het dienstenpakket van Export Vlaanderen. Deze nieuwe initiatieven zullen worden ingeschreven op de begroting 2002.

De minister kan terzake verder nog meedelen dat hij op dit moment ook besprekingen voert met betrekking tot de herpositionering van FITA (vzw Flanders International Technical Agency). Het betreft hier een door het publiek minder gekende instelling, die momenteel onder het departement Leefmilieu en Infrastructuur ressorteert. Het agentschap staat meer bepaald in voor de export-promotionele benadering van technische kennis die het departement openbare werken in huis heeft. In die zin dringt een versterking van de link tussen FITA en Export Vlaanderen zich dan ook op.

De finale en meest ingrijpende stappen in de rationalisering van het administratieve landschap inzake exportpromotie zullen echter deel uitmaken van de globale hervorming van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse openbare

instellingen, waarvan de krachtlijnen door de Vlaamse regering op 19 februari 2000 werden vastgelegd in Leuven. De versterking van de beleidsondersteuning en de opvolging van het internationaal handelsbeleid binnen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zal in dat ruimere raamwerk worden ingepast. Terzake laat de minister overigens opmerken dat nog maar afgelopen vrijdag, 17 november 2000, een nieuwe belangrijke beslissing werd genomen in uitvoering van die "beslissing van Leuven". Meer bepaald werd beslist om 13 ministeries uit te bouwen, waarbij buitenlandse handel (en trouwens ook ontwikkelingssamenwerking) onderdeel zal vormen van het ministerie van Buitenlands Beleid en Internationale Samenwerking. Er wordt inzake de externe betrekkingen van Vlaanderen dus resoluut geopteerd voor een proactief beleid, dat zijn institutionele uitdrukking zal vinden in de uitbouw van één ministerie van buitenlandse zaken (waarin, zoals gezegd, dus ook ontwikkelingssamenwerking en buitenlandse handel hun plaats zullen krijgen). Deze belangrijke beslissing moet vanzelfsprekend nog verder verfijnd worden. Inhoeverre bijvoorbeeld Export Vlaanderen, dat zeker verzelfstandigd zal blijven, intern (d.w.z. agentschappen die zullen werken met door de regering en het parlement voor een bepaalde periode in beheersovereenkomsten vastgelegde opdrachten, met daaraan verbonden budgetten) dan wel extern (d.w.z. met aparte rechtspersoonlijkheid en aparte bestuursorganen – hetgeen in principe de uitzondering zal zijn) verzelfstandigd zal zijn, moet in de loop van 2001 verder uitgemakkt worden. Dit zal meer bepaald beslist worden op basis van de krachtlijnen van de reorganisatie die tegen dan zullen vervat liggen in een soort "basisdecreet op het Vlaams bestuurlijk landschap" dat de oude Belgische wet van 1954 op de parastatalen volledig zal herschrijven.

1.2.4. Grotere transparantie en consistentie van de exportbevoegdheden

De minister komt dan tot de stand van zaken aangaande de onderhandelingen in het kader van de politieke afspraken die werden gemaakt over een verdere staatshervorming. Ter uitvoering van die afspraken werd een voorstel tot wijziging van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen neergelegd op federaal niveau. Het voorstel in kwestie voorziet in de schrapping van de federale bevoegdheden inzake de coördinatie van het exportbeleid, en beperkt de federale bevoegdheden inzake buitenlandse handel tot (1) de financiële operaties (zoals door de Del-

credere en Finexpo) en (2) het multilaterale handelsbeleid.

Parallel met dit voorstel van Bijzondere Wet werd trouwens ook een akkoord bereikt over de opheffing – bij wet – van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel. Daarenboven zijn er afspraken dat zowel in de Nationale Delcredere dienst als bij Finexpo de vertegenwoordiging van de gewesten zal worden versterkt.

In artikel 5 van het genoemde voorstel van Bijzondere Wet wordt voorzien in een verplicht samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten inzake de oprichting van een nieuw exportagentschap. Dit agentschap zal beslissen tot, en overgaan tot, de organisatie van gezamenlijke handelsmissies op initiatief van één of meerdere gewesten, of op vraag van de federale overheid. Het zal eveneens informatie, studies en documentatie over de buitenlandse markten organiseren, ontwikkelen en verspreiden.

Het agentschap in kwestie zal worden bestuurd door vertegenwoordigers van de gewesten, vertegenwoordigers van de private sector en afgevaardigden van de Nationale Delcredere dienst en Finexpo.

Een dergelijk ontwerp van verplicht samenwerkingsakkoord werd door de Vlaamse regering, en dan in het bijzonder door de minister zelf, voorbereid en ter bespreking neergelegd in de Costa (de Intergouvernementele en Interparlementaire Conferentie voor Institutionele Vernieuwing). Het werd tevens overgemaakt aan de ministers die in de andere gewesten bevoegd zijn voor exportpromotie. Terzake drukt de minister de hoop uit dat de daarover aan de gang zijnde besprekingen vrij snel tot resultaten zullen leiden. De huidige onzekerheid is immers voor niemand goed. Er dient zo spoedig mogelijk duidelijkheid te worden geschapen, en de overdracht van personeelsleden evenals van een deel van het logistiek gebeuren van de BDBH, dient zo snel mogelijk (en in elk geval ergens in de loop van 2001) plaats te vinden. Vlaanderen is in elk geval vragende partij voor een dergelijke personeelsoverdracht.

1.2.5. Grotere internationale naambekendheid en imago van Vlaanderen en van de Vlaamse kwaliteitsproducten

Het Europees voetbalkampioenschap EURO 2000 werd als evenement ten volle aangegrepen om

Vlaanderen en de Vlaamse exportproducten positief in de kijker te zetten. Meer bepaald werden, in nauw overleg met de Vlaamse handelsposten in het buitenland, een driehondertal buitenlandse importeurs uitgenodigd voor een twee- of driedaags verblijf in Vlaanderen. Zulks gebeurde bijzonder doelgericht, hetgeen toeliet dat de exporteurs in kwestie (bijvoorbeeld uit Duitsland of Spanje) tijdens hun bezoek een wedstrijd van hun eigen land konden bijwonen. Voor het overige werden ze natuurlijk vooral in contact gebracht met Vlaamse exporteurs en werden bedrijfsbezoeken afgelegd. Voor de 11 acties werkte Export Vlaanderen samen met verschillende bedrijfsfederaties en met de Kamers van Koophandel. Het verheugt de minister daarbij te mogen meedelen dat zowel de buitenlandse als de Vlaamse deelnemers dit initiatief bijzonder positief beoordeeld hebben. Sport bleek een uitstekende communicatiedrager te kunnen zijn. In meerdere gevallen resulteerden de bedrijfsbezoeken dan ook in concrete bestellingen.

De minister heeft zich dan ook – mee vanuit zijn bevoegdheid voor sportaangelegenheden – voorgenomen om een aantal promotionele campagnes op te zetten rond andere evenementen, zoals daar zijn de Ronde van Vlaanderen, de wereldkampioenschappen turnen in Gent, de wereldkampioenschappen veldrijden in 2002 en de wereldkampioenschappen wielrijden op de weg in Zolder.

Bovendien zal de minister vanaf 2001 (ter vervanging van de federale "Export Awards") ook een eigen Vlaamse exportprijs lanceren.

1.3. De aanwending van de middelen

1.3.1. Dotatie aan Export Vlaanderen

De werkingsdotatie van Export Vlaanderen (terug te vinden op basisallocatie 41.01) werd voor 2001 verhoogd met 50 miljoen tot 911,4 miljoen BEF.

De minister wijst er daarbij op dat 25 miljoen frank extra werd voorzien om het kostenverhogende effect (tot 30%) van de stijgende wisselkoersen op de uitgaven voor het netwerk van vertegenwoordigers in het buitenland op te vangen. Vermoedelijk zal dit bedrag zelfs niet volstaan, gezien de aanhoudende klim van de Amerikaanse dollar tegenover de euro. De minister drukt dan ook de vrees uit dat dit gecompenseerd zal moeten worden door een aantal geplande zaken die men zeer snel had willen aanpakken, wat meer in de tijd te gaan spreiden.

Verder wordt ook 25 miljoen BEF extra voorzien voor acties ter versterking van het netwerk van Vlaamse economische vertegenwoordigers, en voor een aantal internationale promotie-initiatieven.

1.3.2. De bijzondere dotatie aan Export Vlaanderen

De bijzondere dotatie ten behoeve van het verstrekken van financiële stimuli voor uitvoerbevoederende initiatieven (basisallocatie 41.02), blijft ongewijzigd op 138,7 miljoen BEF gesplitste vastlegingskredieten, en 130 miljoen BEF gesplitste ordonnanceringskredieten.

De minister geeft daarbij nog mee dat de Vlaamse regering in juli 2000 een nieuw financieel reglement dienaangaande heeft goedgekeurd. De bijsturingen van het financiële reglement kwamen er op grond van een evaluatie van de voordien vigerende regeling, waarin een aantal onvolkomenheden werden genoteerd. Het nieuwe ontwerpbesluit wacht momenteel nog op goedkeuring van de Europese Commissie, en zal daarna voor advies aan de Raad van State worden voorgelegd.

1.3.3. Ter beschikking stellen van uitrustingsgoederen

De minister komt vervolgens tot een punt waarin hijzelf bijzonder sterk gelooft, met name het systeem van exportsubsidiëring via het ter beschikking stellen van uitrustingsgoederen (basisallocatie 51.01). Voor de financiering van dit systeem werd in de begroting 2000 oorspronkelijk een vastlegingskrediet voorzien van 81,8 miljoen BEF. Bij de budgetcontrole 2000 werd reeds 50 miljoen BEF extra toegevoegd, zodat een totaalbedrag beschikbaar kwam van 131,6 miljoen BEF. Waarbij de minister laat opmerken dat die middelen ook volledig zullen worden opgebruikt door de 19 gesubsidieerde dossiers.

Het systeem van de "ter beschikking stelling van uitrustingsgoederen" is met name van belang omdat het het enige gewestelijke instrument is om "directe" uitvoersteun te geven. Het is een essentieel instrument om de uitvoer van uitrustingsgoederen van KMO's naar verre markten aan te zwengelen en/of een concurrentiële achterstand te vermijden. De minister wijst er daarbij op dat ook onze buurlanden (m.a.w. onze onmiddellijke concurrenten) beschikken over een gelijkaardig instrumentarium.

Het gaat daarbij ook om een instrument dat bijzonder effectief is. Alle contacten met het bedrijfs-

leven leren immers dat er een duidelijk multiplicatoreffect op de uitvoer uitgaat van het tastbaar en testbaar aanwezig zijn van een "proefinstallatie" in een betrokken land. Het is tevens een bijzonder efficiënt middel, aangezien er slechts geringe administratieve omkadering nodig is, en er een snelle dossierafhandeling plaats vindt.

Het multiplicatoreffect speelt overigens ook nog op een andere, dubbele manier. Enerzijds gaat het om export naar "verre", en dus inherent meestal wat meer risicovolle markten. Risico dat in dit systeem mee door de overheid wordt gedragen. Anderzijds ontstaat door de rechtstreekse betrokkenheid van de Vlaamse overheid ook de perceptie van "officiële ondersteuning" van de handelsinspanningen van een bedrijf. Een factor waarvan men het belang niet mag onderschatten in de handel met die groep van landen waar de overheid nog echt een grote rol speelt in het economisch gebeuren. Het systeem brengt voor die handelspartners immers een soort "herkenbaarheid" mee, omdat er in zekere zin een contact is van overheid tot overheid. De ervaring leert dat dit gegeven vaak determinerend is om een eerste bestelling los te kunnen krijgen. Initiële bestelling die dan vaak gevolgd wordt door een hele reeks van nabestellingen.

Onder andere telecomproducent Siemens-Atea uit Herentals en busfabrikant Van Hool uit Lier hebben via dit systeem verre markten kunnen openbreken, en aanzienlijke bestellingen kunnen binnenrijven.

Omdat de Europese Commissie een aantal vragen en opmerkingen had bij het ontwerpbesluit van de Vlaamse regering van oktober 1998, werd pas midden november 1999 het nieuwe besluit goedgekeurd. Dat is de reden waarom in 1999 in laatste instantie slechts 40,8 miljoen BEF werd vastgelegd, goed voor 5 dossiers.

Na de inwerkingtreding van het nieuwe reglement steeg het aantal aanvragen pijlsnel. Gezien dit succes heeft de minister dan ook beslist dit krediet in de ontwerpbegroting 2001 op te trekken met 42 miljoen BEF tot 173,6 miljoen frank. In zekere zin kan men dus stellen dat de middelen die vrijkomen door de stopzetting van het Fonds Vlaanderen-Azië (cf. ook infra) nu veel effectiever kunnen worden aangewend ten behoeve van een ander exportondersteunend instrument.

1.3.4. Fonds Vlaanderen-Azië

Er werd bij de opmaak van de begroting voor gekozen om het Fonds Vlaanderen-Azië in de loop

van 2001 te ontbinden, en dit op grond van meerdere overwegingen (cf. infra). In de begroting 2001 werden dan ook geen nieuwe machtingen meer ingeschreven (zie programma 51.9, basisallocaties 61.01 en 99.11).

Het regeerakkoord voorziet immers in meer synergieën en bundeling van het exportinstrumentarium. Luidens de minister heeft het overigens nooit steek gehouden een afzonderlijke VOI in het leven te roepen, met als enige doelstelling het verstrekken van risicokapitaal aan een beperkte doelgroep van ondernemingen voor investeringen in een beperkte doelgroep van landen. Het fonds is de facto een éénmans-VOI met een erg beperkt diensten-aanbod gebleven. In de rationaliseringsbeweging van het Vlaamse exportlandschap is de handhaving van deze afzonderlijke VOI dan ook niet aangewezen.

Ook het feit dat men zich met dit instrument tot een zeer specifieke regio richtte, had een niet te ontkennen nadeel. Net in de opstartfase van de VOI raakte de Aziatische regio immers in een ernstige financiële crisis verwickeld. Daardoor was er ook bijna geen vraag tot tussenkomst van het fonds in die eerste fase.

Daarenboven is de minister de overtuiging toegedaan dat Vlaanderen over andere instellingen beschikt, wier specifieke kerntaak bestaat in het verstrekken van risicokapitaal. Anderzijds is de Vlaamse regering ook van oordeel dat het verstrekken van risicokapitaal aan ondernemingen, hetzij onder de vorm van participaties of onder de vorm van achtergestelde leningen, geen taak van de administratie is. Het verstrekken en opvolgen van risicokapitaal is een specifieke en gespecialiseerde bekwaamheid die niet of onvoldoende beschikbaar is in de administratie. En ook het verwerken van deze bekwaamheden op zich zou inefficiënt zijn. Er zouden daarvoor immers financiële topspecialisten aangetrokken moeten worden, om uiteindelijk slechts een luttel aantal dossiers per jaar te behandelen.

Thans wordt er dan ook onderzocht of er geen andere, meer zinvolle stimuli kunnen worden voorzien om de bedrijven aan te moedigen te investeren in het buitenland.

De toename van Vlaamse bedrijfsinvesteringen in het buitenland wordt verder ook ondersteund door het propageren van een open en realistische houding ten aanzien van de ontwikkelingen van de wereld-economie. Meer concreet kan die ondersteuning gebeuren door het formele en informele inter-

ationale Vlaamse netwerk ook aan te spreken voor de detectie en de begeleiding van buitenlandse investeringsprojecten én door de opdracht van Export Vlaanderen te verruimen van exportbevordering in de enge zin naar "business development" in het algemeen. Precies met het oog daarop wordt een deel van de middelen die vrijkomen middels de afschaffing van het Fonds Vlaanderen-Azië gebruikt om het netwerk van Export Vlaanderen te versterken, en om via een verhoogd promotiebudget de samenwerking met externen te versterken (m.a.w. het informele internationale netwerk wordt eveneens versterkt).

1.4. Overzicht uitgavendecreetsbepalingen

De minister wenst tenslotte ook nog even heel kort stil te staan bij de bepalingen van het uitgavendecreet. De artikelen 14 en 124 hebben betrekking op programma 51.4 "buitenlandse handel en exportbevordering" en programma 51.9 "Fonds Vlaanderen-Azië".

Artikel 14 maakt het mogelijk dat er subsidies kunnen worden toegekend aan exportbevorderende initiatieven, zoals beurzen en prospectiereizen, en voor de levering van Vlaamse uitrustingsgoederen aan minder ontwikkelde landen.

Artikel 124 keurt de begroting van het Fonds Vlaanderen-Azië goed. Waarbij de minister er nog op wijst dat er m.b.t. de begrotingstabel (afdeling V- VOI's categorie A) een technisch correctie-amendement werd ingediend op de begroting van de instelling. Het Rekenhof had immers een tegenstrijdigheid opgemerkt tussen de eigenlijke krediettabel (programma 51.9, basisallocatie 61.01) waarin de dotatie en de vastleggingsmachtiging voor het Fonds Vlaanderen-Azië in 2001 tot nul wordt herleid met het oog op de afschaffing van het fonds, en de in afdeling V opgenomen begroting van de instelling zelf, die nog een machtiging ten belope van 90 miljoen vermeldt. Deze 90 miljoen wordt dus bij wege van technisch amendement tot nul herleid.

Zoals vereist is de begroting van Export Vlaanderen (VOI van categorie B) in bijlage bij de begroting opgenomen. Het parlement kan op die manier volledige inzage verwerven in het beleid van de instelling.

Afsluitend verzoekt de minister de commissie de haar voorgelegde begroting te willen goedkeuren.

2. BESPREKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

2.1. Algemene beleidsinschatting

De heer Jacques Laverge meent te mogen vaststellen dat het met het Vlaamse exportbeleid de goede richting uitgaat. De export van de ondernemingen wordt effectief bevorderd, hetgeen de slagkracht van de Vlaamse economie zeer ten goede komt. De begroting is daarenboven ook een goede cijfermatige vertaling van de helder geformuleerde beleidsopties. De VLD zal deze begroting dan ook met genoegen goedkeuren.

Ook de heer Patrick Hostekint stelt vast dat het goed gaat met de Vlaamse buitenlandse handel, en met de Vlaamse economie in het algemeen. Alhoewel er terzake geen exacte cijfers voorhanden zijn, heeft hij daarenboven de indruk dat ook de directe investeringen van Vlaamse ondernemingen in het buitenland in stijgende lijn gaan. De opgaande economische conjunctuur op wereldvlak is hieraan vanzelfsprekend voor een groot deel debet. Maar ook Export Vlaanderen – met zijn goed uitgebouwde netwerk van Vlaamse economische vertegenwoordigers – heeft zich een performante organisatie getoond. Waarbij de heer Hostekint meteen ook hulde wil brengen aan de dynamiek van het Vlaamse bedrijfsleven in het algemeen en de KMO's in het bijzonder. Ook de werknemers verdienen daarbij overigens alle lof. Hun hoge productiviteit en hun arbeidsethos schragen immers in niet geringe mate de Vlaamse economische prestaties.

Na de gedachtewisseling die deze commissie eerder reeds gehad heeft met de algemeen directeur van Export Vlaanderen, de heer Marc Van Craen [Stuk 490 (2000-2001) – Nr. 1], acht de heer Hostekint deze commissie overigens optimaal voorbereid voor de bespreking van de nu voorliggende begroting, de daaraan gekoppelde beleidsbrief en het algemeen beleid inzake buitenlandse handel. Hoewel de heer Van Craen reeds diverse vragen van de commissie heeft kunnen beantwoorden, is het goed om ook met de politieke verantwoordelijken de zaken nog eens door te spreken.

In algemene zin is het voor de heer Hostekint echter nu al duidelijk dat het hier om een goede begroting gaat, waarmee men zo optimaal mogelijk poogt in te spelen op de het huidige positieve exportklimaat. Dat er nu een goed economisch klimaat heerst mag overigens niet tot zelfgenoegzaamheid leiden. Het verleden heeft immers maar al te duidelijk aangetoond dat de zaken soms heel

snel kunnen verkeren. Denken we daarbij bijvoorbeeld maar aan de dioxinecrisis van 1999, die "out of the blue" ons imago kwam aantasten.

De heer Frans Ramon van zijn kant, verklaart vooral de transparante en volledige nota van de minister – die met name alle zogenaamde "kritische domeinen" even opnieuw op een rijtje zet – zeer geapprecieerd te hebben.

De heer Paul Van Grembergen sluit zich aan bij de positieve inschatting die de voorgaande sprekers gemaakt hebben van de begroting en de beleidsbrief. Hij merkt daarbij op dat, onafgezien van de ongetwijfeld gunstige conjunctuur, men al naargelang men tot de regeringsmeerderheid dan wel tot de oppositie behoort, geneigd zal zijn om ook de rol van de Vlaamse regering in dit succesverhaal meer dan wel minder te benadrukken. Want een succesverhaal is het in elk geval. Gezien per hoofd van de bevolking is Vlaanderen in de Europese Unie immers de eerste handelsnatie, terwijl het ook op wereldschaal tot de absolute topgroep behoort. Vlaanderen komt daarmee qua exportprestaties – in tegenstelling tot de vigerende percepties – verhoudingsgewijs vóór Nederland in de Europese Unie, en vóór Japan op wereldschaal. Een prestatie waarover we misschien wat al te bescheiden zijn. Het komt de heer Van Grembergen dan ook voor dat we van dit succesverhaal best wat meer kond zouden mogen doen aan de Vlaamse bevolking. Kwestie van een soort zelfbevestigende spiraal in het leven te roepen voor wat betreft het vertrouwen in eigen kunnen en initiatief. Op termijn kan er zo een nieuwe – gezonde – assertieve geest groeien. Waarbij de heer Van Grembergen er tegelijk wil voor waarschuwen dat dit zeker ook niet mag omslaan in een wilde cowboymentaliteit.

Ook de heer Stefaan Platteau verheugt zich over het feit dat het goed gaat met de Vlaamse export. Hij erkent dat zowel de huidige als de voorgaande regering daarin een rol gespeeld hebben. Maar meent toch vooral dat een en ander het gevolg is van het – constructief inspelen op – de zeer gunstige internationale conjunctuur.

Ook de heer Luc Van den Brande, voorzitter, schat – in tegenstelling tot het algemeen buitenlands beleid en zeker het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid – het beleid inzake buitenlandse handel in globo positief in. Een aantal zaken waarvan het reeds onder de vorige legislatuur duidelijk was dat ze op termijn versterking behoeften worden nu ook effectief versterkt, terwijl er ook duidelijk op een verstandige manier wordt ingespeeld op de gunstige internationale conjunctuur.

2.2. Ontbreken van statistisch materiaal

De heer Jacques Laverge, hierin bijgetreden door de heer Frans Ramon, laat opmerken dat het erg moeilijk is om een gefundeerd beleid uit te bouwen wanneer men niet beschikt over degelijk cijfermateriaal om de beslissingen op te baseren. Vooral wat de sector van de buitenlandse handel en de directe investeringen van Vlaamse bedrijven in het buitenland betreft, stelt hij ernstige lacunes vast, en dit zowel voor wat de verre als de nabije markten betreft. Hij roept de Vlaamse regering dan ook op daar ten spoedigste aan te remediëren.

Ook de heer Luk Van Nieuwenhuysen komt terug op de zeer gunstige schets van de Vlaamse export-situatie die de minister aan het begin van zijn uiteenzetting heeft gegeven. Zijns inziens zijn de gunstige evoluties waarop de minister heeft gewezen, minstens deels te herleiden tot het effect van enerzijds een algemene gunstige wereldconjunctuur, en anderzijds de aanhoudende depreciatie van de euro. Om echt de toestand van de Vlaamse export te kunnen inschatten ontbreken echter een aantal vitale gegevens, als daar zijn : de evolutie van onze handelsbalans, de evolutie van de export in volume, het totale aantal exporterende bedrijven en het volume aan directe buitenlandse investeringen door Vlaamse bedrijven. Allemaal gegevens waarzonder men eigenlijk nooit zeker kan weten of men wel de goede beleidsopties inzake buitenlandse handel heeft gelicht. Van de minister had hij dan ook graag vernomen of er van overheidswege initiatieven zullen worden genomen om tot een beter statistisch apparaat inzake buitenlandse handel te komen ?

2.3. Verdere defederalisering van de buitenlandse handel

A. Voorstel van bijzondere wet

De heer Freddy Sarens, hierin bijgetreden door de heren Luc Van den Brande (voorzitter) en Luk Van Nieuwenhuysen, stelt zich vragen bij de uitlating die de minister heeft gedaan tijdens zijn toelichting, als zou er – in uitvoering van de politieke akkoorden dienaangaande – reeds een voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen bij het federale parlement zijn neergelegd. Enige navraag bij de diensten van het federale parlement leert immers dat men daar vooralsnog geen weet heeft van een dergelijke indiening.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen laat terzake opmerken dat minstens één van de twee politieke principiële akkoorden over (onder andere) buitenlands beleid, nu toch al een tijdje achter ons ligt. Daar waar het Lambermont-akkoord (m.b.t. onder meer de sector ontwikkelingssamenwerking) misschien nog vrij recent is, dateert het Hermes-akkoord (m.b.t. de buitenlandse handel) toch al van rond Pasen van dit jaar. Aangezien het blijkbaar helemaal niet duidelijk is hoever het nu precies staat met het voorstel van bijzondere wet dat een en ander nader moest uitwerken, komt de vermelding in de beleidsbrief als zou het voorstel in kwestie reeds zijn neergelegd bij het federale parlement, de heer Van Nieuwenhuysen hoogst voorbarig voor.

Zich hierbij aansluitend, informeert de heer Luc Van den Brande, voorzitter, of het grote tijdsverloop tussen het politieke akkoord van april omtrent de ontmanteling van de BDBH en de voorziene indiening van de bijzondere wet dienaangaande (het grote tijdsverloop m.a.w. tussen concept- en uitvoeringsstadium) moet gezien worden als een indicatie van het bestaan van politieke oneigheid daaromtrent ?

De heer Paul Van Grembergen schaaft zich volledig achter de door de minister ontwikkelde visie omtrent de verdere defederalisering van de buitenlandse handel. Die visie moet zijns inziens ook ten spoedigste in een tekst worden neergeschreven, teneinde alles tegen einde 2001 volledig afgehandeld te kunnen hebben. Dat is het kader waaraan een en ander uiteindelijk getoetst zal moeten worden.

B. Overheveling van financiële middelen

Van de minister had de heer Freddy Sarens graag vernomen of het verder uitkleden van de federale restbevoegdheid inzake buitenlandse handel ook gepaard zal gaan met een evenredige overheveling van financiële middelen naar de gewesten ?

C. Federaal exportagentschap

De heer Freddy Sarens constateert uit de beleidsbrief en uit de toelichting van de minister dat de raad van bestuur van het toekomstige federale exportagentschap zal zijn samengesteld uit : vertegenwoordigers van de gewesten, vertegenwoordigers van de private sector en afgevaardigden van de Nationale Delcreditedienst (NDD) en Finexpo. Hetgeen dus in wezen zou betekenen dat de eigenlijke federale overheid er enkel indirect, met name via

de NDD en Finexpo, in vertegenwoordigd zou zijn. Daarnaast had de heer Sarens ook graag van de minister vernomen of de omvang van de andere componenten van de raad van bestuur al dan niet pro rata van de respectievelijke aandelen in de buitenlandse handel zal worden vastgesteld.

Tevens had hij van de minister graag vernomen hoe groot het resterende personeelsbestand van dat federale exportagentschap nog zal zijn ?

De heer Luk Van Nieuwenhuysen constateert dat het toekomstige federale exportagentschap zal moeten worden opgericht bij wege van een verplicht samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten. Luidens de minister zou het Vlaamse tekstvoorstel dienaangaande reeds zijn neergelegd bij het secretariaat van de Costa. Van de minister had de heer Van Nieuwenhuysen graag vernomen of er daar reeds reacties van de andere partners op gekomen zijn ? Tevens had hij graag gezien dat het tekstvoorstel in kwestie in bijlage bij het verslag van de huidige besprekingen werd gevoegd.

Voor de heer Paul Van Grembergen is het duidelijk dat het Belgische restgegeven inzake buitenlandse handel zo beperkt mogelijk moet zijn. Het federale agentschap zal derhalve maar een erg kleine personeelsformatie meer mogen hebben, terwijl het initiatiefrecht ook ten volle bij de gewesten moet liggen. Hetzelfde geldt trouwens voor de samenwerking tussen de gewesten. Ook deze kan enkel nog door en voor de gewesten gebeuren.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wijst erop dat men bij de verdere defederalisering van de buitenlandse handel ook oog moet hebben voor andere federale instanties dan de BDBH. Tijdens de vorige legislatuur werd door de toenmalige federale minister van Economische Zaken, de heer Di Rupo, immers ook het zogenaamde FAFI (Federal Agency for Foreign Investors) opgericht, wiens opdracht de facto al snel het aantrekken van vreemde investeringen oversteeg. Het ontwikkelde zich met name tot een soort parallel agentschap voor exportbevordering, en had weldra ook agenten op post in een aantal belangrijke wereldsteden. Van de minister had de heer Van den Brande, dan ook graag vernomen of er reeds gesprekken zijn geweest over het toekomstige lot van het FAFI ?

D. Financiële zekerheidsinstrumenten voor de export

De heer Luk Van Nieuwenhuysen betreurt dat men in het politieke akkoord over de verdere defedera-

lisering van de buitenlandse handel niet heeft voorzien in de opsplitsing van een aantal belangrijke financiële instrumenten voor de internationale handel, als daar zijn : de Nationale Delcredere dienst (NDD) en Finexpo. Het argument van de schaalvoordelen dat steeds wordt ingeroepen om zulks federaal te houden, snijdt volgens hem geen hout. Vlaanderen heeft immers een dermate groot aandeel in de Belgische buitenlandse handel, dat het die functies zeer wel eigenstandig zou kunnen uitoefenen.

E. Nauwere samenwerking tussen de gewesten

De in de beleidsbrief voorziene nauwere samenwerking tussen de gewesten (die in de plaats zou komen van de "coördinerende bevoegdheid" van de vroegere BDBH), mag volgens de heer Luk Van Nieuwenhuysen in geen geval ten koste gaan van de eigen Vlaamse profilering. Als men dan toch absoluut met anderen wil samenwerken inzake exportpromotie, dan moet men zijns inziens ook durven overwegen om – minstens voor wat de export buiten de EU betreft – scheep te gaan met andere landen. Op verre markten moet het bijvoorbeeld mogelijk zijn om op de een of andere manier samen te werken met een land als Nederland.

Hij wil daarenboven waarschuwen tegen een al te nauwe samenwerking met het Waals Gewest. Hij verwijst daarvoor naar een in de loop van de maand juni van dit jaar in De Morgen verschenen bericht, luidens hetwelke de toen in Sierra Leone gearresteerde, RUF-rebellenleider Foday Sankoh, in het bezit was van documenten over dubieuze wapenleveranties. Daaruit moest met name blijken dat hij op de een of andere manier in contact stond met de officiële AWEX-vertegenwoordiger van de Waalse regering in Washington. Vlaanderen moet er zich dan ook voor hoeden om zich al te nauw te associëren met deze dubieuze praktijken van het Waalse Gewest.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, laat opmerken dat men het in deze discussie eigenlijk ten onrechte vaak heeft over "buitenlandse handel", daar waar in wezen enkel "exportbevordering" wordt bedoeld. Als men echt over buitenlandse handel in de ruimste zin van het woord wil spreken, komt men terecht bij de "handelspolitiek", die in wezen een EU-bevoegdheid is. Daar doet zich dan weer de – in de Belgische context – paradoxale situatie voor dat enkel de nationale lidstaten op Europees niveau (d.w.z. in de Raad van Ministers) vertegenwoordigd zijn. In de mate dat die nog mee het Europees handelsbeleid kunnen bepalen, zou zulks voor België dus eigenlijk moeten betekenen

dat de federatie hierover steeds in overleg treedt met de – naar intern recht bevoegde – gewesten. Van de minister had de heer Van den Brande dan ook graag vernomen of en hoe frequent dit thema al dan niet wordt aangekaart op de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB).

2.4. Export Vlaanderen

A. Actieprogramma

De heer Freddy Sarens verklaart het genoeg gehad te hebben om een kleine week terug een multisectorale handelsmissie van Export Vlaanderen naar Tunesië en Marokko te hebben mogen leiden. Zending die overigens gecombineerd verliep met een AWEX-missie naar diezelfde landen. Voor hem betrof het hier in elk geval een zeer nuttige en relevante ervaring, die hem meteen ook de gelegenheid gaf om gesprekken te hebben met de plaatselijke autoriteiten, met de eigen diensten in het buitenland én met Vlaamse ondernemers die naar daar exporteren, dan wel die daar actief zijn. Op die manier leerde hij uit de eerste hand de problemen van het werkveld kennen.

Hij heeft daarbij kunnen vaststellen dat er bij de exporterende bedrijven een groot enthousiasme leeft over de manier waarop Export Vlaanderen de zaken aanpakt. Vooral het feit dat er via Export Vlaanderen op zeer efficiënte manier onmiddellijk nuttige en relevante contacten konden worden gelegd, viel zeer in de smaak. De – door zeer gemotiveerde medewerkers verzorgde – begeleiding ter plekke, werd daarenboven als zeer professioneel ervaren. In dat licht pleit de heer Sarens er dan ook voor om ten spoedigste het statuut van de Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland te finaliseren. Een goed statuut helpt immers om gemotiveerd te blijven in een zeer moeilijke job.

Een laatste les die de heer Freddy Sarens meent te mogen trekken uit zijn ervaringen met deze handelsmissie, is dat bedrijven – en dan vooral KMO's – nog steeds veel meer belang hechten aan een goede logistieke en praktische ondersteuning, dan aan subsidies. Het komt er bij het bepalen van het beleid m.a.w. op aan om zeer goed de noden van de KMO's te analyseren, teneinde er ten volle te kunnen op inspelen.

In dat opzicht leven er bij de betrokkenen blijkbaar toch wel enige vragen over de wijze waarop het actieprogramma van Export Vlaanderen tot stand komt. Men heeft immers het gevoel daarin

geen de minste zeg te hebben. Terecht of ten onrechte komt het over als iets dat op een heel hoog niveau beslist wordt, waarna men als KMO enkel nog de keuze heeft om al dan niet in te gaan op een reeds definitief vaststaand aanbod. Mogelijks zou men dit beleidsmatig wat kunnen opentrekken, door meer met behoeftenanalyses te gaan werken.

B. Het begeleiden van handelsmissies door parlementairen

De heer Patrick Hostekint verklaart de mening te zijn toegedaan dat het goed is dat de Vlaamse regering af en toe een parlamentslid inzet om een handelsmissie te begeleiden. Op die manier kan ook de, onmiskenbaar in deze commissie aanwezige expertise, benut worden. Terzake had hij echter wel een vraag over de heer Louis Bril, bij wiens aanstelling tot bijzonder vertegenwoordiger voor het investeringsbeleid, vorig jaar toch wel wat vraagtekens geplaatst werden. Meer bepaald wenst hij te vernemen hoeveel missies de heer Bril ondertussen reeds heeft begeleid, welke specifieke opdrachten hij in het afgelopen jaar gekregen heeft en welke de resultaten van een en ander zijn geweest? Inzoverre de heer Hostekint correct geïnformeerd is, zou het tot nog toe maar over één enkele missie gaan, met name naar Zuid-Afrika en Mozambique.

Daarop inpikkend laat de heer Luk Van Nieuwenhuysen opmerken dat men m.b.t. de activiteiten van de heer Bril, vorig jaar sowieso ook maar één enkele zending had toegezegd. Ondertussen zouden het er, luidens sommige berichten, al twee zijn geworden. Van de minister had hij dan ook graag vernomen of de opdracht van de heer Bril volgend jaar voortgezet wordt, dan wel of het inderdaad om een quasi-éénmalig initiatief ging? In meer algemene zin verklaart hij ook niet echt positief te staan tegenover het plan om parlementsleden systematisch te gaan inschakelen voor het begeleiden van economische zendingen. Hoewel hij het inzetten van parlementairen ook niet a-priori wil uitsluiten (sommigen zijn immers wel degelijk beslagen in de exportmaterie), wil hij er toch voor waarschuwen dat dit toekennen van missies geen middel mag worden om kritische politici te paaien.

De voorzitter brengt daarop in herinnering dat de bespreking van deze kwestie vorig jaar tot duidelijke conclusies heeft geleid in de schoot van de commissie. Met name wordt er van uitgegaan dat het inzetten van parlementairen voor het begeleiden van handelsmissies wel degelijk tot de mogelijkheden behoort, mits zulks niet tot een quasi-permanente opdracht aanleiding geeft, én mits de deelname van het parlamentslid een duidelijk aantoonba-

re meerwaarde oplevert. Zoal men binnen deze – overigens reeds tijdens de vorige legislatuur gehanteerde – krijtlijnen blijft, is er geen enkel deontologisch probleem.

De heer Jacques Laverge wenst zich bij de voorzitter aan te sluiten. Hij wijst er daarbij op dat de commissie zelfs expliciet gevraagd heeft om ingezet te worden bij de behartiging van de Vlaamse handelsbelangen. Een officiële begeleiding van een handelsmissie levert trouwens altijd een zekere meerwaarde op, en de bevoegde minister kan zich nu eenmaal niet altijd vrijmaken.

Constaterend dat de kwestie blijkbaar erg gevoelig ligt bij sommige commissieleden, herhaalt de heer Van Nieuwenhuysen dat hij parlementaire begeleiding van handelsmissies ook niet absoluut wil uitsluiten, maar dat dit zijns inziens enkel kan als zonneklaar is aangetoond dat die begeleiding relevant is en een duidelijke meerwaarde oplevert.

Daarenboven laat hij opmerken dat nogal wat mensen van Export Vlaanderen zelf níét in de gelegenheid zijn om dergelijke missies mee te maken. Zo krijgen, bijvoorbeeld, de verantwoordelijken van de provinciale kantoren van Export Vlaanderen tegenwoordig nooit meer de mogelijkheid om mee te gaan op handelszending. Als rechtstreeks betrokkenen, die daarenboven verondersteld worden dicht bij de bedrijven te staan, kunnen zij dus nooit zien hoe de zaken er op het veld precies aan toe gaan. Het is de heer Van Nieuwenhuysen daarbij niet duidelijk waarom men deze mogelijkheid om relevante ervaring op te doen (mogelijkheid die in het verleden overigens wél bestond) ooit heeft afgeschaft.

C. Vergroten van de exportbekwaamheid van KMO's

De heer Jacques Laverge, hierin bijgetreden door de heer Frans Ramon, ondersteunt ten volle de beleidsdoelstelling om het aantal exporterende KMO's te laten toenemen. Het plan om de exportbekwaamheid van KMO's te gaan meten aan de hand van de zogenaamde "exportmeter" kan in die zin dan ook zijn goedkeuring wegdragen. Tegelijk waarschuwt hij er echter voor van dit analyse-instrument geen al te statisch gegeven te maken. Het levert immers per definitie een momentopname op, daar waar bedrijven dynamische gegevenheden zijn. Het ware paradoxaal mocht een KMO, ten eeuwigden dage vastgepind worden op een ooit op deze test behaalde negatieve score.

De heer Stefaan Platteau van zijn kant had graag wat meer gegevens gekregen over de exacte werking van de exportmeter, en dan vooral over de parameters die men zal hanteren.

D. Buitenlands netwerk van Export Vlaanderen

De heer Sarens wenst hulde te brengen aan het personeel van Export Vlaanderen dat in het buitenland gestationeerd is. Zijn ervaring leert hem dat het VLEV-kader van zeer degelijke kwaliteit is. De eventuele problemen situeren zich meestal op het niveau van het medewerkende kader, dat nogal eens met kleinere praktische moeilijkheden geconfronteerd wordt (genre pensioenkwesties, problemen voortspruitend uit het feit dat men met een lokaal iemand gehuwd is, ...).

De heer Luk Van Nieuwenhuysen verklaart terzake nog steeds zijn bedenkingen te hebben bij de inzet van handelssecretarissen. Dit systeem is vroeger en elders immers al een vrij dure zaak gebleken voor de overheid. Hij wijst erop dat de door de minister aangehaalde stijging van de dollar (of omgekeerd, de depreciatie van de euro) terzake al kan leiden tot een flinke verhoging van de loonkost van de betrokkenen. Van de minister had hij dan ook graag vernomen of het in de bedoeling ligt om ook voor die handelssecretarissen een statuut uit te werken, eventueel op de een of andere manier, en in mindere of meerdere mate, gekoppeld aan dat dat op stapel staat voor de VLEV's ?

E. Kostenverhogend effect van de aanhoudende waardestijging van de dollar

Constaterend dat de waardestijging van de Amerikaanse dollar een flinke hap uit het budget voor exportbevordering dreigt te nemen, wenst de heer Frans Ramon de minister te attenderen op het feit dat er wel degelijk mogelijkheden bestaan om zich proactief (minstens deels) in te dekken tegen dergelijke ongunstige koersevoluties. Zo kan het risico reeds serieus beperkt worden via het aanhouden van dollarrekeningen bij internationale banken.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wenst er aanvullend op te wijzen dat onze exporteurs zich omgekeerd ook niet mogen nestelen in het gemak van het concurrentiële voordeel dat ze momenteel genieten door de (te) lage stand van de euro (in de mate dat die Vlaamse export niet zelf in dollar verloopt natuurlijk – hetgeen binnen moeder-dochterverhoudingen in het bedrijfsleven nogal eens durft voor te komen). Op lange termijn levert de aanhoudende depreciatie van de euro immers onmis-

kenbaar ook ernstige (macro-economische) nadelen op. Hij acht het dan ook noodzakelijk dat de euro ten spoedigste opnieuw naar een meer realistische koers tegenover de dollar zou evolueren. Daarnaast is het inderdaad aangewezen dat de Vlaamse overheid eens grondig zou onderzoeken langs welke wegen zij zich kan indekken tegen het wisselkoersrisico vis à vis de US-dollar. Lukt dit niet, dan moet in adequate en snelle financiële compensatiemechanismen worden voorzien voor de overheidsdiensten wier operationeel budget hierdoor uitgehold wordt.

F. Financiële stimuli voor uitvoerbevorderende initiatieven

Nog in het licht van de aanhoudende klim van de US-dollar stelt de heer Luk Van Nieuwenhuysen zich vragen bij het feit dat de bijzondere dotatie aan Export Vlaanderen voor het verstrekken van financiële stimuli op eenzelfde niveau wordt gehandhaafd. Meer bepaald acht hij het onwaarschijnlijk dat deze dotatie dan nog zal volstaan om aan alle aanvragen tot tussenkomst te voldoen. Ook de prospectiekosten van de bedrijven nemen door de depreciatie van de euro immers toe. Het komt hem dan ook wat kortzichtig voor dat hiermee vooralsnog geen rekening blijkt te worden gehouden.

G. Uitbreiding van de opdracht tot "business development"

De heer Jacques Laverge acht het stimuleren van directe bedrijfsinvesteringen in het buitenland een valabele nieuwe vorm van exportbevordering. Tegelijk stelt hij echter vast dat het de Vlaamse overheid momenteel eigenlijk aan voldoende cijfergegevens ontbreekt om op een degelijke, d.w.z. beleidsmatige manier op die nieuwe trend te kunnen inspelen. Deze lacune moet zijns inziens dan ook dringend weggewerkt worden.

De heer Freddy Sarens wenst terzake toch tot enige voorzichtigheid aan te manen. Naar aanleiding van de hoger genoemde multisectorale zending naar Tunesië en Marokko is hij immers in de gelegenheid geweest om contact te hebben met Vlaamse bedrijven die in die landen geïnvesteerd hebben. Uit die contacten moest blijken dat er zich toch vaak heel wat perikelen voordoen rond dergelijke buitenlandse investeringsprojecten (o.a. problemen met douane, problemen met corruptie, het niet-gegarandeerd zijn van de veiligheid,...). Daarenboven bleek het ook vaak heel moeilijk om der-

gelijke zaken aan te kaarten bij de lokale autoriteiten.

Daar waar de heer Luc Van den Brande, voorzitter, zich kan terugvinden in de uitbreiding van de opdracht van Export Vlaanderen van exportbevordering in de enge zin naar business development in het algemeen, is hij het niet eens met de verklaring van de minister luidens dewelke het oprichten van een Fonds Vlaanderen-Azië nooit echt steek heeft gehouden. Nog los van de kwestie of een aparte VOI van categorie A daarvoor inderdaad de meest geschikte vorm was (kwestie waarover inderdaad kan gediscussieerd worden), meent de heer Van den Brande vanuit zijn ervaringen terzake te mogen stellen dat de oprichting van het fonds ooit wel degelijk zinvol was.

In de mate dat joint ventures voor exportbedrijven de facto (en soms zelfs de jure) een noodzakelijkheid waren om succesvol in Azië te kunnen opereren, meent de heer Luc Van den Brande zelfs dat het opzetten van dit fonds een vorm van anticipatief beleid was. Anticipatief beleid dat door het economisch herstel in Azië overigens opnieuw sterk aan relevantie aan het winnen is. Het afschaffen van dit fonds kan dan ook enkel gebillijkt worden in de mate dat de noodzaak om via joint ventures te werken effectief zou zijn weggevallen. Van dit laatste is de heer Van den Brande echter absoluut niet overtuigd. Hoewel de wettelijke vereiste om op die manier tewerk te gaan door heel wat van die Aziatische landen, en dan in het bijzonder China, uit hun wetgeving werd geschrapt (meestal om redenen van toetreding tot, en normering door de Wereldhandelsorganisatie), blijkt de facto nog steeds dat die methode een enorm concurrentieel voordeel oplevert. De minister reikt daarenboven ook niet onmiddellijk een bruikbaar alternatief aan, aangezien de opdracht van Export Vlaanderen slechts ergens in een nader te bepalen toekomst zou kunnen uitgebreid worden tot het bevorderen van directe investeringen in het buitenland.

H. Concentratie- of spreidingsstrategie

De heer Luk Van Nieuwenhuysen constateert dat er binnen (de raad van bestuur van) Export Vlaanderen wordt nagedacht over een eventuele heroriëntering van het internationaal netwerk. De keuze blijkt te gaan tussen respectievelijk een verdere maximale spreiding van het aantal posten, dan wel een beperkter aantal posten die bemand zouden worden door meerdere medewerkers die elk ook meer sectorieel gespecialiseerd zouden zijn. De algemeen directeur van de instelling, de heer Marc Van Craen, liet naar aanleiding van de ge-

dachtewisseling die deze commissie nog maar recent met hem had (meer bepaald op woensdag 8 november) [Stuk 490 (2000-2001) – Nr. 1], verstaan dat hij nog niet onmiddellijk een definitieve beslissing terzake verwachtte. Van de minister had de heer Van Nieuwenhuysen dan ook graag vernomen wat – qua tijd – diens planning terzake is. Wanneer kan er m.a.w. een definitieve beslissing terzake worden verwacht ?

Onder verwijzing naar dezelfde gedachtewisseling, merkt de heer Frans Ramon op dat het een goede zaak zou zijn mochten de resultaten van de strategische bezinningsoefening die momenteel loopt binnen (de raad van bestuur van) Export Vlaanderen, vooraleer geoperationaliseerd te worden, ook nog eens doorgesproken worden met deze commissie. De uiteindelijke keuzes inzake geografische spreiding, dan wel sectoriële concentratie zijn immers onmiskenbaar van publiek belang.

I. Verdere reorganisatie van de instelling

De heer Luk Van Nieuwenhuysen wijst erop dat hij reeds naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen van vorig jaar de waarschuwing had geuit dat Export Vlaanderen reeds al te lang al te veel tijd aan de eigen reorganisatie moest besteden. Een organisatie die in die mate met zichzelf gepreoccupeerd is, kan vanzelfsprekend niet meer haar volle aandacht geven aan wat haar eigenlijke opdracht zou moeten zijn. Hij constateert verder dat men nu ook niet meer ontkent dat er toen inderdaad een vrij grote malaise bestond bij het personeel, evenmin trouwens als het bestaan van ernstige wrijvingen tussen de toenmalige algemeen directeur en zijn raad van bestuur nog wordt ontkend. Wrijvingen die overigens geresulteerd hebben in de aanstelling (einde maart 2000) van een nieuwe algemeen directeur, in de persoon van de heer Marc Van Craen.

Alles tezamen maakt Export Vlaanderen echter momenteel zijn zoveelste overgangperiode door, immers : de raad van bestuur is opnieuw samengesteld ; er is een nieuwe algemeen directeur ; er is een nieuw personeelsstatuut ; er dient nieuw personeel te worden aangeworven ; men moet rekenen met de overkomst van personeel van de BDBH die zal worden afgeschaft ; er is de aangekondigde krachtenbundeling met de VLAM en tenslotte ook nog de, door de minister in zijn beleidsbrief vermelde, structurele linking met FITA die tot stand moet worden gebracht. De heer Luk Van Nieuwenhuysen wil bij dit alles geenszins ontkennen dat het om nuttige zaken gaat, die vaak al te lang hebben aangesleept. Maar anderzijds wil hij wel ten stellig-

ste benadrukken dat dit alles op een zo kort mogelijke periode rond moet zijn. Ten laatste tegen 2002 moet Export Vlaanderen zich opnieuw ten volle aan zijn kerntaken kunnen wijden.

J. Overkomst van BDBH-personeel

De heer Paul Van Grembergen wil ervoor pleiten om het momenteel nog op Belgisch niveau tewerk gestelde hoog-kwalitatieve personeel zoveel mogelijk te recupereren op Vlaams niveau. Het zou immers niet verstandig zijn om de daar bestaande kennis en expertise verloren te laten gaan. Zijns inziens moet men zonodig maar de gepaste maatregelen nemen om een dergelijke overstap voor de betrokkenen ook daadwerkelijk interessant te maken.

K. Behoeftte aan nieuwe behuizing voor de centrale zetel

De heer Luk Van Nieuwenhuysen wijst erop dat de uit de afschaffing van de BDBH voortkomende toevloed van extra-personeel naar Export Vlaanderen het noodzakelijk zal maken dat men voor de hoofdzetel van de instelling op zoek gaat naar nieuwe behuizing. Export Vlaanderen zal zo op korte termijn twee keer zijn verhuisd. Van de minister had hij dan ook graag vernomen of men al een nieuw pand op het oog heeft ?

L. Exportbevordering in vergelijkend perspectief

Onder verwijzing naar hetgeen de heer Marc Van Craen, algemeen directeur van Export Vlaanderen, daarover gezegd heeft tijdens zijn recente gedachteswisseling met de commissie [Stuk 490 (2000-2001) – Nr. 1], stelt de heer Luk Van Nieuwenhuysen vast dat de instelling bezig is met een vergelijkende studie naar de werkzaamheden van andere exportagentschappen in Europa. Het betreft hier echter slechts een deelstudie, aangezien ze enkel het al dan niet betalend karakter van de dienstverlening betreft (iets wat Export Vlaanderen zelf ook overweegt).

De heer Van Nieuwenhuysen verklaart terzake de mening te zijn toegedaan dat het ongetwijfeld beleidsmatig ook zeer relevant zou zijn, mocht men een algemene vergelijkende studie opstellen, waarin een totaalonderzoek gebeurt van de exportdiensten van de andere EU-landen. Enkel op die manier kan men immers een duidelijk zicht krijgen op alle bestaande modellen en werkmethoden. Inzicht

dat ongetwijfeld interessante nieuwe denkpistes zal opleveren.

2.5. De Vlaamse uitvoer naargelang de geografische bestemmingsregio

A. De Europese markten

De heer Laverge verklaart ten gronde de mening te zijn toegedaan, dat men van de kant van Vlaamse overheid de KMO's (wanneer ze beginnen met exporteren) er vooral toe moet aanzetten zich op de Europese markt te richten. Het bewerken van andere werelddelen is voor de doorsnee Vlaamse KMO's immers vrij hoog gegrepen, en ook vrij risikant.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen sluit zich aan bij het belang dat geheet dient te worden aan het bewerken van de nabije Europese markten. In dat opzicht stelt de beleidsbrief hem trouwens wat teleur. Echte én duidelijke krachtlijnen inzake geografische prioriteiten voor onze buitenlandse handel komen er immers nauwelijks in voor. Dit staat in scherp contrast tot, bijvoorbeeld, Nederland, waar de staatssecretaris van Economische Zaken (bevoegd voor buitenlandse handel), de heer Ybema, nog maar recent zeer duidelijk de optie heeft gelicht om zich te gaan toespitsen op de naburige markten. Zijn argumentatie daarvoor was dat de concurrentie op die markten nog zwaarder zal worden, respectievelijk door de grotere transparantie die zal voortkomen uit de veralgemening van het gebruik van de euro én door de concurrentie die er ongetwijfeld ook zal uitgaan van de nieuwe toetreders tot de EU. Waarbij de heer Van Nieuwenhuysen erop wijst dat deze beide factoren ook ten volle spelen voor de Vlaamse KMO's die exporteren naar de Europese markt.

B. Handel met de landen van Centraal- en Oost-Europa

De heer Patrick Hostekint stelt vast dat qua geografische bestemmingsregio's de Vlaamse export voor ongeveer 60% naar de EMU-zone gaat, voor ongeveer 10% naar de rest van Europa (hetgeen al met al toch vrij zwak is), en voor de rest vooral naar – het sterk hernemende – Azië. Nog afgezien van het feit dat de diamanthandel verantwoordelijk tekent voor een flink deel van onze export naar Azië (hetgeen de exportstatistieken wat vertekent), blijft de heer Hostekint achter met het gevoel dat de toch niet zo verre markten van Cen-

traal- en Oost-Europa door Vlaanderen ietwat verwaarloosd worden.

Nochtans werd reeds tijdens de vorige legislatuur een stevige basis gelegd voor politieke samenwerking tussen Vlaanderen en diverse landen van Centraal- en Oost-Europa. Voor wat de huidige legislatuur betreft heeft minister-president Dewael daarenboven aangekondigd dat naast de 7 reeds bestaande samenwerkingsakkoorden (die vaak de meest diverse domeinen beslaan), nóg 3 samenwerkingsakkoorden zullen worden gesloten. Na afronding daarvan zal Vlaanderen verdragsrechtelijke banden hebben met alle 10 potentiële EU-toetreders onder de Oost- en Centraal-Europese landen. In het licht van de nakende uitbreiding van de Unie ligt in die landen dan ook een enorm marktpotentieel voor Vlaanderen, dat daar tot op heden al te weinig lijkt op in te spelen. Van de minister had de heer Hostekint dan ook graag vernomen welke zijn eventuele opties en prioriteiten zijn ten aanzien het bevorderen van de Vlaamse uitvoer naar die landen.

De heer Paul Van Grembergen wenst zich hierbij ten volle aan te sluiten. Hij wijst er daarbij op dat er onder die landen van Centraal- en Oost-Europa een aantal zijn die al enkele jaren op rij behoorlijk impressionante groeicijfers vertonen. Het komt hem dan ook aangewezen voor dat Vlaanderen de reeds op politiek vlak bestaande banden ten spoedigste en ten volle zou uitspelen, om er ook economisch voordeel uit te halen. Daarenboven is ook de geografische afstand tot die markten niet echt groot. Terwijl ook de "mentale afstand" tot de Oost-Europeanen niet onoverkomelijk lijkt. Ook voor KMO's blijven ze daarom een haalbare kaart. De Vlaamse overheid kan in dat proces ongetwijfeld in zekere mate als katalysator optreden, mits ze maar spoedig de daartoe nodige beslissingen treft.

C. Export naar de Noord-Amerikaanse markt

De heer Miel Verrijken constateert dat er een flagrante wanverhouding bestaat tussen de Vlaamse uitvoer naar Azië en die naar de Verenigde Staten. Hij begrijpt niet dat men bij de overheid en bij het bedrijfsleven maar niet wil inzien welk potentieel er nog besloten ligt op de Noord-Amerikaanse markt. De achterstand die Vlaanderen daar ondertussen heeft opgelopen ten overstaan van zijn naaste concurrent, Nederland, lijkt daar nauwelijks nog te overbruggen.

In het bijzonder laakt de heer Verrijken daarbij de totaal ontoereikende en inadequate vertegenwoor-

diging van Vlaanderen in de Verenigde Staten. Hij wijst erop dat Vlaanderen daar zelfs niet kan terugvallen op de aanwezige – maar rondit onderpresterende – ere-consuls van dienst. Het feit dat de Texaanse overheden of het Texaanse bedrijfsleven zich voor inlichtingen liever tot de beroepsconsul in Chicago wenden, dan tot de aanwezige ere-consul spreekt daarbij boekdelen. Hij roept de minister dan ook op dringend iets te doen aan de officiële vertegenwoordiging van Vlaanderen in de VS.

D. Export naar Azië

Voor wat de Aziatische markt betreft, vindt de heer Verrijken het zonder meer schrijnend dat sommige Vlaamse politici zich nog steeds blind staren op rood China, en daarvoor ook bewust Taiwan als handelspartner negeren. Nederland volgt terzake een heel andere koers. Daar waar België/Vlaanderen in Taiwan enkel door iemand van de private sector vertegenwoordigd wordt, heeft Nederland er zelfs een twintigtal officiële vertegenwoordigers op post. Het feit dat de nieuwe VLEV's voor Azië zullen worden geposteed in Shanghai en Peking komt de heer Verrijken dan ook maar weinig relevant over. Vlaanderen brengt immers hoog-ontwikkelde producten voort, waarvoor in continentaal China gewoon geen markt bestaat. Taiwan daarentegen vertoont wél alle kenmerken van een dergelijke hoog-ontwikkelde markt. Vlaanderen zou er dan ook veel actiever naar afzetmogelijkheden voor zijn producten moeten prospecteren. Waarbij de heer Verrijken er ook nog op wijst dat de finale bestemming voor het grootste deel van de Vlaamse diamantuitvoer naar Azië bestaat uit slechts twee landen, te weten Japan en Taiwan. Ook daar komt rood China er dus niet aan te pas.

De heer Stefaan Platteau verklaart het niet geheel eens te zijn met de heer Verrijken. Zijns inziens stelt deze de tegenstelling tussen Taiwan en continentaal China immers veel te scherp. In de ogen van de heer Platteau vervult Taiwan immers noch min noch meer de functie van "uitstalraam" voor continentaal China. En daarenboven komt het de heer Platteau voor dat de – inderdaad private – Belgisch/Vlaamse vertegenwoordiger in Taipei best wel degelijk werk levert. Hetgeen vanzelfsprekend niets af doet van het feit dat we er in vergelijking met Nederland inderdaad zwaar ondervertegenwoordigd zijn.

E. Export naar de andere Belgische regio's

De heer Louis Bril, daarin bijgetreden door de heer Stefaan Platteau, laat opmerken dat de

Vlaamse inspanningen inzake exportpromotie tot nog toe een "blinde vlek" vertoonden. Met name vormt Wallonië voor vele Vlaamse KMO's in wezen het eerste exportland. Het komt hem dan ook aangewezen voor dat er ook in die richting inspanningen zouden worden geleverd door Export Vlaanderen.

De heer Stefaan Platteau wenst hierin zelfs nog een stap verder te gaan. Vertrekkende van de constatacie dat Vlaanderen instaat voor bijna 76% van de Belgische export, dringt zich immers de vraag op waarom Wallonië en Brussel terzake zo slecht presteren (dit overigens ook met nare consequenties qua werkgelegenheid en algemene welvaart tot gevolg). Anderzijds kan ook niet ontkend worden dat Vlaanderen er alle belang bij heeft dat het goed gaat bij zijn bureu (cf. hetgeen de heer Bril juist komt te zeggen). Zijns inziens moet er dan ook worden gezocht of er binnen de Belgische context geen regio-overschrijdende synergieën kunnen tot stand gebracht worden, waar alle participanten wel bij zouden varen. Vanzelfsprekend moet Vlaanderen er zich daarbij voor hoeden om louter eenzijdig het economisch potentieel van zijn directe concurrenten te gaan versterken. Het moet duidelijk gaan om een wederzijdse versterking van elkaars know-how, dynamisme en creativiteit. De VLD-fractie zal dan ook een initiatief in die zin nemen.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, beaamt dat Vlaanderen er alle belang bij heeft dat het goed zou gaan in Wallonië. Hij stelt zich echter wel de vraag of het in het kader van de Belgische federale constructie, en dan in het bijzonder in het kader van al wat reeds werd uitgebouwd sinds het Sint-Michielsakkoord, nog wel een overheidsopdracht voor Vlaanderen kan zijn om steun te verlenen aan, en initiatieven te nemen in de richting van een belangrijke buurregio binnen de Belgische federatie ?

2.6. Naambekendheid en imago van Vlaanderen

De heer Jacques Laverge meent dat men bij het promoten van het Vlaams kwaliteitsimago via evenementen van enige envergure, zich niet mag beperken tot sportevenementen. Zijns inziens moet de minister hierin breder tewerk durven gaan. Ook in de sector van de cultuur heeft Vlaanderen immers heel wat te bieden dat een potentieel aanknopingspunt kan zijn naar onze buitenlandse klanten toe.

De heer Miel Verrijken treedt hem hierin volmondig bij. Ook hij is ten volle overtuigd van het nut van grote culturele evenementen voor het promoten van de Vlaamse export. Dat zulks bijzonder effectief kan zijn wordt overigens aangetoond door het Nederlandse voorbeeld. Zowat alle grote Nederlandse tentoonstellingen (de Gouden Eeuw, Jan Steen, de school van Delft, de grote Vermeer-tentoonstelling,...) doen immers op de een of andere manier de VS aan, waar "Holland Incorporated" er dan – met groot succes – een hele mercantiele goodwill-show rond opvoert.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen heeft uit de reeds hoger vermelde gedachtewisseling met de algemeen directeur van Export Vlaanderen onthouden dat de heer Marc Van Craen pleit voor een eenvormig – d.w.z. duidelijk herkenbaar – regionaal kwaliteitslabel. De ervaring leert immers dat Vlaanderen in dat opzicht naar buiten toe nog al te dispaaraat overkomt. Van de minister had hij dan ook graag vernomen of er momenteel reeds initiatieven lopen om tot een dergelijke eenvormigheid te komen, en zo ja, hoe ver het ermee staat ?

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, meent dat de culturele dimensie inderdaad ook kan gebruikt worden als voedingsbodem voor het bevorderen van de economische betrekkingen. Dit geldt zijns inziens (omwille van de speciale band tussen de twee landen) in het bijzonder vis à vis Nederland, dat toch ook een van onze belangrijkste handelspartners is. Terzake betreurt hij dan ook dat men er met de recente (21 november 2000) grote Belgisch-Nederlandse conferentie in Eindhoven (die overigens, minstens qua ambtelijk vooroverleg, volledig geschoeid was op de Belgisch-Duitse conferentie van een tweetal jaar terug), duidelijk naar tendeert om de Belgisch-Nederlandse verhouding in de plaats te stellen van de vroeger toch met enige moeite ontwikkelde Vlaams-Nederlandse verhouding.

2.7. Informeel buitenlands netwerk

De heer Frans Ramon, hierin bijgetreden door de heer Jacques Laverge, laat opmerken dat er naast Export Vlaanderen en de VLEV's ook nog andere instanties en mensen bezig zijn met het behartigen van de Vlaamse export in het buitenland. Terzake heeft hij ook wat de indruk dat er soms al eens naast elkaar gewerkt wordt. Hij pleit er dan ook voor om een grondige en kritische doorlichting te maken van het volledige exportinstrumentarium (officieel én informeel), teneinde te komen tot een

soort krachtenbundeling, door alle (soorten) vertegenwoordigers die Vlaanderen in het buitenland heeft, beter op elkaar af te stemmen.

De heer Jacques Laverge voegt daar nog aan toe dat men er op de een of andere manier zou moeten kunnen in slagen om alle in het buitenland aanwezige Vlamingen in te schakelen voor het behartigen van de Vlaamse belangen. Zulks veronderstelt dan natuurlijk wel dat er ergens een overzicht zou bijgehouden worden van wie er allemaal in het buitenland verblijft. Overzicht dat tot op heden niet voorhanden is.

Bij wege van voorbeeld hoe een en ander er praktisch zou kunnen uitzien verwijst de heer Freddy Sarens naar de Belgisch-Nederlandse Conferentie van 21 november laatstleden, waar men een soort on line vademecum heeft voorgesteld van alle actoren en initiatieven aangaande de Belgisch-Nederlandse samenwerking. Zijns inziens kan men een dergelijk systeem ook in andere sectoren toepassen. Het gaat daarenboven over een relatief goedkope en snelle werkmethode, waarmee iedereen onmiddellijk kan zien bij wie hij voor iets terecht kan.

2.8. Vertegenwoordiging door ere-consuls

De heer Miel Verrijken wenst – onder aanhaling van diverse voorbeelden – het feit aan te klagen dat Vlaanderen voor de behartiging van zijn exportbelangen niet of nauwelijks beroep kan doen op het netwerk van de Belgische ere-consuls. Niet alleen zijn deze vaak Nederlandsonkundig, heel vaak zijn ze ook niet bijster Vlaamsvriendelijk, terwijl ook over hun deskundigheid en inzet heel wat vragen gesteld kunnen worden.

De heer Freddy Sarens meent dat men terzake niet mag generaliseren. Of die ere-consuls al dan niet ten volle de hen toebedeelde rol spelen ten aanzien van de gemeenschappen en de gewesten hangt immers heel sterk af van de persoon in kwestie. Zijn persoonlijke ervaring op de handelsmissie die hij heeft mogen begeleiden naar Tunesië en Marokko, was dat alle deelnemende bedrijven vol lof waren over de officiële contactmomenten voor kopers en verkopers die op het consulaat georganiseerd werden.

Hij wordt hierin bijgetreden door de heer Louis Bril die op de door hem geleide handelsmissie naar Zuid-Afrika en Mozambique ook niets dan positieve ervaringen heeft gehad met de in Durban en

Maputo aanwezige ere-consuls. De heer Bril wijst er daarenboven op dat het hier ook een relatief goedkoop systeem betreft, dat voor weinig geld soms een heel goede return oplevert. Enkel inzake kennis van het Nederlands zijn er inderdaad frequent problemen.

De heer Stefaan Platteau van zijn kant, erkent volmondig dat een aantal van de Belgische consuls-honoraire niet echt adequaat zijn. Een "grote schoonmaak" van het bestand ware zijns inziens dan ook aangewezen. Maar anderzijds meent hij toch dat we het kind niet met het badwater mogen weggooien, er zijn immers ook ereconsuls die – op wat taalperikelen met het Nederlands na – prima functioneren. Er zijn trouwens ook ere-consuls die wel degelijk Nederlands kennen.

2.9. Buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking

A. Het systeem van de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen

De heer Patrick Hostekint wenst even terug te komen op het systeem van de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen. Systeem waaromtrent hij overigens ook reeds naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen van vorig jaar enige bedenkingen heeft geuit, en waaromtrent hij ook reeds de minister-president bevraagd heeft. Hoewel alle ingewonnen inlichtingen er eenduidig op wijzen dat het hier puur om een instrument van exportbevordering gaat, meent de heer Hostekint dat zich hier toch een zeker voorbehoud opdringt. Aangezien het per definitie ook gaat over export naar landen in ontwikkeling, is er immers onvermijdelijk ook een zekere mate van verstrengeling met het Vlaams beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Daarenboven zijn de kredieten die voor dit systeem worden uitgetrokken vrij hoog, zeker als men ze vergelijkt met het relatief beperkte totaalbudget dat naar ontwikkelingssamenwerking gaat. In 2001 gaat het immers om niet minder dan 173,6 miljoen frank, of verhoudingsgewijs bijna één derde van de fondsen die Vlaanderen ter beschikking stelt voor ontwikkelingssamenwerking.

Van de minister had de heer Hostekint dan ook graag twee zaken vernomen. Met name, of er toch niet ergens een criterium aangaande ontwikkelingsrelevantie in aanmerking kan worden genomen bij de dossierbehandeling, én of de minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking niet op

de een of andere manier ook zijn zeg kan krijgen bij de toekenning van deze subsidie.

De heer Frans Ramon wenst zich aan te sluiten bij het pleidooi van de heer Hostekint voor het eveneens in aanmerking nemen van het criterium van de ontwikkelingsrelevantie. Zijns inziens hoeft die bijkomende overweging absoluut niet in het nadeel van de Vlaamse ondernemingen te spelen. Het kan integendeel zelfs een flinke steun betekenen voor het imago van Vlaanderen in de betrokken ontwikkelingslanden. Beide partijen (donateur zowel als begunstigde) hebben er immers baat bij dat het, naast kwalitatief hoogstaande producten, ook om ontwikkelingsrelevante goederen zou gaan.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen van zijn kant, verklaart het niet eens te zijn met de door de heren Hostekint en Ramon ontwikkelde denkpiste. Het gaat immers louter om een exportbevorderend instrument, waarbij dan ook enkel en alleen commerciële overwegingen in acht mogen worden genomen.

Hoewel hij zich daarnaast verheugt over de verhoging van de middelen voor dit – inderdaad erg effectieve – systeem van exportsubsidie, stelt hij zich, in het licht van de inspanningen die de andere EU-landen zich terzake eveneens getroosten, toch de vraag of deze kredietverhoging wel zal volstaan ?

B. Impact van het horizontaal beleid inzake ontwikkelingssamenwerking

De heer Patrick Hostekint, hierin bijgetreden door de heer Frans Ramon, verwijst naar de beleidsbrief "Ontwikkelingssamenwerking" van minister Bert Anciaux. Luidens die beleidsbrief zou minister Anciaux een zogenaamd "horizontaal" beleid willen voeren inzake ontwikkelingssamenwerking. Dit zou in concreto impliceren dat elk functioneel departement 10% van de middelen die het momenteel reeds besteedt aan internationale samenwerking, moet heroriënteren naar ontwikkelingslanden toe. Van de minister had de heer Hostekint dan ook graag vernomen hoe deze dit zal realiseren.

De heer Hostekint drukt daarbij de hoop uit dat de minister zich dienaangaande niet enkel op de net vernoemde bestedingen in het kader van het systeem van de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen zal beroepen. Daarover heeft men immers al vaak genoeg gezegd dat het niét om ontwikkelingssamenwerking gaat, maar wel om directe uitvoersteun vanwege het Vlaams Gewest. Nog afgezien van het feit dat de geleverde uitrustings-

goederen inderdaad ook een hoge mate van ontwikkelingsrelevantie zouden moeten hebben, komt het de heer Hostekint voor dat het bij de 10 procent waarover minister Anciaux het heeft, duidelijk om een bijkomende inspanning moet gaan.

In meer algemene zin verklaart de heer Frans Ramon ook wat op zijn honger te blijven voor wat de aspecten eerlijke wereldhandel en duurzame ontwikkeling betreft. In de beleidsbrief komen deze elementen in wezen enkel zijdelings aan bod, met name daar waar verwezen wordt naar zekere initiatieven die in en door het Vlaams Parlement werden genomen. Voor de heer Ramon mag de Vlaamse overheid terzake dan ook gerust wat meer een signaalfunctie gaan vervullen.

In het verlengde daarvan wil hij ook nog eens wijzen op het belang van de multilaterale handelsbesprekingen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie. Meer bepaald wenst hij van de minister te vernemen of hij reeds betrokken is bij de werkzaamheden van de Vlaamse projectgroep WHO-beleid, waarvan men enige tijd terug de oprichting heeft aangekondigd.

2.10. Eengemaakt Vlaams ministerie van Buitenlandse Zaken

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, hierin bijgetreden door de heer Freddy Sarens, stelt vast dat op regeringsniveau recent de beslissing werd genomen om te komen tot dertien ministeries, gegroepeerd rond dertien homogene bevoegdheidsdomeinen. Een daarvan zou instaan voor het Vlaams buitenlands beleid. Bij wege van afgeleide zou er dus ook opnieuw één minister (met onder zich één secretaris-generaal als hoogste ambtelijke verantwoordelijke) bevoegd zijn voor het Vlaams buitenlands beleid. Hij acht dit een goede en nuttige optie te zijn, maar stelt zich daarbij wel de vraag of die optie niet voortkomt uit zekere conclusies die men heeft getrokken uit de huidige situatie van versnippering van de buitenlandbevoegdheid over alle Vlaamse ministers.

In het licht van deze grondige hertekening van het Vlaams administratief landschap had de heer Freddy Sarens van de minister graag vernomen wat de precieze plaats van de VVOB hierin zal zijn ? Blijft het een op zich staande instantie, of wordt ze ook opgenomen in het eengemaakte ministerie van Buitenlandse Zaken ?

2.11. Stageprogramma's

De heer Luk Van Nieuwenhuysen stelt vast dat de minister van plan is om te voorzien in stageprogramma's voor jonge afgestudeerden bij multilaterale organisaties. Van de minister had hij graag enige verduidelijking gekregen over de vraag of deze stages op kosten van de Vlaamse overheid zullen gebeuren, dan wel of de kosten zullen gedragen worden door de multilaterale organisaties in kwestie.

3. BESPREKING : ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

In zijn reплик dankt de minister eerst en vooral de commissieleden voor de vele constructieve vragen en bemerkingen die ze geformuleerd hebben tijdens deze bespreking. Hij belooft daarnaast ook een aantal van de gedane aanbevelingen ter harte te zullen nemen. Op die manier kan de onmiskenbaar in deze commissie aanwezige expertise maximaal gevaloriseerd worden. In de loop van 2001 en in de volgende beleidsbrief kan hierop dan teruggekomen worden.

De minister preciseert daarbij ook dat het succesverhaal van de Vlaamse economie en de Vlaamse export in de eerste plaats het *succesverhaal van de Vlaamse ondernemingen* is. De rol van de overheid in dit hele gebeuren mag niet overschat worden. De overheid kan immers niet meer doen dan een kaderstructuur en een kwalitatief hoogstaand netwerk aanreiken, waarvan de bedrijven al dan niet gebruik kunnen maken.

Overigens onderschrijft de minister ten volle de stelling dat men dit Vlaamse succesverhaal gerust wat meer onder de *aandacht van de Vlaamse bevolking* mag brengen. Terzake kan hij trouwens mededelen dat hij van plan is om vanaf volgend jaar, via een televisiezender, gedurende één kwartier per maand, telkens een aantal doodgewone Vlaamse bedrijven in de schijnwerper te zetten. Kwestie van brede lagen van de bevolking kennis te laten maken met de dagdagelijkse werkzaamheden van het Vlaamse bedrijfsleven. De minister twijfelt er niet aan dat van dit initiatief een sterk wervend effect zal uitgaan. Hij verwijst daarvoor naar de massale respons die hij indertijd kreeg naar aanleiding van een regeringsmededeling over de opstart van de toenmalige VDBH (Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel).

De minister overloopt daarna systematisch de verschillende vragen van de commissieleden.

Hij beaamt daarbij dat er inderdaad *problemen* zijn met het cijfermateriaal (geen invoer- en volumecijfers). Bovendien gaat er een vrij lange tijd over vooraleer er een regionale uitsplitsing beschikbaar komt. Vaak komt een dergelijke regionale opsplitsing zelfs pas na een half jaar tot stand. Het ontbreken van aparte Vlaamse cijfers betekent echter niet dat het Vlaamse beleid volledig "blind" moet opereren. Via allerlei methoden kan men zich uiteindelijk immers toch nog een vrij goed beeld vormen van de cijfermatige evolutie van onze export. Hij is het er echter ten volle mee eens dat aan dit euvel zou moeten verholpen worden. Vlaanderen, dat toch goed is voor bijna 80% van de Belgische export, is daaromtrent dan ook de meest gerede partij. Na de verdere defederalisering van de buitenlandse handel zal deze kwestie vanzelfsprekend nog veel prangender worden.

Voor wat de *verdere defederalisering van de buitenlandse handel* betreft, laat de minister geen onduidelijkheid bestaan over zijn interpretatie van het politiek akkoord dienaangaande. De BDBH moet worden afgeschaft, en mag hoogstens worden vervangen door een zo klein mogelijk federaal exportagentschap, dat enkel nog werkt op vraag van de gewesten. De mensen en middelen die momenteel bij de BDBH aanwezig zijn (waarbij het voor 60% over Vlamingen gaat), moeten maximaal overgeheveld worden naar de corresponderende gewestelijke diensten, voor Vlaanderen in casu Export Vlaanderen. De minister preciseert verder dat het voorstel van bijzondere wet dat deze basisoptie moet concretiseren, nog niet bij het federaal parlement werd neergelegd, maar wel reeds werd ingediend bij het co-voorzitterschap van de Costa.

Hij erkent daarbij ook ruiterlijk dat voor wat de *Nationale Delcrederedienst en Finexpo* betreft (en bij uitbreiding daarvan voor wat de totaliteit van het financiële plaatje van de akkoorden betreft), Vlaanderen zijn slag inderdaad niet volledig heeft kunnen thuishalen. In globo is de balans van alle in het akkoord vervatte elementen echter wel degelijk positief te noemen. De minister staat dan ook volledig achter de politieke akkoorden die er uiteindelijk toch voor zullen zorgen dat er een serieuze opening komt zowel qua bevoegdheidspakketten als qua financiële en fiscale autonomie.

Hij wijst er verder op dat zelfs de Commissie Staatshervorming die onder de vorige legislatuur operationeel was in het Vlaams Parlement, nooit gepleit heeft voor de volledige overheveling van

het volledige financiële instrumentarium. Hoewel zulks wat Finexpo betreft, nochtans ongetwijfeld beter ware geweest, bleek dit ook nu nog niet haalbaar. Voor wat de Delcrederedienst betreft, ware overheveling naar de gewesten niet zinvol. Delcredere heeft het thans al moeilijk genoeg om zich te handhaven in een omgeving van verderschrijdende internationalisering en deregulering. Op termijn (zoals overigens ook reeds het geval is in de buurlanden) moet er gedacht worden aan een scenario waarbij de verzekering van exportrisico's wordt geprivatiseerd.

Nog voor wat de defederaliseringsoperatie betreft, geeft de minister toe dat het tijdens de vragenronde vermelde *agentschap* dat door toenmalig minister van Economische Zaken *Di Rupo* zou zijn opgericht onder de vorige legislatuur, hem niet echt bekend is. Hij zal een en ander echter nader laten onderzoeken.

De minister preciseert dat de *opmaak* van het *actieprogramma van Export Vlaanderen* een taak is die is voorbehouden aan de raad van bestuur van de instelling (waarin de Kamers van Koophandel en het bedrijfsleven ruim vertegenwoordigd zijn). Zendingen die door de minister zelf geleid worden, omvatten naast de economische component ook een meer politieke component.

Het inzetten van *parlementsleden voor het begeleiden van handelsmissies* ligt overigens in dezelfde lijn. De minister kan immers onmogelijk ingaan op alle verzoeken die men tot hem richt voor het begeleiden van economische zendingen. Het is dan de logica zelf dat een terzake kundig parlementslid door de minister kan gevraagd worden om a.h.w. "in dienst van Vlaanderen" een handelsmissie te begeleiden. Het is ook in die zin dat aan de heer Freddy Sarens recent gevraagd werd om de multisectorale zending naar Tunesië en Marokko te begeleiden. Het sérieux van een en ander is overigens steeds gegarandeerd, aangezien er ook altijd een ambtelijke omkadering is, en er achteraf steeds verslag wordt uitgebracht aan de minister.

De minister preciseert dat dit ook geldt voor *volksvertegenwoordiger Louis Bril*, die voor hem – op een schitterende manier – een missie naar Zuid-Afrika heeft geleid. Het betrof meer bepaald een multisectorale zending in de loop van de maand mei, waaruit zeer goede contacten zijn gegroeid.

Deze positieve ervaringen met het inzetten van parlementsleden op economische missies hebben de minister dan ook in niet geringe mate gesterkt in zijn overtuiging dat het hier een goed systeem

betreft, waarbij het parlement en zijn onafhankelijkheid ten volle gerespecteerd worden. Het zal naar de toekomst toe dan ook verder gehanteerd worden, in die gevallen waarin de minister zelf niet beschikbaar is.

Voor het overige komt het er vanzelfsprekend op aan om vooral de *exportbekwaamheid* van de eigenlijke basisactoren, de exporterende *KMO's*, te *verhogen*. De minister wil terzake dan ook ingaan op de bedenkingen en vragen die sommigen hebben geformuleerd m.b.t. de zogenaamde "*export-meter*". Het betreft hier een nieuw instrument, ontwikkeld door Möbius Research & Consulting, een spin-off van de Universiteit Gent. Het instrument in kwestie kan in zekere zin omschreven worden als een vorm van artificiële intelligentie, die via een uniforme, gestandaardiseerde diagnose de exportbekwaamheid van de bedrijven in kaart zal brengen, en daarbij met name de zwakke punten zal aangeven. Aangezien export toch steeds een risico-activiteit is, is het immers van het grootst mogelijke belang inzicht te krijgen in de eigen zwakheden, teneinde deze tijdig te kunnen wegwerken. Een ander – additioneel – voordeel van het systeem is dat het door zijn uniformiteit en standaardisatie ook vergelijkingen tussen de ondernemingen onderling mogelijk zal maken.

De minister is het er daarbij ook volledig mee eens dat dit instrument niet tot een statisch vonnis mag verworden. Bedrijven zijn immers levende entiteiten, die steeds volop in beweging zijn. Het moet een praktisch meetinstrument blijven, dat ook de kans biedt om de evolutie die bedrijven doormaken nauwgezet op te volgen.

Het systeem zal, logischerwijze, in eerste instantie gebruikt worden door de exportbegeleiders en de exportadviseurs. Zij zijn het immers die bedrijven op de werkvloer moeten helpen klaarstomen voor de export. Het instrument zal operationeel gemaakt worden in de loop van de volgende maanden, en zou vanaf de tweede helft van volgend jaar praktisch inzetbaar moeten zijn op het terrein. In een eerste fase wil men in de loop van 2001 in elk geval reeds een 200-tal bedrijven betrekken in een pilootproject. Indien deze doorlichting positieve resultaten oplevert zal het systeem veralgemeend kunnen worden vanaf 2002.

Met betrekking tot de *basisopties* inzake de *verdere uitbouw* van het *buitenlands netwerk* van *Export Vlaanderen* (verdere *spreiding* dan wel *concentratie*), wijst de minister erop dat hij terzake binnenkort de voorstellen van de raad van bestuur van de instelling inwacht. Voorstellen waarover hij

overigens volgaarne in discussie wil treden met het parlement, en waarover ook binnen de regering overleg noodzakelijk zal zijn. Deze strategische herbezinning moet voor wat hem betreft in elk geval een duidelijk meerjarenplan opleveren qua positionering in het algemeen, qua versterking van het netwerk en qua begin van sectoriële uitbouw.

Verder blijft hij ook ten volle achter het systeem van de *handelssecretarissen* staan. Alleen al in financieel opzicht betreft het hier immers een voordeelig systeem. Aangezien het meestal om mensen van ter plekke gaat, spaart Export Vlaanderen een postvergoeding uit. Daarenboven zijn ze zeer goed op de hoogte van de lokale situatie. Ze zijn dus duidelijk een meerwaarde voor het netwerk van Export Vlaanderen.

Voor het overige kan de minister zich ook ten volle vinden in de idee dat een betere *afstemming van alle in het buitenland actieve diensten* wenselijk ware. Hij kan terzake overigens meedelen dat daar momenteel hard wordt aan gewerkt. Het spreekt immers voor zich dat er over gewaakt moet worden dat het Vlaamse belastinggeld zo effectief en efficiënt mogelijk besteed wordt. Anderzijds heeft hij er in wezen ook helemaal geen problemen mee dat ook andere entiteiten, zoals banken, havens, bedrijfsverenigingen, e.d.m. activiteiten ontplooiën in het buitenland. Export vraagt immers hoe dan ook heel veel contact en interactie, en de overheid kan uiteindelijk niet alles doen, en kan niet overal aanwezig zijn.

In dezelfde zin is hij het er volledig mee eens dat Vlaanderen op de een of andere manier *de in het buitenland aanwezige Vlamingen* zou moeten kunnen inschakelen in een soort *informeel netwerk* ter behartiging van de Vlaamse belangen. Hij denkt daarbij bijvoorbeeld aan het invoeren van de functie van "*handelsadviseur*". De minister spreekt daarbij zijn overtuiging uit dat vele tientallen mensen zich daarvoor onmiddellijk beschikbaar zouden stellen en dat ongetwijfeld ook schitterend zouden doen (gezien het meestal om zeer kundige "*expats*" gaat, die in andere landen verantwoordelijke functies vervullen, mag er geredelijk worden uitgegaan van een meer dan gemiddelde competentie terzake). Een dergelijk systeem zou daarenboven waarschijnlijk ook geen echt zware financiële vergoedingen veronderstellen, aangezien de meeste Vlamingen in het buitenland toch een vrij sterke band met Vlaanderen willen behouden, en maar al te graag iets willen doen voor hun land van oorsprong. De minister oppert daarbij ook de idee dat via "*Vlamingen in de Wereld*" de functie van han-

delsadviseur misschien zelfs al op vrij korte termijn zou kunnen worden geïntroduceerd.

Overigens zijn er ook nog andere *informele netwerken* denkbaar waarmee Vlaanderen zijn voordeel kan doen. Zo is de minister er ten gronde van overtuigd dat er – vooral op postuniversitair niveau – opnieuw veel meer *buitenlandse studenten* zouden moeten opgeleid worden aan Vlaamse universiteiten. Eenmaal terug in hun land zijn dit immers even zovele aanspreekpunten voor Vlaanderen. Andere landen (Frankrijk, Groot-Brittannië, de VS) hanteren dit systeem zeer doelbewust, en creëren daarmee vaak een eersteklas entree bij regeringen wereldwijd.

In de sector van het *havenbeheer* doet Vlaanderen zulks overigens reeds met groot succes. Over de afgelopen 15 à 20 jaar kregen immers reeds meer dan 1000 mensen van over de hele wereld via *APEC* (Antwerp/Flanders Port Training Center) een opleiding havenmanagement in Antwerpen en andere Vlaamse havens. Dat heeft een wereldwijd netwerk aan contacten opgeleverd met mensen die binnen de rederijen waarin ze zijn tewerk gesteld uiteindelijk de concrete beslissingen moeten nemen over de havens die hun schepen al dan niet zullen aandoen. In de concurrentiestrijd tussen Antwerpen, Rotterdam en Hamburg is het dan soms de "*Antwerpse connectie*" die het pleit beslecht.

Het *stageprogramma* bij de *multilaterale organisaties* werd trouwens ook deels met dat doel voor ogen opgezet. Jonge afgestudeerde Vlamingen zullen er immers niet alleen de kans krijgen om internationale ervaring op te doen, ze zullen ook contacten kunnen leggen die Vlaanderen later zeer ten goede kunnen komen. De minister preciseert daarbij dat de stages in kwestie op kosten van de Vlaamse overheid zullen gebeuren. De minister wil daar in elk geval een budget voor vrijmaken, eventueel ook in co-financiering met andere departementen, instellingen of instanties.

Een ander element dat de minister veel meer wil gaan inschakelen voor de behartiging van de Vlaamse economische belangen is het hele netwerk aan *Belgische consulaten en ambassades* in het buitenland. De minister heeft terzake het sterke aanvoelen dat er onder de huidige ambassadeurs en consuls heel wat mensen zijn die bijzonder open staan voor opdrachten komende vanuit de gemeenschappen en de gewesten. De antagonistische sfeer die er in den beginne bestond tussen de federale diplomatie en de deelstaten is duidelijk voor een heel stuk weggeëbd. De minister haalt daarbij het voorbeeld aan van de huidige Belgische

ambassadeur in China, die hij nog maar recent heeft ontmoet tijdens een zending van Export Vlaanderen naar dat land. Van hem vernam de minister dat de Duitse ambassadeur twintig jaar geleden al – toen zijn gesprekspartner op post was in Moskou – drie vierde van zijn opdrachten vervulde voor de Duitse Länder, en niet voor de Bondsrepubliek. Het komt de minister dan ook maar logisch voor dat ook Vlaanderen maximaal gebruik zou maken van de bestaande federale kanalen, die in een federale logica ook ten dienste van de deelstaten moeten werken. In dat opzicht zou de minister het zelfs een goed idee achten om ook de Belgische ambassadeurs en consuls te betrekken bij de Vlaamse diplomatieke dagen. Op die manier kan hen immers nog eens extra duidelijk gemaakt worden dat ze ook in het Vlaamse netwerk zijn ingeschakeld.

Wat de *ereconsuls* betreft meent de minister dat ze in elk geval niet allemaal op één hoop gegooid mogen worden. Persoonlijk kent hij er inderdaad hele slechte, maar óók hele goede.

Overigens is de minister het er ook volledig mee eens dat het in het binnenland tewerk gestelde *personeel van Export Vlaanderen* (het personeel van de provinciale centra vooral) af en toe eveneens in de *gelegenheid* moet worden gesteld om *internationale ervaring op te doen*. Hoe kan men immers een gefundeerd advies geven aan KMO's als men zelf niet weet hoe de handelsmissies verlopen en hoe de situatie op het terrein precies is voor exporterende bedrijven? Hij betreurt dat de vorige algemeen directeur die mogelijkheid heeft afgeschaft, en zegt toe dat dit systeem opnieuw zal worden ingevoerd.

Wat de *uitbreiding* van het *takenpakket* van Export Vlaanderen tot "*business development*" betreft, laat de minister opmerken dat hij zelf reeds de bedenking heeft gemaakt dat hier eigenlijk – tenminste voor wat de naamgeving betreft – sprake is van een soort slingerbeweging. Onder de vorige legislatuur werd de benaming VDBH (Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel) immers verlaten ten gunste van Export Vlaanderen. Van "buitenlandse handel" werd teruggevallen op "export". Daar waar export in wezen een éénrichtingsbeweging is, kan handel alle richting uitgaan, waardoor het meteen ook een veel positievere term wordt. Maar ook die term is nog niet echt breed genoeg om de nieuwste internationale economische fenomenen degelijk te kunnen vatten. Dat is trouwens ook de reden waarom er als titel voor de beleidsbrief geopteerd werd voor "extern economisch beleid". Onder deze term kan men immers ook het interna-

tionaal investeringsbeleid vatten. Het aanmoedigen van de export, door het oprichten van vestigingen van Vlaamse bedrijven in het buitenland, is in elk geval een tendens waarop de minister ten volle wil inspelen. Op termijn wil hij dan ook niet uitsluiten dat er zich voor Export Vlaanderen een nieuwe benaming zal opdringen.

Specifiek voor wat het *opdoeken* van het *Fonds Vlaanderen-Azië* betreft laat de minister opmerken dat dit geenszins betekent dat de Vlaamse overheid niet meer open zou staan voor maatregelen in de sector van de investeringen. Men kan er echter niet omheen dat er op drie jaar tijd maximum tien dossiers zullen zijn behandeld door het fonds in kwestie. Deze waren goed voor een totaal bedrag van nog geen 175 miljoen frank. Al met al toont dit cijfer volgens de minister dus duidelijk aan dat het – omwille van tal van omstandigheden – altijd een eerder marginaal gegeven is gebleven.

Voor wat de *joint ventures* betreft, meent hij echter dat deze – zelfs in China – reeds op vrij korte termijn niet langer de regel zullen zijn. Zeer weldra wordt het immers ook voor buitenlandse bedrijven mogelijk om daar rechtstreeks te investeren en rechtstreeks eigendom te verwerven. Hoewel de joint venture-formule momenteel dus nog volop aanwezig is, zal ze binnen afzienbare tijd waarschijnlijk de uitzondering worden. Dienovereenkomstig zal de Vlaamse overheid dan ook moeten voorzien in andere instrumenten. In de tussentijd zal een en ander reeds worden opgevangen respectievelijk door de versterking van het netwerk in Azië én via het systeem van de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen.

De minister gelooft echter hoe dan ook erg sterk in de strategie waarbij van overheidswege de bedrijfsinvesteringen in het buitenland mee ondersteund worden. Hij haalt hiervoor het voorbeeld van Samsonite aan, dat door te investeren in Hongarije ook een zeer positieve ontwikkeling heeft teweeg kunnen brengen voor het eigen bedrijf in Oudenaarde. En ook voor wat China betreft, heeft de minister kennis van tientallen bedrijven die dankzij hun internationale vestigingen hun positie hier intern wisten te versterken.

Verder klopt het dat Export Vlaanderen – door de te verwachten personeelsaan groei n.a.v. de ontmanteling van de BDBH – reeds in de loop van 2002 op zoek zal moeten naar een *nieuwe lokatie* voor zijn *centrale zetel*. Waarbij de minister de vraag stelt of er, gezien de momenteel toch wel vrij ernstige mobiliteitsproblemen, niet moet overwogen worden om niet langer in Brussel te blijven,

maar uit te wijken naar een andere stad in Vlaanderen. Deze kwestie blijft wat hem betreft in elk geval nog open.

Op de vraag naar de afdoendheid van het *bedrag* dat voorzien is voor het verstrekken van *financiële stimuli*, antwoordt de minister dat hij vooralsnog geen redenen ziet om daaraan te twijfelen. Zelfs in het licht van de stijgende dollar, komt het de minister voor dat men in 2001 met die 130 miljoen frank voldoende marge zal hebben.

Wat de *vergelijking* met de exportdiensten en exportpraktijken van andere (vooral Europese) landen betreft, bevestigt de minister dat Export Vlaanderen daar – vanuit het oogmerk van *benchmarking* – volop mee bezig is. Wat het systeem van de ter beschikking stelling van uitrustingsgoederen betreft kan de minister nu echter reeds meedelen dat vele andere landen daar een heel stuk assertiever, zo niet agressiever, mee omspringen.

In het algemeen wenst de minister daarna nog mee te geven dat hij zich reeds van bij zijn aantreden ten zeerste bewust was van het bestaan van diverse *problemen bij Export Vlaanderen*. Terzake meent hij echter dat hij tegelijk tactvol én doortastend is opgetreden. De maatregelen die zich opdrongen (met name de vernieuwing van de raad van bestuur, en de wijziging aan het hoofd van de organisatie) werden ondertussen immers allemaal reeds doorgevoerd.

Verder sluit de minister zich ook aan bij de stelling dat de Vlaamse overheid haar inspanningen *prioritair* op *Europa* dient te richten. Diverse elementen zorgen er immers voor dat Europa het aangewezen terrein is voor de realisatie van de hoofddoelstelling om "meer Vlaamse ondernemingen de stap naar de export te laten zetten". De minister bereidt dan ook een aanzienlijke versterking van de Vlaamse inspanningen richting onze vier belangrijkste handelspartners (Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland) voor. Met name het netwerk van Vlaamse economische vertegenwoordigers zal er versterkt worden. Zelfs voor relatief dichtbij gelegen lokaliteiten (zoals bijvoorbeeld Eindhoven) kan zulks immers bijzonder zinvol zijn, zoals het voorbeeld van Rijsel ondubbelzinnig aantoonst.

Nog in dat verband heeft de minister overigens aan *Export Vlaanderen* de opdracht gegeven om te onderzoeken of het zinvol is in *Wallonië* een *kantoor* te openen. Wallonië biedt immers wel degelijk bepaalde afzetmogelijkheden, waarvan de Vlaamse bedrijven zich momenteel misschien te weinig be-

wust zijn. De minister kan zich daarnaast ook ten volle aansluiten bij het pleidooi voor de zoektocht naar economische synergieën in Wallonië, en verklaart zich ook bereid om daarrond concrete maatregelen te nemen.

De zaken liggen echter anders voor wat *samenwerking met Nederland* betreft. Dat ziet de minister niet zitten. Het is nu al ergerlijk om te moeten vaststellen dat de Nederlanders hier producten komen kopen om ze dan met enorme winst te verkopen over heel de wereld. In economisch opzicht is het volgens de minister veel minder gevaarlijk om met Wallonië samen te werken, dan met Nederland. Wel verklaart de minister zich bereid om de bedingen die de commissie geformuleerd heeft aangaande de grote Belgisch-Nederlandse conferentie, over te maken aan de minister-president die binnen de Vlaamse regering dienaangaande bevoegd is.

Voor wat dan de handel met de *landen van Centraal- en Oost-Europa* betreft, wijst de minister erop dat Vlaanderen zijn netwerk daar constant verder uitbouwt. Zo zijn er momenteel reeds posten in Litouwen (Vilnius), in – het economisch zeer dynamische – Polen (met name : Gdansk, Warschau en Poznan), in Tsjechië (Praag) en in Hongarije (Budapest). Daarenboven wordt er heel binnenkort ook in Slovenië (Ljubljana) een post geopend. In dat opzicht anticipeert Vlaanderen dus wel degelijk ten volle op de te verwachten uitbreiding van de Europese Unie, evenals trouwens op de economische dynamiek en groei die zich in die landen nu reeds voordoet. Hij is terzake zelfs de mening toegedaan dat Vlaanderen in die regio een vrij sterke positie inneemt. Positie die daarenboven nog continu verder versterkt wordt, onder andere via het actieprogramma van Export Vlaanderen. Zo zijn er multisectorale zendingen naar Hongarije, Polen, Roemenië, Rusland, Tsjechië en Slovenië. Uit dit alles moge duidelijk zijn dat Export Vlaanderen heel goed begrepen heeft dat Oost- en Centraal-Europa naar de toekomst toe een absolute prioriteit is. De economische dimensie blijft dus zeker niet achterwege bij de algemene benadering van die landen vanuit Vlaanderen via de bestaande (en toekomstige) samenwerkingsakkoorden.

Met betrekking tot de Vlaamse afzet op de *Amerikaanse markt*, kan de minister meedelen dat deze sterk groeit. Proportioneel gezien is het aandeel van het Amerikaanse continent in de Vlaamse exportcijfers met name toegenomen van 5,8% in 1996 naar 7,3% in 2000 (cijfers voor het tweede kwartaal van dit jaar). Er is m.a.w. sprake van een gestage en aanzienlijke groei. Daarentegen erkent

de minister wel dat Zuid-Amerika tot op vandaag voor Vlaanderen een wat "vergeten continent" is, dat ongetwijfeld ook heel wat groeikansen biedt. Daar waar Vlaanderen op de VS-markt reeds vrij sterk aanwezig is, zijn de contacten met Zuid-Amerika echter nog in volle ontwikkeling. Terzake verwijst hij naar een door de regering van Venezuela in Brussel georganiseerd seminarie, dat hij nog maar gisteren heeft bezocht. Dit heeft hem gestrekt in zijn overtuiging dat Zuid-Amerika op de een of andere manier moet geïncorporeerd worden in de Vlaamse strategische visie. Op grond van de daar geboden opportuniteiten moet Vlaanderen het aandurven om zijn bedrijven ook in die richting te oriënteren.

De minister komt dan tot de *Chinese markt*. Hij verklaart het daarbij ten gronde oneens te zijn met diegenen die denigrerend menen te moeten doen over de handelsoportuniteiten met de Chinese volksrepubliek. Hoewel het gemiddeld inkomen per hoofd van de bevolking er inderdaad onmiskenbaar veel lager ligt dan in Taiwan, vormt de Volksrepubliek China door zijn loutere geografische en demografische omvang toch een gigantische potentiële afzetmarkt. Naar aanleiding van zijn recente bezoek aan China heeft de minister overigens legio contacten gehad met Vlaamse bedrijven die allemaal willen inspelen op het groeipotentieel van dat land. Preventieve terreinbezetting is trouwens ook de hoofdreden waarom sommige ondernemingen – ondanks de vooralsnog soms relatief beperkte winsten – daar nu reeds actief worden. Wie nu afwezig blijft in China, dreigt immers definitief de boot te missen. Hoewel de kosten momenteel vaak nog niet opwegen tegen de winsten, is de economische groei van de volksrepubliek zonder meer fulgurant te noemen. Abstractie makend van Hong Kong, is de handel met de Volksrepubliek China (ten belope van ongeveer 10,5 miljard frank) momenteel zelfs al dubbel zo groot als die met Taiwan (cijfers voor het tweede kwartaal van 2000). Bij zijn bezoek aan Xi'an heeft de minister trouwens zelf kunnen vaststellen dat de Vlaamse bedrijven het goed doen in China. Met name zijn de twee belangrijkste joint ventures in de republiek China die van Janssen Farmaceutica en die van Bell Telephone, terwijl in het zog van die twee groten, op dit ogenblik ook zeker al zes à zeven Vlaamse bedrijven zich eveneens daar gevestigd hebben. Er ontwikkelen zich daar m.a.w. economische clusters, die de Vlaamse overheid ten volle moet ondersteunen.

Voor wat verder het *ontbreken* van een officiële Belgische of Vlaamse *vertegenwoordiging op Taiwan* betreft, wijst de minister erop dat dit voort-

komt uit de traditionele rivaliteit tussen de Volksrepubliek en Taiwan. In het kader van een voorzichtig buitenlands beleid heeft de Belgische diplomatie er immers voor geopteerd om continentaal China niet te zeer tegen de haren in te strijken, en dus geen vertegenwoordiging meer te hebben op Taiwan.

Tot een volgend punt komend, verklaart de minister dat hij het eens is met de suggestie om naast sport ook *cultuur* veel meer *als imagodragers* in te schakelen. Hij laat daarbij echter wel opmerken dat sportevenementen het grote voordeel hebben dat ze vaak veel dichter aansluiten bij de hobby van heel wat bedrijfsleiders, en dat er doorgaans ook een wat groter publiek mee bereikt kan worden. Maar culturele evenementen bieden ongetwijfeld ook bepaalde – nog te exploreren – opportuniteiten.

In dezelfde zin verklaart de minister ook het volledig eens te zijn met de stelling dat er naar een *éénvormig kwaliteitslabel* moet worden gestreefd. Maar vanzelfsprekend is het in de eerste plaats de kwaliteit van onze producten die ertoe moet bijdragen Vlaanderen als exportregio duidelijk op de kaart te zetten.

Met betrekking tot de relatie tussen buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking bevestigt de minister dat hij ten volle achter het concept van een meer *eerlijke wereldhandel* staat (zoals hij o.a. tot uitdrukking heeft willen brengen met zijn preferentie voor Max Havelaarkoffie). In die zin wil Vlaanderen trouwens een bijdrage leveren tot de discussies in en rond de Wereldhandelsorganisatie. Hij wijst er daarbij wel op dat deze kwestie veeleer tot de bevoegdheid van de minister-president behoort, maar zegt toe bij deze de wens van de commissie, dat Vlaanderen zich dienaangaande meer zou profileren, te zullen aankaarten.

Inzake de *terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen* kan de minister bevestigen dat er bij de dossierafweging in wezen wel degelijk een aantal elementen van duurzame ontwikkeling worden ingecalculeerd. Meer in het bijzonder wordt er met name mee op duurzame technologie gemikt. Bij wijze van voorbeeld daarvan, wijst de minister op de levering van handpompen voor de watervoorziening in Tsjaad, op de levering van energiezuinige, op biomassa werkende ketels voor Maleisië en Nigeria, e.d.m. Hij verklaart zich dienaangaande overigens ook bereid om de commissieleden een overzicht van de dossiers inzake de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen van de laatste twee jaar ter hand te stellen [zie bijlage 3]. Op basis

daarvan zullen de commissieleden zich een beeld kunnen vormen van de relevantie van een en ander voor de betrokken ontwikkelingslanden.

Wat dan het door de minister van Ontwikkelingssamenwerking gepropageerde "*horizontaal beleid*" betreft, laat de minister opmerken dat er terzake heldere afspraken bestaan. In de beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking – die men niet verkeerd mag lezen – wordt met name gesteld dat er een afspraak zal worden gemaakt, op grond van dewelke de Vlaamse minister voor Ontwikkelingssamenwerking per departement het globale pakket voor internationale samenwerking in kaart zal brengen. Tien percent van dit pakket zal in overleg tussen de functioneel bevoegde ministers en de minister voor Ontwikkelingssamenwerking geheroriënteerd worden richting internationale solidariteit. Momenteel zijn de voorbereidingen hieromtrent trouwens al volop bezig. Een voorlopige oefening leert dat het pakket internationale middelen nu al meer dan 6 miljard frank bedraagt. Als daarvan 10% geheroriënteerd wordt, levert zulks een bedrag van rond de 600 miljoen frank op. Voor de besteding van deze middelen zullen algemene krachtlijnen worden opgesteld. De minister verklaart zich terzake dan ook ten volle bereid om een gedeelte van zijn begroting niet meer louter op grond van economische finaliteiten te besteden, maar ze ook iets meer – meer nog dan hij op vandaag reeds doet via het systeem van de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen – richting ontwikkelingslanden te oriënteren. Hij is in elk geval ten volle bereid om samen met minister Anciaux eens die oefening te maken.

Hij wijst er daarbij overigens op dat hij ook in zijn hoedanigheid van Vlaams minister bevoegd voor sociale huisvesting reeds een bedrag van 50 miljoen frank heeft voorzien voor internationale projecten.

Tevens haalt de minister aan dat zijn zorg voor de internationale samenwerking reeds een lange voor geschiedenis heeft. Hij verwijst daarvoor naar de missie die hij in 1994 heeft geleid naar Zuid-Afrika (trouwens één van de eerste missies die hij ooit heeft geleid). Dat land was zich toen net aan het ontdoen van het apartheidsregime, en had grote behoefte aan steun van de internationale gemeenschap. Reeds toen heeft Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid opgenomen. Hij verwijst ook naar zijn recente missie naar Palestina en Jordanië, waar naast economische overwegingen ook duidelijk – weliswaar via de handel – een ondersteunende boodschap van uitging. Hij verwijst verder ook naar initiatieven die hij zou willen nemen om een positief signaal te geven naar Noord-Ierland toe,

waar de ontwikkelingen duidelijk de goede richting uitgaan. Ook in een aantal verre landen, en in een aantal ontwikkelingslanden, meent de minister dat hij door zijn persoonlijke aanwezigheid bij economische missies, een duidelijk politiek signaal geeft van betrokkenheid vanuit het officiële Vlaanderen. Anderzijds meent hij ten gronde wel dat hij zich best tot zijn bevoegdheidsdomein beperkt : exportbeleid en ontwikkelingssamenwerking raken immers best niet te fel met elkaar vermengd. Dit is echter een breed debat dat op vandaag zeker nog niet volledig is uitgeklaard. De minister is dan ook gaarne bereid hierover verder in dialoog te treden met minister Anciaux en met deze commissie.

Voor wat tenslotte de vragen en bedenkingen rond het op te richten *Vlaams ministerie van Buitenlandse Zaken*, ressorterend onder één Vlaams minister van Buitenlandse Zaken (eventueel geassisteerd door een staatssecretaris voor Buitenlandse Handel – zoals in de meeste landen gebruikelijk is) betreft, preciseert de minister dat het hier om een beleidsintentie gaat die pas na deze legislatuur operationeel zal worden. Voor de duur van de huidige legislatuur (dus tot 2004) blijft de bestaande bevoegdhedenconstellatie derhalve ongewijzigd.

Hij bevestigt verder dat zowel Export Vlaanderen als de VVOB mee zullen worden opgenomen in dit eengemaakte Vlaams ministerie van Buitenlandse Zaken. Of zulks zal gebeuren onder de vorm van een intern dan wel een extern verzelfstandigd agentschap, is momenteel echter nog geen uitgemakte zaak.

De behoefte aan één ministerie voor buitenlandse zaken komt overigens vooral voort uit de vaststelling dat Vlaanderen op het internationale en Europese vlak nog een dwerg is qua structuren en instellingen. Wil Vlaanderen zich, bijvoorbeeld, naar de Europese Commissie en de Wereldhandelsorganisatie toe meer gaan affirmeren, dan vereist zulks een geoliede Vlaamse internationale machinerie, die voor de minister best de vorm van een eengemaakte administratie aanneemt.

4. INDICATIEVE STEMMING

4.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen

A. Artikel 14 (programma 51.4)

Ter stemming gelegd wordt dit artikel aangenomen met 7 stemmen, bij 6 onthoudingen.

B. Artikel 124

Ter stemming gelegd wordt ook dit artikel aangenomen met 7 stemmen, bij 6 onthoudingen.

4.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel*A. Afdeling I – Programma 51.4*

Het programma 51.4 wordt bij wege van indicatieve stemming eveneens aangenomen met 7 stemmen, bij 6 onthoudingen.

*B. Afdeling V – ION van categorie A : Fonds Vlaanderen-Azië***B.1 Amendement**

In zijn onderzoek van de uitgavenbegroting stelde het Rekenhof m.b.t. de begroting van het Fonds Vlaanderen-Azië een discrepantie vast tussen enerzijds de krediettabel (programma 51.90, basisallocatie 61.01), waarin duidelijk tot uiting komt dat de dotatie en de vastleggingsmachtiging voor het Fonds Vlaanderen-Azië in 2001 – met het oog op de afschaffing van het fonds in een latere fase – tot nul worden herleid. En de begroting van de instelling zelf (Afdeling V), waarop anderzijds nog een machtiging van 90 miljoen frank is terug te vinden.

Teneinde deze technische vergissing recht te zetten werd door de regering dan ook een amendement ingediend [Amendement nr. 63, voorgesteld door de Vlaamse regering], dat er – conform de toelichting en de tabel van de begroting – toe strekt de nog vermelde 90 miljoen eveneens tot nul te reduceren.

Ter stemming gelegd wordt dit amendement aangenomen met 7 stemmen, bij 6 onthoudingen.

B.2 Begroting van het Fonds Vlaanderen-Azië

De begroting van het Fonds Vlaanderen-Azië, zoals hierboven geamendeerd, wordt daarna bij wege van indicatieve stemming eveneens aangenomen met 7 stemmen, bij 6 onthoudingen.

C. Bijlagen – ION van categorie B : Export Vlaanderen

De commissie neemt eveneens kennis van de in bijlage toegevoegde begroting van Export Vlaanderen.

DEEL III : ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

1. TOELICHTING DOOR DE HEER BERT ANCIAUX, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, JEUGD, BRUSSELSE AANGELEGENHEDEN EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

1.1. Inleidende situering

De minister vangt zijn uiteenzetting aan met een korte algemene situering van de kernpunten van voorliggende begroting. Hij laat daarbij vooreerst opmerken dat het Rekenhof geen opmerkingen heeft geformuleerd op de ontwerpbegroting, en dat er ook geen elementen "ontwikkelingssamenwerking" voorkomen in het programmadecreet.

Voor wat dan de begroting 2001 betreft, kan de minister meedelen dat de beleidskredieten voor ontwikkelingssamenwerking 330,3 miljoen frank bedragen, terwijl de betalingskredieten 510,7 miljoen belopen. Er is een grondige heroriëntatie gebeurd van de kredieten op ontwikkelingssamenwerking (cf. infra), hetgeen vanzelfsprekend ook budgettair een aantal consequenties inhoudt. Zo zal men kunnen vaststellen dat de beleidskredieten licht gedaald zijn, terwijl de betalingskredieten een forse stijging met zomaar eventjes 85% kennen.

De minister verduidelijkt daarbij dat de filosofie achter deze operatie erin bestaat om 2001 te gebruiken als een soort scharnierjaar. In de loop van dat begrotingsjaar zouden enerzijds de engagementen uit het verleden versneld en volledig afbetaald moeten worden, terwijl anderzijds – maar tegelijk – het beleid in betalingskredieten zodanig geheroënteerd wordt dat de betalingen in de loop van het betroffen jaar zelf zullen kunnen geschieden. Daar waar het dus in het verleden nogal eens voorkwam dat engagementen werden genomen via vastleggingen, terwijl de betalingen in kwestie soms pas jaren nadien gebeurden via ordonnanceringskredieten, wil de minister nu komen tot een systeem waarin binnen één en hetzelfde jaar reeds tot de uitgave én de betaling van die uitgave kan worden overgegaan, zodanig dat het enkel nog om niet-gesplitste vastleggingskredieten gaat.

De minister wijst er daarbij op dat op die manier, bij louter constant beleid, tegen 2002 de facto eigenlijk een nieuwe beleidsruimte ten belope van meer dan 200 miljoen frank zal ontstaan. Mee gelet op het feit dat in 2000 voor het eerst de norm geba-

seerd wordt op de betalingskredieten en niet meer op de beleidskredieten, zoals vroeger het geval was bij de Meesternorm, is de minister de stellige overtuiging toegedaan dat hier in wezen boekhoudkundig, of budgettair, een voorsprong wordt genomen naar de volgende jaren toe.

Vooraleer te komen tot de verschillende relevante basisallocaties, wil de minister ook eerst nog eens, weliswaar in algemene termen, een en ander hersituëren. Hij preciseert dat hij het daarbij in het bijzonder wil hebben over de Beleidsnota Buitenlands Beleid [Stuk 148 (1999-2000) – Nr. 1] die in de loop van januari 2000 werd ingediend bij het Vlaams Parlement, en dan meer specifiek over het gedeelte dat betrekking had op het Vlaams beleid voor ontwikkelingssamenwerking. Hierin vielen drie grote delen te onderkennen, met name : de politieke krachtlijnen van het toekomstig beleid voor ontwikkelingssamenwerking, een deel rond projecten en programma's in het Zuiden, en een derde luik over vorming, educatie en sensibilisering in Vlaanderen zelf.

Een van de krachtlijnen van de beleidsnota was de horizontale werking, waarbij ook een stimulerende rol zou worden uitgeoefend naar de andere bevoegdheidsdomeinen van de Vlaamse Gemeenschap. Dit aandachtspunt werd echter niet in detail uitgewerkt. Naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2001 werd de beleidsnota echter intern geëvalueerd. De belangrijkste conclusie hierbij was dat veel van de vermelde actiepunten waardevol blijven, maaar dat ze in een ander beleidskader dienen ingepast te worden. Uitgangspunt hierbij was dat Vlaanderen niet gebaat is met een klassiek departement en een klassieke visie op ontwikkelingssamenwerking. De beleidsnota vertrok te veel vanuit de traditionele ideeën rond ontwikkelingssamenwerking.

De essentie van de heroriëntering is dat internationale solidariteit en internationale samenwerking niet enkel een opdracht is voor de minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking, maar een opdracht wordt voor de hele Vlaamse regering. Dé beleidsprioriteit voor het volgend jaar is volgens de minister dan ook gelegen in het opstellen van een nieuwe blauwdruk voor het Vlaams beleid voor ontwikkelingssamenwerking.

Het vernieuwende element in de Vlaamse visie op ontwikkelingssamenwerking zit hem dus in het feit dat ontwikkelingssamenwerking enkel een toegevoegde waarde kan hebben als men complementair kan werken op de reeds bestaande samenwerking van de Vlaamse regering met partners in het Zui-

den. Kan dit gerealiseerd worden, dan kan men volgens de minister beter spreken van "samenwerkingsontwikkeling". Voor hem is dit niet louter een woordspeling, aangezien hij heel expliciet de nadruk wil leggen op het ontwikkelen van de samenwerking. Hetgeen vanzelfsprekend meteen ook impliceert dat er politieke keuzes worden gemaakt aangaande de partners waarmee Vlaanderen wil samenwerken. Deze selectiviteit zal daarnaast vanzelfsprekend ook op basis van effectiviteitsoverwegingen moeten doorgevoerd worden. Niet alleen heeft Vlaanderen immers nog maar net een begin gemaakt met het ontwikkelen van zijn samenwerking met het Zuiden, het kan en mag ook niet de pretentie hebben om overal ter wereld alle mogelijke problemen te gaan oplossen. In eerste instantie zal dan ook daar worden verder gewerkt waar Vlaanderen vroeger reeds inspanningen heeft geleverd.

Deze vernieuwde visie van samenwerkingsontwikkeling moet volgens de minister vorm krijgen op volgende wijze : (1) een coördinerende en intiërende opdracht binnen de Vlaamse regering ; (2) een beleid naar de gemeenten toe ; (3) een beleid van sensibilisering en educatie en ; (4) een politieke invulling van de notie internationale solidariteit. Vandaar ook een aantal fundamentele wijzigingen binnen de basisallocaties.

1.2. Basisallocaties

1.2.1. Basisallocatie 12.31

Deze basisallocatie handelt over allerlei uitgaven m.b.t. initiatieven van de Vlaamse minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking. De minister preciseert dat het hier uitgaven betreft van diverse aard zoals zendingen, ontvangsten, publicaties, colloquia, e.d.m. Tevens kan hij meedelen dat het de bedoeling is om in de loop van 2001 een colloquium over vredesproblematieken te organiseren. De hieraan verbonden kosten zullen worden aangerekend op deze basisallocatie.

1.2.2. Basisallocatie 12.38

Het betreft hier een uitdovende basisallocatie voor contracten in verband met de ondersteuning van initiatieven rond sensibilisering inzake duurzame ontwikkeling. Waarbij de minister opmerkt dat het contracteninstrument in het verleden onvoldoende zijn nut als beleidsinstrument heeft weten te bewijzen.

1.2.3. Basisallocatie 12.42

Ook deze basisallocatie, waarop vorig jaar 10 miljoen frank werd ingeschreven, is uitdovend. Het ging immers ook hier over contracten, weze het dan voor nieuwe initiatieven.

1.2.4. Basisallocatie 30.05

Bij deze basisallocatie gaat het over subsidies ter ondersteuning van allerhande initiatieven in verband met realisaties van projecten, programma's en investeringen in het kader van de Vlaamse samenwerking met regio's en landen in ontwikkeling. De minister wijst er daarbij op dat een bedrag van 100 miljoen frank aan beleidskredieten werd vastgelegd, terwijl er voor 262,4 miljoen frank aan ordonnanceringskredieten ter beschikking is.

Hij herhaalt dat met het oog op het uitwerken van een vernieuwd beleid voor ontwikkelingssamenwerking in de schoot van de Vlaamse regering, vooral de horizontale lijn dient uitgewerkt te worden. Vandaar de besparing of de vermindering op deze basisallocatie.

Hij benadrukt tevens uitdrukkelijk dat elke minister binnen de Vlaamse regering zich ertoe verbonden heeft om 10% van zijn of haar internationale bestedingen voor te behouden voor uitgaven met betrekking tot internationale solidariteit of internationale samenwerking. Zelfs bij de meest minimalistische berekeningswijze levert zulks een – overigens niet in de eigenlijke begroting "ontwikkelingssamenwerking" voorkomende – aanzienlijke stijging van de middelen op, die begroot kan worden op een extra 600 miljoen frank voor projecten in het kader van de ontwikkelingssamenwerking. De minister merkt daarbij op dat de coördinatie en de sturing inzake deze samenwerkingsontwikkeling ten volle bij hem berust, en dit in zijn hoedanigheid van Vlaams minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking. Hij geeft overigens grif toe dat dit laatste element ietwat onderbelicht bleef in de voorliggende beleidsbrief.

1.2.5. Basisallocatie 30.07

Ook deze basisallocatie wordt op nul gebracht. Vanzelfsprekend worden er echter wel nog ordonnanceringskredieten voorzien (ten belope van 18 miljoen frank) om de engagementen uit het verleden na te komen.

1.2.6. Basisallocatie 30.08

Hier zijn de subsidies terug te vinden aan verenigingen en instellingen voor de realisatie van projecten, programma's en investeringen in het kader van sensibilisering en educatie inzake ontwikkelingssamenwerking. Zoals hoger reeds gezegd vormen sensibilisering en educatie een belangrijke pijler van het Vlaams beleid aangaande internationale solidariteit. Hiervoor is een bedrag van 50 miljoen frank voorzien aan niet-gesplitste vastlegingskredieten. Tevens werd het engagement aangegaan om minstens 10% van het budget voor ontwikkelingssamenwerking uit te geven aan sensibilisering en educatie in Vlaanderen. De minister attendeert de commissieleden er daarbij op dat deze plannen ook perfect passen in de hoger reeds even aangehaalde heroriëntering van het beleid.

Verder deelt hij nog mee dat in de loop van 2000 een studie wordt uitgevoerd die alle bestaande projecten en acties rond sensibilisering en educatie in kaart zal brengen. Op basis van deze studie en op basis van verder overleg met de sector zullen de krijtlijnen voor het subsidiebeleid in 2001 worden getrokken.

1.2.7. Basisallocatie 33.01

Deze basisallocatie handelt over de subsidie aan de vzw VVOB (Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand). Het gaat hier meer bepaald over de werkingssubsidie van het secretariaat in Brussel. Het bedrag in kwestie was reeds in 2000 opgetrokken, zodat voor 2001 kan worden volstaan met een loutere indexatie.

1.2.8. Basisallocatie 43.01

De minister vestigt de aandacht van de commissieleden op het feit dat het hier gaat om een totaal nieuw gegeven, met name kredieten voor convenanten met de gemeentebesturen en met de VGC. In de optiek dat het Vlaamse bestuur dicht bij de gemeenten moet staan (de occasionele centralistische neiging even terzijde gelaten), meent de minister dat deze bestuurlijke nabijheid ook op het gebied van de internationale solidariteit ten volle als troefkaart moet worden uitgespeeld. Via lokale convenanten rond internationale solidariteit kan de bevolking immers veel nauwer bij het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking worden betrokken. Via diezelfde convenanten kan het lokaal beleid aangaande ontwikkelingssamenwerking ook voor een stuk gepromoot, gestroomlijnd en van eigen aandachtspunten voorzien worden. In derge-

lijke convenanten zouden volgens de minister de engagementen van de lokale besturen niet enkel moeten bestaan uit de installatie van een Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking (GROS), het benoemen van een schepen voor ontwikkelingssamenwerking en/of een lokale ambtenaar voor ontwikkelingssamenwerking. Binnen het convenant moet voor de minister ook bijzondere aandacht gaan naar de coördinatie van lokale initiatieven omtrent internationale solidariteit, dient de kruisbestuiving met jeugdraad en andere sectoren geïnitieerd, moeten programma's rond sensibilisering, vorming en educatie worden uitgewerkt en dient het publieke debat over internationale samenwerking gestimuleerd te worden. De minister verwacht dat vooral van dat publieke debat een grote – maar in eerste instantie moeilijk te meten – meerwaarde zal uitgaan. Hij is er met name van overtuigd dat er een hele dynamiek op gang kan worden gebracht door de mensen echt dagdagelijks vanuit de gemeente in contact te brengen met de concrete problematiek van het Zuiden. Deze confrontatie met de uitdaging van de internationale solidariteit kan zo aanleiding zijn tot het zelf (d.w.z. vanuit de gemeente) nemen van initiatieven allerhande, naar zustersteden en zustergemeenten in het Zuiden. Vandaar dan ook de grote aandacht voor dit convenantenbeleid met de steden en gemeenten.

1.2.9. Basisallocatie 51.01

Deze basisallocatie, die betrekking heeft op uitgaven in het kader van de waarborgverlening aan projecten in ontwikkelingslanden, stijgt van 7 naar 10 miljoen frank. In september keurde de minister-raad de nieuwe samenstelling van de adviescommissie voor het Waarborgfonds goed. Deze commissie kreeg een dubbele opdracht mee : enerzijds het adviseren van de lopende dossiers en anderzijds advies uitbrengen over het toekomstig functioneren van het Waarborgfonds. De minister laat daarbij nog opmerken dat de tegenwaarde van die 10 miljoen frank goed is voor een totaal van circa 200 miljoen, waarvoor de Vlaamse overheid waarborgen kan verlenen.

1.3. De Beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking

Na het overzicht van de basisallocaties wenst de minister even kort in te gaan op de beleidsopties die ontwikkeld worden in de Beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking.

1.3.1. Beleidsheroriëntatie en ontwikkeling van een nieuwe blauwdruk

De minister herhaalt dat in de Beleidsnota 2000-2004 de basisintenties op het vlak van ontwikkelingssamenwerking werden geformuleerd. De uitbouw van het beleid werd op twee pijlers gestoeld : enerzijds vorming, sensibilisering en educatie, en anderzijds projecten en programma's in het Zuiden.

Na een grondige interne evaluatie en in het perspectief van de begrotingsopmaak 2001 en de meerjarenbegroting voor deze legislatuur, is de minister echter tot het inzicht gekomen dat hij deels fout zat met zijn beleidsnota. Dienovereenkomstig wenst hij dan ook een nieuwe richting in te slaan. De bovengenoemde actiepunten blijven daarbij vanzelfsprekend waardevol, maar moeten in een ander beleidskader worden ingepast.

Aan de basis van dit nieuwe beleidskader ligt zijn overtuiging dat westerse landen de klassieke ontwikkelingssamenwerking hebben uitgevonden als alibi omdat ze geen eerlijke samenwerking hebben met landen in ontwikkeling. In dezelfde zin is hij er dan ook van overtuigd dat Vlaanderen niet gebaat is met een klassiek departement voor ontwikkelingssamenwerking. De klassieke modellen geven immers geen ruimte voor een aantal troeven die onmiskenbaar met het Vlaamse beleidsniveau verbonden zijn, te weten :

- het feit dat het Vlaams beleid rond internationale solidariteit geen verleden heeft ;
- de vaststelling dat het gros van de zogenaamde ontwikkelingsrelevante sectoren tot de Vlaamse bevoegdheden behoort ;
- de nauwe band tussen de Vlaamse regering en de lokale besturen.

Voor de minister is het dan ook duidelijk dat internationale solidariteit een opdracht voor de hele Vlaamse regering is. De taak van de minister van ontwikkelingssamenwerking bestaat er daarbij in de solidaire samenwerking tussen Vlaanderen en het Zuiden te bevorderen, m.a.w. eerder een minister te zijn van "samenwerkingsontwikkeling". Het vernieuwende element in de Vlaamse visie op ontwikkelingssamenwerking zit hem dus, zoals hoger reeds gezegd, in het feit dat ontwikkelingssamenwerking enkel dan een toegevoegde waarde kan hebben als ze complementair kan werken op de reeds bestaande samenwerking van de Vlaamse re-

gering met partners in het Zuiden. Dat is dus de kern van de idee van samenwerkingsontwikkeling.

1.3.2. Een horizontaal beleid binnen de Vlaamse regering

Wil men in de schoot van de Vlaamse regering een echt vernieuwend beleid voor ontwikkelingssamenwerking tot stand brengen, dan dient dus vooral de "horizontale lijn" te worden uitgewerkt. De bevoegdheid van de minister van ontwikkelingssamenwerking kan dus niet langer of niet alleen meer gezien worden als een functionele, maar veel eerder als een coördinerende bevoegdheid. Waarbij de minister ook expliciet zijn sturende bevoegdheid vis à vis zijn collega's in de Vlaamse regering benadrukt.

Een tweede belangrijke taak van de minister van ontwikkelingssamenwerking is gelegen in het initiëren van nieuwe en experimentele projecten. De samenwerking 'an sich' blijft echter de opdracht van de functioneel bevoegde minister. Hij of zij moet projecten opstellen en uitvoeren.

De minister ziet twee goede argumenten voor de verdere uitbouw van deze horizontale beleidsoptie inzake internationale solidariteit. Ten eerste is in het huidige denken rond internationale solidariteit niet enkel het geld belangrijk, maar wordt ook de kwaliteit van de samenwerking steeds belangrijker. En tweedens was ontwikkelingssamenwerking in het verleden al te vaak beperkt tot een financieringsluik. Het is voor landen in ontwikkeling nochtans veel belangrijker om op gelijkwaardige wijze samen te werken, dan op een projectmatige wijze via een losstaand budget gefinancierd te worden. Met het horizontaal model voor ontwikkelingssamenwerking dat de minister voorstaat, wil hij dan ook de functionele ministers en departementen rechtstreeks sensibiliseren rond internationale solidariteit. Zo zal Vlaanderen niet meer zozeer aan ontwikkelingssamenwerking doen, als wel veel meer de samenwerking ontwikkelen.

De minister wenst daarbij ook klaar en duidelijk te stellen dat zulks niet betekent dat elke minister zomaar zijn eigen weg kan gaan. Er is immers wel degelijk een centrale sturing, uitgaande van de minister bevoegd voor samenwerkingsontwikkeling. Een samenspraak moet zich dus ontwikkelen tussen hem en de diverse functioneel bevoegde ministers, op wier begroting ook de belangrijkste budgettaire middelen staan.

Dit impliceert meteen ook dat er voor een stuk wordt afgestapt van het onderscheid tussen directe

en indirecte samenwerking, aangezien in dit horizontale systeem vooral de directe samenwerking van Vlaanderen met partners in het Zuiden zal gestimuleerd worden. De minister haalt terzake het voorbeeld van de samenwerking met Zuid-Afrika aan. Daar is het de bedoeling om op basis van de wensen én het aanbod van de Zuid-Afrikanten (zoals verwoord door de Zuid-Afrikaanse regering) te komen tot het afsluiten – aan Vlaamse kant, door de minister van samenwerkingsontwikkeling – van een kaderovereenkomst. Voor de concrete invulling van deze overeenkomst zal de Vlaamse minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking daarna met zijn collega's in de Vlaamse regering moeten gaan onderhandelen. De verschillende functionele departementen zullen zo in de gelegenheid gesteld worden om – op basis van de Zuid-Afrikaanse desiderata – een concrete meerwaarde aan te bieden, hetzij als interface naar het terrein toe, hetzij als rechtstreekse aanbrengrers van expertise, hetzij als aanbrengrers van Vlaamse NGO-partners dan wel NGO-partners uit het Zuiden. Dit model heeft daarenboven het grote voordeel dat het ook toelaat dat er concrete inbreng van kennis en knowhow vanuit het Zuiden zelf is. Ook in die betekenis komt het dus tot een echte ontwikkeling van de samenwerking, die moet leiden tot maximaal relevante resultaten. De Vlaamse minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking zet aan Vlaamse kant dus wel degelijk de krijtlijnen uit waarbinnen zijn collega's zich moeten bewegen.

1.3.3. Het beleid naar de gemeenten toe

De minister herhaalt dat Vlaanderen als bestuur in beginsel dicht bij de gemeenten staat, hetgeen inzake samenwerkingsontwikkeling heel wat perspectieven opent. Voor duiding bij dit beleid naar de gemeenten toe, verwijst hij naar de toelichting die hij hoger reeds gegeven heeft aangaande basisallocatie 43.01. Voor hem is het hoe dan ook essentieel dat deze benadering ertoe zou leiden dat de lokale bevolking, via de gemeentebesturen, ten volle deelneemt aan het Vlaamse beleid rond ontwikkelingsamenwerking.

1.3.4. Politieke invulling van het mandaat ontwikkelingsamenwerking

Qua politieke invulling van zijn mandaat, moet de minister van ontwikkelingsamenwerking (of samenwerkingsontwikkeling) dus heel wat meer zijn dan een loutere projectenboer. Het is integendeel zijn plicht om structurele debatten op gang te trekken, en in die debatten de pleitbezorger te zijn van

het Zuiden. In zijn denken en handelen moet hij dus echt vertrekken van de idee van gelijkwaardigheid, en moet hij constant de samenwerkingsgedachte ontwikkelen.

Deze krachtlijnen wil de minister combineren met de uitdagingen die in de beleidsnota geformuleerd worden, te weten : vooreerst, de uitbouw van het beleid rond educatie, vorming en sensibilisering, en tweedens, het reactiveren en optimaliseren van de werking van het waarborgfonds. Voor wat dit laatste betreft laat de minister opmerken dat het bijna een jaar heeft stil gelegen, en dat onder andere Oxfam-wereldwinkels er ten stelligste heeft op aangedrongen, dat dit voor de realisatie van projecten in het Zuiden belangrijke instrument ten spoedigste zou gereactiveerd worden.

1.3.5. Heroriëntatie van de begroting

Voor wat de heroriëntatie van de begroting betreft verwijst de minister naar hetgeen hij daarover hoger reeds gezegd heeft. Hij herhaalt daarbij dat er in 2001 de facto – d.w.z. buiten de middelen op zijn eigen begroting – 600 miljoen frank extra zal besteed worden aan internationale samenwerking met ontwikkelingslanden. Hij maakt zich sterk dat de andere Vlaamse ministers dit engagement zullen honoreren.

1.3.6. Defederalisering van de ontwikkelingsamenwerking

De defederalisering van de ontwikkelingsamenwerking heeft steeds in hoge mate de aandacht van de minister gaande gehouden. Zowel in zijn beleidsnota als in de voorliggende beleidsbrief kwam de kwestie dan ook uitvoerig aan bod. Een en ander heeft vanzelfsprekend een bijzonder actuele dimensie gekregen. In het kader van de voorbereiding van deze defederalisering (die rond moet zijn tegen 2004) nodigt de minister de commissie dan ook uit om zo spoedig mogelijk met hem hierover in debat te treden. Dit teneinde duidelijk vast te stellen waar Vlaanderen precies naar toe wil bij de overheveling van de – aan de bevoegdheden van gewest en gemeenschap gelinkte – ontwikkelingsamenwerkingsbevoegdheid.

Voor de minister is het daarbij duidelijk dat deze overheveling reeds in de loop van 2001 definitief moet zijn vastgelegd in bijzondere wetten. Zoniet dreigt alles op de lange baan terecht te komen, en wordt de haalbaarheid van een en ander hoogst twijfelachtig.

Daarbij mag ook niet uit het oog worden verloren dat niet iedereen, en zeker niet iedereen op het werkveld, voorstander is van die overheveling naar de gemeenschappen en de gewesten. Het debat wordt momenteel dan ook niet steeds met zuivere argumenten gevoerd. De minister wil zich dan ook inzetten om het debat voor een deel te "ontmijnen". Dit heeft hij in een recent gesprek met 11.11.11 overigens reeds gepoogd.

Het moge daarbij in elk geval duidelijk zijn dat we in Vlaanderen een kwalitatief hoogstaand en eerlijk beleid rond internationale samenwerking willen ontwikkelen. Ook het feit dat de overheveling in wezen bevoegdheden betreft die Vlaanderen nu reeds heeft zou het nodige vertrouwen moeten wekken, aangezien het een reeds bestaande link betreft. Het gaat m.a.w. om een meerwaarde die gecreëerd wordt.

De hele zaak voorstellen alsof het om een versnippering en een verarming van het beleid gaat, is derhalve niet correct. Heel wat andere landen met evenveel of minder inwoners dan Vlaanderen doen immers op een schitterende wijze aan ontwikkelingssamenwerking. Daarenboven vertrekt men reeds vanuit de eigen knowhow. En tenslotte moet het volgens de minister toch mogelijk zijn om ook een debat op gang te brengen rond een gezamenlijke Europese aanpak van een aantal problemen. Voor heel wat kwesties zou er immers duidelijk een Europees beleid moeten ontwikkeld worden.

Op de vraag of het absoluut noodzakelijk is dat elk bestaand federaal instrument n.a.v. de defederaliseringsoperatie moet worden opgesplitst, wenst de minister momenteel noch bevestigend, noch ontkennend te antwoorden. Volgens hem kunnen die instanties die momenteel goed werken, in de toekomst ook gewoon taken uitvoeren voor de ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse Gemeenschap. Een gelijkaardige situatie doet zich immers reeds op vandaag voor, met Vlaamse instellingen (in casu de VVOB) die taken uitvoeren in het kader van het federale ontwikkelingssamenwerkingsbeleid.

Voor de minister is het duidelijk dat er aangaande ontwikkelingssamenwerking zeker niet in zwart-wit-termen mag worden gedacht. Hij laat daarbij opmerken dat er ook nergens is vermeld dat er op federaal niveau helemaal niets meer mag overblijven. De afspraak betreft enkel de overheveling van middelen en bevoegdheden die intrinsiek gelinkt zijn aan reeds bestaande bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten. Mee daarom moet

het mogelijk zijn om terzake op zeer korte termijn de nodige stappen te zetten.

1.3.7. Realisaties in het voorbije jaar

Voor wat de verwezenlijkingen van het voorbije jaar betreft verwijst de minister graag naar het desbetreffende gedeelte van zijn beleidsbrief.

1.3.8. De plannen voor 2001

De minister wenst tenslotte heel kort nog even terug te komen op zijn plannen voor het jaar 2001. Hoewel het grootste gedeelte daarvan reeds vrij uitvoerig in de toelichting aan bod is gekomen, wil hij afsluitend een aantal punten die voorlopig nog niet of nauwelijks vermeld werden, ook nog eens uitdrukkelijk onder de aandacht van de commissieleden brengen.

Een eerste gegeven daarin is de keuze voor geografische concentratie. Deze piste moet voor wat de minister betreft onverkort verder gezet worden. Dat wil in concreto zeggen dat Vlaanderen zich in eerste instantie zal blijven concentreren op Zuid-Afrika. Daarnaast werd ook de optie gelicht om in 2001 een bijkomend land in de regio Zuidelijk Afrika als geprivilegieerde partner aan te duiden. Tevens werd heel uitdrukkelijk het engagement genomen om ook in Noord-Afrika één prioritair partnerland aan te duiden. Gelet op de aanwezigheid van een groot aantal Marokkaanse onderdanen in ons land, komt het de minister logisch voor dat Marokko zou geselecteerd worden als partnerland in kwestie. Maar dit zal uiteindelijk moeten uitgemaakt worden aan de hand van een aantal studies. Er wordt dus wat afgestapt van de idee om de diverse Maghreblanden (die vrijwel allemaal onderdanen hier te lande hebben) te gaan bewerken, aangezien ondertussen duidelijk is geworden dat selectiviteit zich opdringt.

Daarnaast bevestigt de minister dat hij de aangekondigde thematische vernieuwing wil doorvoeren op een verkennende manier, vertrekkende vanuit alle departementen. Ook de "gewetensfunctie" wil de minister ten volle op zich nemen. Het moge daarbij duidelijk zijn dat Vlaanderen in geen geval aan gebonden hulp kan en mag doen. Het waarborgfonds inzake internationale solidariteit geniet daarnaast eveneens zijn volle aandacht als toekomstgericht beleidsinstrument.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden tenslotte de hen voorgelegde begroting te willen goedkeuren.

2. **BESPREKING : VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN**

2.1. **Algemene inschatting van de begroting en de beleidsintenties**

De heer Stefaan Platteau verklaart zich opgetogen over de door de minister voorgelegde begroting, evenals over de daarbij horende beleidsbrief. Met name het principe van het heroriënteren van het beleid in de zin van het ontwikkelen van de samenwerking (veeleer dan de loutere ontwikkelingssamenwerking) kan ten volle zijn goedkeuring wegdragen. Er bestaat immers al heel wat samenwerking, op vaak onvermoede domeinen. Deze samenwerking verdient het om van overheidswege te worden aangemoedigd, aangezien ze reeds heel wat realisaties kan voorleggen. De VLD-fractie zal deze begroting dan ook van harte goedkeuren.

De heer Freddy Sarens verklaart de beleidsbrief van de minister nauwgezet te hebben nagelezen, en er een aantal interessante en juiste principes te hebben in aangetroffen. Zo onder meer : het belang van het Zuiden dat moet primeren, de noodzaak aan complementair optreden en het niet uit het oog verliezen van de wederkerigheid bij de samenwerking. Anderzijds constateert hij dat de (nochtans pas in januari van dit jaar bij het parlement ingediende) oorspronkelijke beleidsnota van de minister – met zijn oorspronkelijke opties – hier, na luttele maanden, zomaar terzijde wordt geschoven. Feit dat de heer Sarens op zich niet echt erg vindt, aangezien de CVP-fractie het er toch niet echt mee eens was. De huidige beleidsbrief – die dus eigenlijk als een soort beleidsnota-bis moet gelden – voldoet volgens de heer Sarens (op de hoger genoemde principes na) echter ook op diverse punten niet. Hij noemt daarbij met name de inkrimping van het budget voor ontwikkelingssamenwerking, de onuitvoerbaarheid en onoverzichtelijkheid van het zogenaamde horizontaal beleid, de oriëntatie op de – overheidsstructuren – van de gemeenten, de wazigheid betreffende de concrete samenwerking(sprojecten en -programma's) in het Zuiden, e.d.m. Hij kan dan ook niet anders dan concluderen dat het hier om een erg ontgoochelend document gaat. Oordeel waarin hij overigens door de actoren uit het veld van de ontwikkelingssamenwerking volledig gevolgd wordt. De CVP-fractie kan en zal deze begroting dan ook niet goedkeuren.

De heer Patrick Hostekint acht de voorliggende beleidsbrief een belangrijk document te zijn, aangezien het – qualitate qua als geheroriënteerde beleidsnota – de grondslag zal zijn voor het Vlaams

beleid inzake ontwikkelingssamenwerking tot het jaar 2004, wanneer de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking zal worden doorgevoerd. Hij constateert verder dat de minister tot op heden niet echt in zijn kaarten heeft laten kijken voor wat betreft zijn visie en zijn activiteiten rond ontwikkelingssamenwerking. Hetgeen overigens in vrij schril contrast staat tot zijn frequent en sterk gemediatiseerd optreden in zijn hoedanigheid van minister van Cultuur. Verder stelt de heer Hostekint vast dat de beleidsheroriëntering zoals zij nu wordt voorgelegd resulteert uit een interne evaluatie van de oorspronkelijke beleidsnota. Terzake meent hij dat de minister het parlement in het algemeen, en deze commissie in het bijzonder, daarin veel eerder had moeten kennen. Een totale beleidsommezwaai die volledig buiten het parlement om tot stand komt, is immers verre van gebruikelijk in ons systeem. Naar de toekomst toe drukt de heer Hostekint dan ook de hoop uit dat de minister wat minder krenterig zal zijn met zijn informatieplicht naar het parlement toe.

De heer Miel Verrijken stelt zich ten gronde vragen bij een en ander. Hij wijst er met name op dat bij de Duitse hereniging – met de daaruit voortvloeiende financieringsbehoeften voor de wederopbouw van het voormalige Oost-Duitsland – op het hoogste niveau de beslissing werd genomen om de Duitse ontwikkelingshulp aan de derde wereld terug te schroeven. De heer Verrijken laat daarbij opmerken dat de financiële stromen van west naar oost in het herenigde Duitsland nochtans nooit de envergure hebben gehad van de financiële transfers tussen Vlaanderen en Wallonië.

De heer Frans Ramon van zijn kant, verklaart vooralsnog nog steeds veeler kritisch te staan tegenover de beleidsbrief. Houding die hij trouwens ook innam ten aanzien van de beleidsnota van januari dit jaar. Gezien het toen echter om een eerste beleidsdocument ging dat vrij vroeg in de nieuwe legislatuur moest worden ingediend, wilde hij de minister zeker nog krediet geven, teneinde hem later te beoordelen op zijn daden. Met de huidige beleidsbrief blijven een aantal zaken echter nog steeds onduidelijk. Hij blijft dan ook met een aantal vragen zitten waaromtrent hij tijdens de bespreking opheldering verwacht van de minister.

Ook de heer Paul Van Grembergen constateert dat in de voorliggende beleidsbrief een totaal nieuw denkkader wordt ontwikkeld. Hij verklaart op zich niet onmiddellijk een probleem te hebben met een dergelijke beleidsomslag, temeer daar hij zich best kan indenken dat deze voortkomt uit de oprechte frustratie van de minister over het eindeloos uit-

blijven van de realisatie van de doelstelling om 0,7% van het BNP te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. In dat opzicht komt het de heer Van Grembergen voor dat het in één beweging bundelen van alle middelen die bij de verschillende departementen naar ontwikkelingssamenwerking gaan, daarbij en daartoe een valabele methode is.

Anderzijds wil hij er ook op wijzen dat een dergelijk nieuw denkkader per definitie ook maar ernstig geëvalueerd kan worden nadat het de kans heeft gekregen operationeel te worden. Maar dat het daarbij veel slechter zou kunnen gaan dan men het momenteel – na bijna 40 jaar "oude" ontwikkelingssamenwerking – doet (de schattingen lopen uiteen van 0,20% van het BNP tot 0,35% van het BNP), lijkt de heer Van Grembergen niet of nauwelijks denkbaar. Als men er in slaagt om de beoogde bundeling effectief tot stand te brengen moeten de ontwikkelingslanden er zijns inziens immers hoe dan ook meer profijt uit halen.

Het nieuwe kader zal bij de begrotingsbespreking van volgend jaar echter hoe dan ook streng geëvalueerd worden op zijn merites. De hamvraag daarbij zal volgens de heer Van Grembergen zijn of ook de andere, functioneel bevoegde ministers hun deel van de afspraak zullen zijn nagekomen.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, stelt vast dat er afgezien van een aantal ongetwijfeld nuttige pistes die in de beleidsbrief ontwikkeld worden, toch vooral vragen kunnen gesteld worden bij de praktische haalbaarheid van een en ander. Hij meent terzake ook nogal wat scepsis te hebben kunnen vaststellen over de verschillende fracties heen. In parlementair opzicht komt het hem dan ook voor dat het nu voorliggende document eigenlijk onvoldragen is, en een verdere grondige herwerking zou verdienen vooraleer het parlement er echt zijn fiat aan kan geven.

2.2. Horizontaal beleid en de beschikbare begrotingsmiddelen en -ruimte

Op basis van het door de minister verstrekte cijfermateriaal meent de heer Freddy Sarens te mogen constateren dat de eigenlijke budgettaire middelen voor ontwikkelingssamenwerking met ongeveer 100 miljoen frank afnemen, en dat van het resterende bedrag ook nog eens 100 miljoen wordt uitgetrokken voor werking naar de gemeenten in Vlaanderen toe. Een en ander zou echter gecompenseerd worden doordat via een nog nader uit te stippelen horizontaal beleid ook nog eens 600 mil-

joen frank uit de verschillende andere departementale begrotingen zou besteed worden aan internationale solidariteit.

De heer Sarens verklaart de grootst mogelijke bedenkingen te hebben bij dit horizontale beleid. Noch het parlement, noch de minister zelf, zullen zijns inziens immers ook maar enig duidelijk zicht kunnen krijgen op de concrete inhoud van dit beleid, of op de concrete daaraan bestede middelen. Bij sommige departementen, zoals bijvoorbeeld Onderwijs, is namelijk onmiddellijk duidelijk wat zij doen in de sector ontwikkelingssamenwerking (omdat hun engagementen terzake al enige envergre hebben en mettertijd tot rijping zijn kunnen komen), terwijl zulks bij een aantal andere departementen verre van evident is, of hoogstens marginaal overkomt. Als voorbeeld van dit laatste haalt de heer Freddy Sarens het departement Welzijn aan dat nu ongeveer 1 miljoen frank spendeert aan zijn internationale werking, en dat onder de 10%-regel van het horizontaal beleid dus een luttele 100.000 frank daarvan zou moeten heroriënteren richting ontwikkelingslanden.

Daarenboven stelt de heer Sarens ook vragen bij de continuïteit en de coherentie van een systeem van internationale samenwerking dat qua bevoegdheid en budget over verschillende ministers verspreid zit. Concluderend stelt hij derhalve vast dat het horizontale systeem er op papier best mooi uitziet, maar in de praktijk hoogstwaarschijnlijk totaal onwerkbaar zal blijken.

Ook de heer Patrick Hostekint onderkent de "horizontalisering" als een belangrijk element in de heroriëntatie van het Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Het bevreemdt hem echter wel dat de minister al na minder dan één jaar (waarin al met al relatief weinig gebeurd is) de conclusie trekt dat de klassieke ontwikkelingssamenwerkingsmodellen niet werken. Dit temeer daar een en ander ook impliceert dat de allereerste specifiek voor ontwikkelingssamenwerking bevoegde Vlaamse minister ooit, al meteen een flink deel van zijn bevoegdheden afstaat aan andere ministers en departementen, die dan op hun beurt 10% van hun middelen voor internationale samenwerking zouden heroriënteren naar de sector ontwikkelingssamenwerking. Dat zulks 600 miljoen frank extra aan middelen voor internationale solidariteit zou genereren ware volgens de heer Hostekint mooi meegenomen, ware het niet dat een en ander hem ertoe noopt te twijfelen aan de reële waarde van die belofte.

Hij verwijst terzake naar de vraag die hij (nog maar deze morgen – cf. hoger) hierover gesteld heeft aan minister Johan Sauwens bij de bespreking van het luik "buitenlandse handel" van de begroting. Uit het wat ontwijkende antwoord van de minister leidt de heer Hostekint af dat de subsidies uitgekeerd in het kader van het systeem van de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen wel degelijk zullen meegerekend worden voor het realiseren van die 10%-norm. Nochtans heeft men bij vroegere vragen dienaangaande, van verschillende kanten steeds met klem benadrukt dat het systeem van de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen enkel en alleen een economische finaliteit heeft. De heer Hostekint wijst er daarenboven op dat met de uitvoering van de begroting voor 2001 reeds over iets meer dan een maand moet worden begonnen, terwijl de meeste ministers op heden duidelijk nog maar een heel vaag besef hebben van wat ze precies aan ontwikkelingssamenwerking gaan besteden, laat staan hoe ze dat gaan besteden. De hamvraag is volgens de heer Hostekint dan ook wie precies de ontwikkelingsrelevantie zal bepalen van de keuzes die de diverse functioneel bevoegde ministers maken.

Daarenboven kan niet ontkend worden dat het ene departement al relevanter is dan het andere voor wat de sector ontwikkelingssamenwerking betreft. Sommige Vlaamse departementen (zoals Onderwijs, Gezondheidszorg e.d.m.) hebben een duidelijke en onmiddellijk relevante expertise te bieden aan de landen in ontwikkeling. Andere departementen hebben daarentegen nauwelijks internationale ervaring, of hebben nauwelijks expertise die ook voor ontwikkelingslanden relevant kan zijn. In dat opzicht komt de lineaire verplichting om 10% van de middelen voor internationale samenwerking naar ontwikkelingslanden te heroriënteren bij de heer Hostekint dan ook wat bevreemdend over. Zijns inziens ware het beter geweest om duidelijk prioritaire domeinen aan te geven, iets wat men in de beleidsbrief echter totaal verzuimt.

Voor de heer Hostekint is het derhalve duidelijk dat de piste van de horizontalisering eigenlijk veel te vroeg wordt geïntroduceerd. In de huidige situatie, waarin er, zoals hoger reeds gezegd, binnen de Vlaamse regering voor het eerst een minister specifiek bevoegd is voor ontwikkelingssamenwerking, had men zich ertoe moeten beperken om een sterk departement Ontwikkelingssamenwerking uit te bouwen, dat zich op het terrein kon affirmeren en bewijzen. Eenmaal die kernstructuur uitgebouwd en de basisexpertise verworven, kon men eraan gaan denken ook de andere functioneel bevoegde

departementen in een breder ontwikkelingssamenwerkingsbeleid te gaan inschakelen.

De huidige plannen waarbij "samenwerkingsontwikkeling" in de plaats zou komen van "ontwikkelingssamenwerking" kunnen de heer Hostekint derhalve niet overtuigen. Temeer daar de onoverzichtelijkheid van een dergelijk systeem meteen ook de controlemogelijkheden van het parlement ernstig dreigt te ondergraven. Afsluitend laat de heer Hostekint nog opmerken dat men deze kritiek zeker niet mag interpreteren als een afkerigheid van nieuwe vormen van beleid zijnerzijds. In het verleden was de situatie – op federaal niveau – inzake ontwikkelingssamenwerking immers ook verre van optimaal. Maar die situatie dreigt nu op Vlaams niveau nog slechter te worden.

Ook de heer Frans Ramon stelt zich vragen bij de exacte omvang van de budgettaire middelen die nu naar ontwikkelingssamenwerking zullen gaan. De omvang van de middelen die Vlaanderen daarvoor wil uittrekken heeft immers een zeer belangrijke signaalfunctie. Problematisch hierbij is dat de exacte verhouding tussen de diverse stijgingen en dalingen op de eigenlijk ontwikkelingssamenwerkingsbegroting hier niet meteen duidelijk is. Enige precisering vanwege de minister ware dan ook aangewezen.

In het licht daarvan is het voor de heer Frans Ramon evenzeer belangrijk welke invulling de diverse departementen in het kader van het horizontaal beleid aan een en ander gaan geven. Ook die invulling is op dit moment minstens onduidelijk. Als het hoger geciteerde voorbeeld van 10% op een budget van 1 miljoen frank klopt, dan is de vraag inderdaad gerechtigd of er met 100.000 frank überhaupt wel iets zinvol kan worden gedaan.

Daarnaast is de heer Ramon het ook met de heer Hostekint eens waar deze stelt dat expertise op een bepaald Vlaams departement (het weze landbouw, onderwijs, milieu...) nog niet onmiddellijk betekent dat men ook relevante expertise heeft rond Noord-Zuidwerking. De heer Ramon twijfelt er daarbij overigens niet aan dat dergelijke expertise mettertijd en mits het daaraan besteden van de nodige geldelijke middelen wel degelijk kan worden opgebouwd binnen de departementen, maar op heden zijn die daar meestal niet klaar voor.

Daarvan uitgaande heeft de heer Ramon dan ook nogal wat vragen bij de "horizontale" invulling van het ontwikkelingssamenwerkingsbudget. De 600 miljoen extra-middelen betreffen immers gelden die de departementen sowieso reeds inzetten, en

waarbij het dus maar de vraag is hoe ze deze precies gaan (her)oriënteren. Ook hij verwijst terzake naar de discussie van die ochtend met minister Johan Sauwens, waaruit men geredelijkerwijze mocht afleiden dat alle ministers ernaar zullen neigen hun eigen departementale prioriteiten naar voor te schuiven. Het dreigt m.a.w. meer van hetzelfde te worden (cf. de discussie rond de terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen).

Een andere kwestie die de heer Ramon ten zeerste bezighoudt, is de affirmatie van de minister dat hij "sturend" wil optreden voor wat de concrete invulling van dit horizontale beleid betreft. Zonder de goede wil van de minister ook maar enigszins in twijfel te willen trekken, komt het de heer Frans Ramon voor dat zoiets de facto gemakkelijker gezegd dan gedaan is. Hij vreest dan ook dat er met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid problemen zullen opduiken inzake de coördinatie, coherentie en concretisering van de horizontale beleidsvisie. Maar op grond van het beginsel "the proof of the pudding, is in the eating" wil hij de minister dienaangaande wel nog het nodige krediet geven.

Afsluitend verklaart de heer Ramon ook nog de mening te zijn toegedaan dat de minister toch ietwat te eigenmachtig is opgetreden, daar waar hij zijn oorspronkelijke beleidsnota bijna zonder meer heeft laten vallen, teneinde deze te vervangen door de nu voorliggende beleidsbrief, die al met al toch een aantal fundamenteel nieuwe opties omvat. Deze belangrijke koerswijziging had met name niet enkel het gevolg mogen zijn van intern overleg, maar had zeker ook het voorwerp moeten uitmaken van consultatie met de betrokken sector. Ook het parlement had daarin overigens best zijn zeg gekregen. Zowel de sector zelf als het parlement hadden immers ongetwijfeld een nuttige rol kunnen vervullen qua bijsturing van een en ander. Anderzijds wil de heer Ramon terzake ook wel deels de hand in eigen boezem steken, en erkennen dat ook het Vlaams Parlement in het afgelopen jaar niet echt ten volle waakzaam is geweest voor wat het domein van de Noord-Zuidverhoudingen betreft. Ter verontschuldiging van die afwachtende houding kan dan echter wel opnieuw worden aangevoerd dat het sowieso om een "inloopjaar" ging waarin er hoe dan ook nog niet veel te controleren viel.

De heer Paul Van Grembergen kan enerzijds begrip opbrengen voor het feit dat de minister geen loutere "projectenboer" wil zijn, maar begrijpt anderzijds ook maar al te goed dat het nieuwe systeem dat wordt voorgesteld zekere weerstanden

oproept. Het oude projectensysteem had immers ook zo zijn aantrekkingskracht. Men kon immers altijd wel ergens op het terrein een fraai ogend project gaan bekijken dat onze eigendunk streelde en ons bevestigde in onze opvatting dat we met iets nuttigs en nobels bezig waren.

In dat opzicht is de nieuwe 10%-doelstelling dan ook een heel stuk moeilijker te verkopen, zelfs al kan ze de facto 600 miljoen frank meer beleidsruimte opleveren. Ook hier wil de heer Van Grembergen de minister in elk geval minstens het voordeel van de twijfel gunnen. Maar opnieuw laat hij opmerken dat bij de volgende begrotingsbesprekingen de proef op de som zal worden genomen. De minister mag zich terzake dan ook aan een strenge evaluatie verwachten.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, stelt vast dat de budgettaire inspanning voor ontwikkelingssamenwerking – hoe men de zaak ook draait of keert – afneemt ten opzichte van vorig jaar. Afgerond komt men immers steeds uit op een bedrag van ongeveer 300 miljoen frank. Hij acht dit gegeven moeilijk verzoenbaar, enerzijds met de politieke keuze voor het hebben van een eigen minister van Ontwikkelingssamenwerking, en anderzijds met de beleidsruimte die deze regering naar eigen zeggen beweert te hebben. Deze beleidsruimte zou voor de hele legislatuur immers ergens tussen de 160 en de 200 miljard frank liggen, al naargelang men niet of wel rekening houdt met de mogelijke opbrengsten van zekere privatiseringen. Omgerekend per begrotingsjaar levert zulks in het beste scenario dus 40 miljard frank extra-beleidsruimte op. Het minste wat men derhalve kan zeggen is dat de daling van de middelen voor ontwikkelingssamenwerking haaks staat op het gecreëerde verwachtingspatroon.

In het licht van de hoger reeds vermelde 0,7%-norm, laat de heer Van den Brande daarenboven opmerken dat de Vlaamse inspanning (uitgaande van een Vlaamse begroting ten belope van ongeveer 660 à 670 miljard frank) in wezen slechts neerkomt op ongeveer 0,04% van het Vlaamse budget. Zijns inziens valt een dergelijk cijfer (vooral ook gegeven de beleidsruimte die er is) niet of nauwelijks te rijmen met wat men beweerdelijk een prioriteit acht te zijn.

Hij typeert de nu voorliggende beleidsbrief dan ook veeleer als een soort "vluchtroute" die de minister gebruikt om onder het gecreëerde verwachtingspatroon en de zelf naar voor gebrachte beleidsafspraken uit te raken. Zijns inziens zou dit te maken kunnen hebben met een globaal mechanis-

me dat momenteel binnen de Vlaamse regering gehanteerd wordt. Dit mechanisme zou er met name in bestaan dat iedere minister voor zijn beleid, op de verschillende domeinen en posten waarvoor hij bevoegd en verantwoordelijk is, één enveloppe gekregen heeft. Dit brengt dus mee dat een minister over de verschillende bevoegdheden die hij uitoefent heen, steeds binnen een welbepaald bedrag moet blijven (een zekere groeivoet nog daargelaten). Dit enveloppesysteem zou in het geval van minister Anciaux met zich hebben gebracht dat de reële extra beleidsruimte die met name op de begroting voor Cultuur tot uiting komt, ten koste is gegaan van de financiële ruimte die beschikbaar was voor ontwikkelingssamenwerking.

Ten gronde verklaart de heer Luc Van den Brande ernstige bezwaren te hebben tegen een dergelijke handelwijze aangezien ze door haar gebrek aan transparantie afbreuk doet aan minstens twee basisprerogatieven van het parlement. Met name enerzijds de bevoegdheid om middelen toe te kennen voor specifieke doelen, en anderzijds het parlementair controlerecht op de aanwending van die middelen.

Het onvermijdelijke en logische eindpunt van die budgettaire vluchtroute is natuurlijk wel dat de minister in contradictie komt met zichzelf. Contradictie die men dan op een elegante manier poogt op te lossen door van de 6 miljard frank die over alle departementen heen reeds wordt besteed aan internationale samenwerking, lineair 10% te gaan overhevelen naar samenwerking met landen in ontwikkeling. Hetgeen theoretisch, maar dan ook alleen theoretisch, 600 miljoen frank zou opleveren. Op die manier worden de expressis verbis geformuleerde beleidsintenties opnieuw coherent gemaakt met het cijfermateriaal.

De heer Luc Van den Brande wijst er daarbij op dat de ervaring hem leert dat dit een louter theoretische piste is, die in de praktijk niet of nauwelijks werkbaar zal blijken te zijn. Een aantal departementen werken nú immers de facto reeds rond internationale solidariteit. Zulks gaan herbetitelen tot samenwerkingsontwikkeling levert derhalve geen reële meerwaarde op. In het beste geval mag van heel deze operatie volgens de heer Van den Brande dan ook een extra-inspanning van maximaal 25 miljoen frank verwacht worden. Hij geeft de minister dan ook rendez-vous voor volgend jaar om, indien hij dat kan, het tegendeel te bewijzen.

Verder laat de heer Van den Brande nog opmerken dat de enig mogelijke manier waarop men een dergelijke "horizontale" beleids optie daadwerkelijk

kan laten werken, in het verleden reeds werd gedemonstreerd naar aanleiding van de inhaalbeweging voor wetenschap en onderzoek. Daar hanteerden immers een systeem van co-financiering, dat erin bestond dat het eigen departement ook 1 frank inbracht voor elke frank die door een verticaal of functioneel departement dienaangaande werd ingebracht. Op die manier realiseerde men effectief een – meetbaar – multiplicatoreffect én had men de zekerheid dat er ook daadwerkelijk iets gebeurde op het veld.

In het licht van deze toch wel erg wankelende financieringsbasis voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking meent de heer Luc Van den Brande dan ook dat er van de in de oorspronkelijke beleidsnota geformuleerde extra en nieuwe engagementen [cf. pag. 11 van Stuk 148 (1999-2000) – Nr. 1] weinig in huis zal komen. Het feit dat er sindsdien nieuwe beleidsinzichten zijn gegroeid, doet nochtans niets af van het oorspronkelijk engagement van de minister inzake het concreet opnemen van nieuwe verantwoordelijkheden.

De conclusie kan dan ook niet anders zijn dan dat de nu voorliggende beleidsbrief als werkstuk in wezen niet voldoet. Een aanvoelen dat de heer Van den Brande overigens in ruime mate ook in de andere tussenkomsten (en niet enkel van de oppositie) meent te mogen ontwaren. Het minste wat de minister derhalve zou kunnen doen is de commissie een becijferd engagement te bezorgen vanwege zijn collega-ministers aangaande hun bereidheid een specifiek deel van hun departementale begroting te heroriënteren naar de ontwikkelingssamenwerking. Enkel op die manier kan het vermoeden van afbouw van de ontwikkelingssamenwerkingsbegroting weerlegd worden. Bij ontstentenis hiervan, dreigt het parlement overigens ook alle greep te verliezen op de bestedingen dienaangaande van de komende periode.

2.3. Beleid naar de gemeenten toe

De heer Stefaan Platteau verklaart bijzonder tevreden te zijn met de keuze van de minister om inzake ontwikkelingssamenwerking een beleid te ontwikkelen naar de Vlaamse gemeenten toe. Hijzelf pleit immers al vele jaren consequent voor een beleid ter ondersteuning van het jumelage-werk. Dit vanuit zijn vaste overtuiging dat de gemeenten, doordat ze dicht bij de bevolking staan, reeds heel wat kunnen realiseren. Terzake wijst hij bij wege van voorbeeld op de acties van "adoptiedorpen Roemenië" en op de Balkanactie van de steden en

gemeenten. Persoonlijk verwacht hij overigens ook heel veel van het intermenselijk contact dat kan ontstaan uit allerhande uitwisselingen tussen gemeenten in Oost en West en Noord en Zuid.

Ook het instrument dat de minister voor dit alles wenst te gebruiken, met name het convenant, en de uitgetrokken budgettaire middelen (ten belope van 100 miljoen frank) kunnen ten volle de goedkeuring van de heer Platteau wegdragen.

Ook de heer Patrick Hostekint acht de gemeenten een goed instrument te zijn om de nodige betrokkenheid aan te kweken bij de Vlaamse bevolking.

De heer Freddy Sarens van zijn kant, verklaart eerder sceptisch te staan ten aanzien van deze gemeentelijke piste. Hij ziet niet goed in wat een, eigenlijk toch deels van bovenaf opgelegde, schepen voor ontwikkelingssamenwerking, een ambtenaar voor ontwikkelingssamenwerking en een gemeentelijke raad voor ontwikkelingssamenwerking (GROS) nog extra kunnen bijdragen tot een dynamiek die in veruit de meeste gemeenten sowieso al aanwezig is, en die spontaan en van onderuit gegroeid is. Temeer daar deze dynamiek (zowel qua educatie, sensibilisering, fondsenwerving als qua concrete samenwerkingsprojecten tussen gemeenten in Noord en Zuid) nu reeds uitstekend begeleid wordt door het – zeer professioneel optredende – NCOS. Daarenboven is zijns inziens het risico niet denkbeeldig dat die nieuwe gemeentelijke structuren de bestaande en spontane dynamiek zelfs voor een deel zullen fnuiken. Het van overheidswege dupliceren van wat reeds op het veld bestaat heeft immers nog nooit tot een positief resultaat geleid, temeer daar de overheid op dit domein zelf duidelijk niet over de nodige expertise beschikt.

Daarnaast wil de heer Sarens ook nog wijzen op de grote praktische problemen die verbonden zijn aan deze denkpiste van de minister. In de meeste gemeenten is men momenteel immers reeds volop bezig met de opmaak van de begroting voor volgend jaar, zodat het onduidelijk is hoe die potentiële nieuwe middelen er nog tijdig zullen kunnen in verwerkt worden. Waarbij de heer Sarens nog opmerkt dat ze nochtans begrotingsgewijs zullen moeten opgenomen worden in de loop van 2001, aangezien het om niet-gesplitste kredieten gaat. De situatie wordt daarenboven nog wat confuser doordat begin volgend jaar ook nog eens nieuwe colleges aantreden op het gemeentelijk vlak.

Ook de heer Frans Ramon heeft zo zijn vragen inzake het voorgestelde convenantenbeleid naar de

gemeenten toe. Met name kan hij zich niet goed voorstellen wat er mogelijkwijze als resultaatverbintenis in dergelijke convenanten zou kunnen worden ingeschreven. Heel vaak is er immers al een schepen van Ontwikkelingssamenwerking, is er al een gemeentelijke raad voor ontwikkelingssamenwerking en zijn er al diverse goed werkende organisaties, die – ook over de grenzen heen – heel goed samenwerken. Derhalve dringt de vraag zich dus op wat men zich nu precies in concreto bij die convenanten moet voorstellen, en ook hoe men dat concreet gaat beheren of zelfs maar beheersen? De verwijzing die de minister terzake in zijn beleidsbrief maakt naar het gebruik van het convenanteninstrument bij het jeugdwerk, komt de heer Ramon niet geheel relevant over, aangezien het daar om een totaal anderssoortig domein gaat. De beleidsplannen die men in de sector van het jeugdwerk moet opstellen zijn m.a.w. in geen enkel opzicht vergelijkbaar met dat wat mogelijk en haalbaar is inzake ontwikkelingssamenwerking. Voor de vraagsteller is op dit moment dus noch de inhoud, noch de meerwaarde die die convenanten kunnen bieden erg duidelijk.

De heer Paul Van Grembergen beaamt dat vrijwel alle gemeenten nu reeds op de een of andere manier aan ontwikkelingssamenwerking doen. Achter deze generositeit, die inderdaad vaak spontaan vanuit de basis opborrelt, zit echter doorgaans weinig structuur, hetgeen toch onmiskenbaar een zwak punt is. Als het derhalve de bedoeling is om via deze convenanten enige structuur aan te brengen in het tot op heden ongeordende landschap, dan is dat voor de heer Van Grembergen een goede zaak.

In alle eerlijkheid moet men immers durven bekennen dat het aantal gemeenten dat, met de beste bedoelingen, hulpprogramma's opgezet heeft die later geen zoden aan de dijk gezet blijken te hebben, vrij groot is. In die zin pleit alles er dan ook voor dat men een minimum aantal inhoudelijke en organisatorische basisregels zou afspreken en vastleggen. Voor de heer Van Grembergen is het daarbij duidelijk dat er enkel uit de 100 miljoen frank die volgend jaar beschikbaar is voor het convenantenbeleid kan geput worden, in de mate dat die minimumvereisten degelijk worden nageleefd. Ook inzake deze kwestie benadrukt de heer Van Grembergen echter dat het systeem volgend jaar bijzonder streng getoetst zal worden. Er zal meer bepaald worden nagegaan hoe de gemeenten er hebben op ingespeeld, en wat van dat alles het eindresultaat is. Is er m.a.w. een meerwaarde gecreëerd, of heeft men enkel meer administratieve rompslomp te weeg gebracht?

De heer Paul Van Grembergen wijst de minister er daarbij ook op dat de gemeenten vaak hypergevoelig reageren op wat zij percipiëren als een dictaat van hogerhand. In andere sectoren is zo reeds gebleken dat convenanten niet altijd populair zijn bij de gemeenten. Het zal derhalve zaak zijn te voorkomen dat deze goedbedoelde convenantenpolitiek de facto leidt tot een grotere afstandelijkheid vanwege de gemeenten. Omzichtigheid is derhalve geboden.

In dezelfde zin begrijpt de heer Van Grembergen trouwens maar al te goed dat sommige NGO's erg huiverig staan tegenover deze nieuwe denk- en werkwijze. Ze voelen zich in deze nieuwe benadering immers voor een deel voorbijgelopen door de minister. Hun huiver vloeit zijns inziens echter ook voor een deel voort uit het feit dat de minister door zijn aanpak meteen ook aan het heilig huisje van de verzuiling (waar die NGO's hoe dan ook onderdeel van zijn) heeft getornd. Anderzijds kan evenmin ontkend worden dat die NGO's op heel wat domeinen momenteel zowat de enigen zijn met expertise en ervaring, waardoor ze op het terrein wel eens de uitvoerders zouden kunnen worden van hetgeen de gemeenten in dergelijke ontwikkelingssamenwerkings-convenanten hebben vastgelegd. Derhalve komt het de heer Van Grembergen noodzakelijk en aangewezen voor om samen met die NGO's eens goed na te gaan hoe die convenanten met de gemeenten er op het terrein zullen uitzien.

2.4. Defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking

In het licht van de nieuwe denkpijlers van de minister rond "samenwerkingsontwikkeling", die in wezen veeleer neerkomen op het afstoten van verantwoordelijkheid dan op het opnemen van verantwoordelijkheid, acht de heer Freddy Sarens het politiek akkoord over de toekomstige defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking uitermate paradoxaal te zijn. De constellatie die de minister voorstaat, pleit immers in geen dele in het voordeel van Vlaanderen. Het feit dat het eigenlijke budget voor ontwikkelingssamenwerking veeleer beperkt wordt gehouden, terwijl ook de uitvoering van het beleid wordt doorgeschoven naar andere departementen, kan immers met de beste wil van de wereld niet als een "model" worden verkocht.

De heer Paul Van Grembergen verklaart dat inzake de defederalisering van de ontwikkelingssamen-

werking, de neerlegging van de bijzonder wet in kwestie afgewacht dient te worden. Voor hem is het daarbij duidelijk dat, alhoewel de uitvoering van het akkoord pas vanaf 2004 dient in te gaan, de wetgeving dienaangaande reeds volledig afgerond moet zijn in de loop van het jaar 2001. Het mag immers niet bij een principiële akkoord blijven.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wijst erop dat er in de vorige regeerperiodes op institutioneel vlak nauwelijks sprake kon zijn van een Vlaams beleid inzake ontwikkelingssamenwerking of samenwerkingsontwikkeling. Nochtans heeft Vlaanderen er reeds onder de vorige regering voor geopteerd om – los van elke formele bevoegdheid – zijn verantwoordelijkheid terzake op te nemen. Dit werd mogelijk door het in het Sint-Michielsakkoord verankerde "in foro interno, in foro externo"-principe, waardoor Vlaanderen voor al de eigen bevoegdheden ook buitengaats mocht optreden (principe dat overigens nergens ter wereld – ook niet in de oudere federale staten – zijn gelijke heeft).

Deze visie overeenkomstig dewelke internationale solidariteit niet zozeer een kwestie van bevoegdheden, als wel een zaak van het opnemen van verantwoordelijkheid is, impliceert volgens de heer Van den Brande trouwens dat ook na de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking, de andere bestuursniveaus (d.w.z. federale overheid, provincies en gemeenten) hun eigen verantwoordelijkheid dienaangaande moeten blijven dragen. Zijns inziens kan deze "verantwoordelijkheidsbenadering" overigens ook de nu inderdaad wel heel erg aarzelende NGO-scène mee over de brug helpen trekken.

Terzijde laat de heer Van den Brande nog opmerken dat de uitlatingen van de minister als zou het politiek akkoord over de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking reeds in de loop van 2001 geformaliseerd moeten zijn in een tekst van bijzondere wet, om uitvoering te krijgen vanaf 2004, niet overeenstemt met zekere uitlatingen dienaangaande van federaal minister van Buitenlandse Zaken Louis Michel. Nog op 13 november laatstleden verklaarde deze in een commissie van het federale parlement immers dat er in de loop van 2001 voornamelijk haalbaarheidsstudies zouden gebeuren omtrent mogelijke pistes voor de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking. Van de minister had de heer Van den Brande dan ook graag enige nadere toelichting gekregen over deze kwestie.

2.5. Realisaties van het afgelopen jaar

De heer Freddy Sarens peilt bij de minister naar het overleg dat hij beloofd had met het federale niveau. Overleg dat noodzakelijk is om tot een optimale coördinatie van de inspanningen te komen, en om zo complementair mogelijk op te treden. Voor zover de heer Sarens weet is er van dat beloofde overleg het afgelopen jaar niet veel in huis gekomen. Uit diverse bronnen kan hij met name afleiden dat er maximaal één overlegmoment met federaal staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking Boutmans zou zijn geweest, en één ontmoeting met vertegenwoordigers van de sector.

Ook de heer Frans Ramon, hierin bijgetreden door de heer Freddy Sarens, constateert dat de perceptie van de sector er vrij unaniem in bestaat dat er het afgelopen jaar relatief weinig gebeurd is. Zo heeft de sector vooralsnog geen echt uitgewerkte eigen Vlaamse visie op ontwikkelingssamenwerking kunnen detecteren, terwijl ook het document dat nu voorligt over het algemeen als veeleer zwak wordt omschreven. Voor de heer Ramon is dit een belangrijk signaal van de terzake meest kundigen. Het komt er dan ook op aan oog te hebben voor dit signaal, en daaraan zonodig ook de noodzakelijke beleidsmatige conclusies te verbinden.

2.6. Educatie en sensibilisering

De heer Frans Ramon brengt in herinnering dat hij reeds vorig jaar bij de begrotingsbesprekingen heeft gepleit voor een meer structurele en uitgewerkte aanpak van het "sensibiliseringsluik" van de ontwikkelingssamenwerking. Voor wat Vlaanderen betreft is dit duidelijk een domein waarop we zeer actief kunnen en moeten zijn. Maar ook op dat vlak moet hij constateren dat er nog niet al te veel lijkt te gebeuren. Op een paar ad-hoc-subsidiëringen na, lijkt het terrein zelfs nog volledig open te liggen. Hij pleit er dan ook voor om hier rond in de komende jaren zeer actief op te treden, en daarbij ook voldoende oog te hebben voor wat diverse Vlaamse NGO's terzake al jaar en dag presteren in Vlaanderen.

2.7. Keuze van de partnerlanden

De heer Stefaan Platteau acht het voortzetten van het beleid van geografische concentratie (voornamelijk naar Chili en naar Zuid-Afrika) een ver-

standige keuze te zijn. Persoonlijk is hij trouwens altijd al een groot voorstander geweest van een sterke Vlaams – Zuid-Afrikaanse samenwerking, omwille van de grote culturele affiniteit die er tussen de twee bestaat, én omwille van het aanzienlijk aantal Belgen en Vlamingen die in dat land verblijven. In dat licht gezien staat hij trouwens ook volledig achter de optie om in de regio Zuidelijk Afrika nog één land extra te selecteren als partnerland voor Vlaanderen.

De heer Freddy Sarens wenst van de minister nadere verduidelijking te krijgen over het bijkomende land dat men in de regio Zuidelijk Afrika wil uitsélectioneren. De minister moet nu immers toch al minstens een goed idee hebben over welk land het zal gaan. Eenzelfde duidelijkheid had hij van de minister trouwens graag gekregen voor wat betreft de selectie van één partnerland in Noord-Afrika. Hoe verantwoordt de minister daar zijn apparente keuze voor Marokko ?

De heer Miel Verrijken laat opmerken dat men bij de samenwerking met Zuid-Afrika ook de nodige aandacht moet hebben voor de arme blanke boerenbevolking aldaar. Met name zijn vooral de Afrikaner boeren economisch voor een stuk achtergebleven. Diegenen die in Zuid-Afrika de grote rijkdommen vergaard hebben (onder ander in de goud- en diamantsector) behoorden immers meestendeels tot de Engelstalige elite.

Anderzijds acht de heer Verrijken de Vlaamse samenwerking met Cuba volkomen misplaatst te zijn. Het feit dat Vlaanderen op pedagogisch vlak wil samenwerken met een dictatoriaal regime is zijns inziens vanuit democratisch oogpunt geheel en al onaanvaardbaar. Aan de minister vraagt hij dan ook om te onderzoeken hoe deze samenwerking ooit tot stand is kunnen komen, en daar zo mogelijk een einde aan te maken.

De heer Frans Ramon van zijn kant, keurt de keuze van de Vlaamse regering voor Afrika volmondig goed. Alle criteria wijzen immers uit dat het hier het armste continent betreft. Zelfs de keuze voor Zuid-Afrika is in dat opzicht relevant, aangezien een welvarend Zuid-Afrika de motor kan worden voor de sociaal-economische ontwikkeling van heel de regio Zuidelijk Afrika. Daarenboven wordt Zuid-Afrika momenteel zelf ook geconfronteerd met ernstige problemen. Zo neemt onder andere de aidsepidemie er blijkens recente cijfers schrikbarende proporties aan. En dat is toch een domein bij uitstek waarop Vlaanderen wel degelijk relevante expertise kan aanbieden.

Voor wat de keuze van de overige partnerlanden betreft blijft de heer Ramon echter toch wat op zijn honger. De evaluatie van de Vlaams-Chileense samenwerking werd immers reeds vorig jaar aangekondigd, evenals de optie om met landen uit Noord-Afrika te gaan samenwerken. Er mocht derhalve redelijkerwijze worden verwacht dat er dien-aangaande nu reeds enige klaarheid zou kunnen worden geschapen. Het is dan ook wat teleurstellend te moeten vaststellen dat men zich blijkbaar nog steeds in het studie-stadium bevindt, en nog steeds niet weet of men nu met Tunesië dan wel met Marokko wil gaan samenwerken. Voor de heer Ramon is het dan ook duidelijk dat zich hier toch een zekere tempoversnelling opdringt.

De heer Karim Van Overmeire laat inzake de keuze van landen in Afrika als partners voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking opmerken dat het nieuwe denkkader dat hier wordt aange-reikt ook met een grote boog om de vraag heen gaat waarom precies bepaalde landen in een situ-atie van onderontwikkeling zijn blijven steken. Een veertigtal jaar geleden leken zowat alle ex-kolo-nies, ongeacht het werelddeel waarin zij zich be-vonden, ongeveer op hetzelfde niveau te staan. Maar men ging er toen wel van uit dat Afrika ob-jectief gezien (en vergelijkenderwijs) het grootste ontwikkelingspotentieel had. Ondertussen zijn er vier decennia verstreken, en Afrika lijkt van alle achtergebleven continenten het minst weg te heb-ben afgelegd. Het is in elk geval duidelijk inge-haald door Zuid-Amerika, en door veruit de mees-te landen in Azië (waar er zelfs een paar zoge-naamde "tijgereconomieën" zijn ontstaan). In vele opzichten is Afrika er op vandaag zelfs slechter aan toe dan veertig jaar geleden. Een aantal staten zijn immers bijna volledig ineengeklapt (de zogenaam-de "failed states"), terwijl het BNP per hoofd van de bevolking vrijwel overal een negatieve ontwik-keling heeft gekend. De heer Van Overmeire meent dat – de zeer ongelijksoortige ontwikkeling van de verschillende oorspronkelijk achtergeble-ven werelddelen in acht genomen – een en ander niet louter verklaard kan worden vanuit de simplis-tische benadering dat de handelsstromen onrecht-vaardig zijn (want dat waren ze vis à vis Azië ook). Van de minister had hij dan ook graag diens visie over deze kwestie vernomen.

2.8. Programma's en projecten in het Zuiden

2.8.1 Algemene beleidsgrondslagen

De heer Sarens spreekt zijn teleurstelling uit over de vaagheid die in de beleidsbrief wordt geëta-lerd met betrekking tot de concrete projecten en pro-gramma's die men in het Zuiden wil ondernemen. Behoudens een veeleer wazige verwijzing naar vorm-en van projectfinanciering en naar het te reacti-veren waarborgfonds is er niet veel concreets terug te vinden.

De heer Frans Ramon verklaart zich ten volle ach-ter de tweeledige basisoptie van de minister te kunnen scharen. Dat men zowel in het Zuiden (via programma's) als in het Noorden (via sensibilise-ring en educatie) zou optreden, stond trouwens reeds in de oorspronkelijke beleidsnota van de mi-nister, en is in de nieuwe beleidsbrief opnieuw weerhouden. Hoewel dit dus een goede zaak is, meent de heer Ramon echter wel dat men noodza-kelijkwijze wat kritischer moet worden wanneer men in concreto nagaat wat er in het Zuiden nu exact gebeurt. Hij herhaalt terzake dan ook zijn pleidooi van vorig jaar om – veeleer dan te blijven hangen in een aantal losse projecten – toch vooral op programmatorische manier te gaan samenwer-ken. Vlaanderen zou zich daarmee trouwens in-schrijven in methode die binnen de moderne ont-wikkelingssamenwerking het meest opgeld maakt.

Daarnaast wil de heer Frans Ramon ook bena-drukken dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwer-king zeker niet in een – overigens ongetwijfeld goedbedoelde – caritatieve sfeer mag blijven ste-ken. Hij benadrukt met name dat ook in de landen van het Zuiden zelf heel wat expertise aanwezig is. Het komt er dientengevolge dan ook vooral op aan om in dialoog met het Zuiden na te gaan wat er eventueel gezamenlijk kan opgezet worden. Dit wederkerigheidselement krijgt – als integraal be-standdeel van de concepten van samenwerkings-ontwikkeling en horizontaal beleid – volgens de heer Ramon momenteel wat al te weinig aandacht in de beleidsbrief. Het belang van een goede sa-menspraak en dialoog met de verschillende part-nerlanden, met de verschillende betrokken overhe-den en organisaties kan volgens de heer Ramon

nochtans niet genoeg benadrukt worden. In het nu voorliggende document stelt hij intrinsiek echter de neiging vast om de eigen expertise wat te overschatten, vertrekkende van de premisse dat we het in Vlaanderen waarschijnlijk wel beter zullen weten. Hij vraagt dan ook dat er meer aandacht zou worden geschonken aan de "Zuidpoot" van de samenwerking én aan het opzetten van een meer programmatorische benadering van de ontwikkelingssamenwerking.

2.8.2. Waarborgverlening aan projecten in ontwikkelingslanden

De heer Stefaan Platteau spreekt zijn grote tevredenheid uit over het voornemen van de minister om het waarborgfonds voor projecten in ontwikkelingslanden te heractiveren. Het betreft hier immers – met name volgens de NGO's – een belangrijk instrument van het Vlaams ontwikkelingsbeleid. Hij dringt er bij de minister op aan om het waarborgfonds zo spoedig mogelijk opnieuw op kruissnelheid te laten komen.

De heer Miel Verrijken verklaart verbaasd te zijn over de band die er, blijkens de toelichting van de minister, bestaat tussen de Vlaamse regering en Oxfam, dat hij een subversieve vereniging acht te zijn. Het staat immers vast dat onder andere Oxfam (door het aanvoeren van manifestanten uit met name Zuid-Amerika) mee verantwoordelijk is voor de massale ordeverstoringen tijdens de recente top van de Wereldhandelsorganisatie in Seattle.

2.8.3 Gezondheidszorg

In tegenstelling tot de meeste sprekers, die gezondheidszorg hoger reeds als een overheidstaak hebben betiteld, meent de heer Miel Verrijken dat men de geneeskunde het best aan de vrije markt kan overlaten. Enkel die levert immers een kwalitatief hoogstaande geneeskunde op. Hij wijst er daarbij op dat de farmaceutische industrie van de Verenigde Staten ook zonder meer de gulste schenker van geneesmiddelen aan de derde wereld is. Zo worden er bijvoorbeeld tegen spotprijzen massaal medicijnen uitgevoerd naar onder meer Afrika. Ook de Vlaamse farmaceutische industrie zou, mits een kleine aanmoediging daartoe door de overheid, iets gelijkaardigs kunnen doen.

Inzake de aidsproblematiek prijst de heer Miel Verrijken het baanbrekend werk dat terzake wordt verricht door het Instituut voor Tropische Genees-

kunde van Antwerpen. Tegelijk wijst hij er echter op dat België het enige Europese land is dat uit risicogebieden aankomende vreemdelingen niet systematisch screent op aids, hetgeen de deur wagenwijd openzet voor misbruik van ons systeem. Het komt immers frequent voor dat vermogende terminalen uit Afrika een duur vliegtuigticket betalen (wat al volkomen buiten het vermogen van de doorsnee-Afrikaan ligt) om hier gratis gebruik te maken van de zorgen van onze klinieken. Iets wat onze gezondheidszorg ongeveer twee miljoen frank per persoon kost. Volgens de heer Miel Verrijken zou men met een dergelijk bedrag in Afrika zelf veel meer mensen kunnen bereiken en helpen. Hij pleit er dan ook voor om hier een selectieve screening in te voeren, en in Afrika zelf meer hulp te verstrekken.

Eveneens inzake de aidsproblematiek wijst de heer Karim Van Overmeire op een specifiek probleem met partnerland Zuid-Afrika. Dat de verspreiding van aids ook daar enorme proporties aanneemt kan niemand meer loochenen, en toch blijft president Mbeki halsstarrig het verband tussen HIV en aids ontkennen. In dat kader komt het pleidooi om Vlaamse expertise inzake aidspreventie en -bestrijding ter beschikking van Zuid-Afrika te stellen de heer Van Overmeire wat onwezenlijk over. Hoe kan men immers samenwerken met een overheid die het bestaan van een probleem ontkent? Van de minister had hij daarom graag vernomen wat nu de exacte stand van zaken is qua Vlaams projecten dienaangaande in Zuid-Afrika?

De heer Stefaan Platteau meent dat Vlaanderen qua gezondheidszorg aan de ontwikkelingslanden ook iets met een meer positieve teneur kan aanbieden, met name zijn expertise inzake fertiliteitsproblemen (want die doen zich, in tegenstelling tot de populaire perceptie die hier te lande bestaat, ook dáár – o.a. in sommige regio's van Afrika – wel degelijk voor). De Vlaamse universiteiten, en dan in het bijzonder de Vrije Universiteit Brussel, staan in dat onderzoeksveld immers aan de top van het wetenschappelijk onderzoek. Medische teams van de VUB trekken overigens nu reeds regelmatig de wereld in om hun knowhow daaromtrent uit te dragen. Zeer recentelijk zijn er nog missies geweest naar Algerije, Irak, Mexico, Zuid-Afrika en Australië. De Vlaamse wetenschappers die pionierswerk verrichten op dit toch vrij nieuwe wetenschappelijk domein, verdienen volgens de heer Platteau dan ook ondersteuning vanwege de Vlaamse overheid, ook via de sector "ontwikkelingssamenwerking".

2.9. VVOB

De heer Freddy Sarens vraagt de minister dringend klaarheid te willen scheppen over de toekomstige rol van de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand (VVOB), die in zijn beleidsbrief nauwelijks aan bod lijkt te komen.

Ook de heer Frans Ramon constateert dat er erg weinig over de VVOB wordt gezegd in de beleidsbrief. In de mate dat de minister overweegt om er een belangrijke rol aan toe te kennen (analoog aan de rol die de Belgische Technische Coöperatie [BTC] vervult op federaal vlak), komt het de heer Ramon voor dat men zich er terdege van bewust moet zijn dat de VVOB zulks niet van vandaag op morgen zal kunnen waarmaken. Of er iets rond de VVOB zal worden gedaan, en zo ja, wat er precies te gebeuren staat, valt echter noch uit de beleidsbrief, noch uit de begrotingscijfers af te leiden. Terzake blijft de heer Ramon dan ook wat op zijn honger.

3. BESPREKING : ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

De minister dankt de verschillende commissieleden, over meerderheid en oppositie heen, voor hun kritische, bijwijlen scherpe en soms zelfs wat naar het inquisitoriale neigende bijdragen tot de bespreking van de beleidsbrief en de begroting, en gaat daarna over tot een systematische beantwoording van de verschillende vragen en opmerkingen, en een weerlegging van de, soms totaal ongefundeerde, kritieken – die hij overigens ten dele wel verwacht had.

De minister verdedigt vooreerst zijn beslissing om inzake ontwikkelingssamenwerking het *roer radicaal om te gooien*. Hij wijst er daarbij op dat het politiek veel eenvoudiger en makkelijker ware geweest om de oude beleidsvormen gewoon verder te zetten, met een lichte jaarlijkse budgetverhoging als moreel zoethoudertje. Hij heeft echter bewust deze optie niét willen volgen, omdat hij er ten gronde van overtuigd is dat ze in wezen geen zoden aan de dijk zet voor de landen in ontwikkeling.

Hij weet zich daarenboven door de *hele Vlaamse regering* in deze *beleidskeuze* gesteund, aangezien hij – vóór de Vlaamse regering de begroting finaliseerde – wel degelijk een nota aangaande de heroriëntatie van zijn beleid heeft voorgelegd aan de

ministerraad. Het verwijt dat deze beleidsheroriëntatie een ontsnappingsroute zou moeten bieden uit een budgettair keurslijf, houdt derhalve absoluut geen steek.

Daarenboven wenst de minister erop te wijzen dat hij ook wel degelijk de *intentie* heeft gehad om een en ander door te spreken met deze commissie, maar dat zulks door diverse agendakwesties en problemen qua timing (parlementair reces, de facto verlenging van het reces tot aan de gemeente- en provincieraadsverkiezingen, nabijheid van de begrotingsbesprekingen) niet is kunnen doorgaan. Terzake werd in de periode tussen einde september en einde oktober van dit jaar trouwens diverse keren overleg gepleegd met de commissievoorzitter, die dus wel degelijk van het aanbod van de minister én van de daarmee gepaard gaande agenda-problemen op de hoogte was. De intentie om het *parlement te consulteren* was er dus wel degelijk.

Tegelijk wenst de minister ook het vermoeden te weerleggen als zou hij binnen zijn pakket aan bevoegdheden al te weinig interesse betoond hebben voor het domein van de ontwikkelingssamenwerking. Terzake kaatst hij trouwens de bal terug richting parlement, dat hem in de afgelopen periode ook niet echt overbevraagd heeft dienaangaande.

Het *bewijs* voor zijn *engagement inzake ontwikkelingssamenwerking* wordt volgens de minister alleen al geleverd door de loutere begrotingscijfers. Sinds het aantreden van de nieuwe regering zijn de beleidskredieten inzake ontwikkelingssamenwerking (verticaal gezien) immers met 25% gestegen (goed voor 62 miljoen frank), en de betalingskredieten zelfs met 150% (goed voor 304,3 miljoen frank). Hiermee wordt volgens de minister zonneklaar aangetoond dat hij – alleen al financieel gezien – wel degelijk ten volle zijn verantwoordelijkheid opneemt naar dit beleidsdomein en naar de sector toe.

Voor wat de besteding van de kwestieuze 10% horizontale middelen betreft (de vraag naar het *bepalen van de ontwikkelingsrelevantie* m.a.w.), verwijst de minister opnieuw naar de op de ministerraad goedgekeurde nota dienaangaande (nota die hij overigens aan de commissie zal bezorgen – [zie bijlage 4]). Door die goed te keuren hebben alle leden van de Vlaamse regering vis à vis de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking immers het politiek engagement genomen om hem sturend te laten optreden inzake de besteding van de middelen in kwestie.

Dit collectieve engagement heeft wel degelijk zijn belang, aangezien inderdaad niet alle internationale samenwerking een relevantie heeft qua ontwikkelingssamenwerkingsproblematiek. Het aspect "internationale solidariteit" zal derhalve door de minister streng bewaakt worden. Hij haalt terzake het voorbeeld van de samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika aan. Een deel van die samenwerking betreft het universitaire landschap. Deze universitaire samenwerking liep tot op heden vooral met wat men de (voormalige) "witte" universiteiten pleegde te noemen. Het heroriënteren van een deel van de universitaire samenwerking in kwestie naar zogenaamde "zwarte" universiteiten, is dan ook een voorbeeld van het inbrengen van de factor "ontwikkelingsrelevantie" in een reeds bestaande internationale samenwerking.

De enige uitzondering op die 10%-regel geldt voornamelijk de internationale samenwerking van de VOI's. Momenteel heeft de minister daaromtrent nog geen gelijksoortig engagement als hetgene dat hij bekomen heeft van zijn collega-ministers aangaande hun departementale begrotingen. De minister sluit echter niet uit dat een dergelijk engagement inzake internationale samenwerking toch nog kan geïntroduceerd worden naar aanleiding van het opmaken van de beheersovereenkomsten met de VOI's. Die eventuele extra-marge is dus nog niet voorzien in het vooropgestelde cijfer van 600 miljoen.

Ook wat de *geografische keuzes* betreft is er een door de hele Vlaamse regering onderschreven engagement (bevestigd in bilaterale besprekingen en interkabinettenwerkgroepen [IKW's]), luidens hetwelke de minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking de geografische prioriteiten vastlegt.

Het spreekt daarbij voor zich dat de minister bij zijn beslissingen over welke middelen men op welke plaatsen zal inzetten, ook steeds handelt in *overleg met de partnerlanden en -organisaties in het Zuiden*. In de Vlaams – Zuid-Afrikaanse samenwerking fungeert aan Zuid-Afrikaanse kant het ministerie van financiën als centraal aanspreekpunt voor het aanbod en de vraag vanuit Zuid-Afrika zelf.

Conclusie : er is in hoofde van de Vlaamse minister van Ontwikkelingssamenwerking *in geen enkele sprake* van ook maar enige *afstand van bevoegdheid* naar zijn collega-ministers. Wel integendeel. Momenteel is men trouwens bezig met het in kaart brengen van het geheel van de (officiële) internationale samenwerking van Vlaanderen. Op grond daarvan zal de minister van Ontwikkelingssamen-

werking kunnen bepalen welke middelen specifiek geheroriënteerd zullen worden naar internationale solidariteit. Reeds morgen zal overigens op een nieuwe IKW beslist worden over de voorstellen van krachtlijnnnota dienaangaande. In december en januari wordt dan verder in bilateraal overleg met de andere kabinetten beslist over de concrete engagementen.

Op die manier toegerust kan de Vlaamse minister van Ontwikkelingssamenwerking dus naar de partners in het Zuiden gaan om met hen *algemene afspraken* te maken, die ook de andere functioneel bevoegde Vlaamse ministers binden. Zowel qua kaderafspraken als qua operationele strategie berust de basisbevoegdheid dus wel degelijk bij de minister van Ontwikkelingssamenwerking. Deze basisafspraken qua samenwerking dienen dan door de functionele departementen mee verder te worden ingevuld. Het feit dat de diverse functionele Vlaamse departementen een bijdrage kunnen leveren aan de concrete invulling van een en ander op het terrein, betekent volgens de minister daarenboven een duidelijke meerwaarde ten opzichte van de klassieke verticale ontwikkelingssamenwerkingsdepartementen. Ook een "interface-functie" (tussen beslissing en uitvoering op het terrein) wordt hen overigens niet ontzegd.

Finaal is het trouwens ook de minister van Ontwikkelingssamenwerking die de *eindevaluatie* maakt van de projecten. Hetgeen vanzelfsprekend ook zijn belang heeft voor eventuele toekomstige bijsturingen van een en ander.

Bij het, hoger reeds vermelde, bepalen van de ontwikkelingsrelevantie zal de minister vanzelfsprekend ten volle gebruik maken van de *expertise* die de laatste jaren werd opgebouwd. Ook zal hij daarbij in eerste instantie oog hebben voor de *noden* van het Zuiden. Het opdringen van Vlaanderens sterke kanten aan partners die daar geen boodschap aan hebben is immers uit den boze.

In dezelfde zin heeft de minister vanzelfsprekend ook de intentie om een en ander intensief te *overleggen met de sector*. De minister wijst er daarbij overigens op dat de heroriënteringsnota zelf ook reeds met de sector werd doorgesproken begin oktober van dit jaar.

Daarnaast is ook het inschakelen van de *gemeenten* in het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, in Europees opzicht, geen novum, en derhalve zeker ook geen onverantwoorde – want onbeproeft – piste. In Nederland doet men zulks reeds sinds jaren, terwijl het idee in Duitsland momenteel ook volop in

uitvoering wordt gebracht. Men kan dus hoogstens spreken van een "gecontroleerd experiment". De minister preciseert daarbij dat hij ernaar streeft met een tiental gemeenten convenanten af te sluiten. De middelen die deze nú al besteden aan dergelijke activiteiten, moeten daartoe geheroriënteerd worden in een beleidsplan, waarin de gemeenten moeten getuigen van een hoog-kwalitatieve visie op ontwikkelingssamenwerking op gemeentelijk niveau.

Bij de opmaak van deze beleidsplannen wil de minister ook zoveel mogelijk mensen betrekken, ten einde – via een debat op gemeentelijk vlak – de *betrokkenheid van de bevolking* zo groot mogelijk te maken. Dit debat zal logischerwijze in eerste instantie via de gemeentelijke raden voor ontwikkelingssamenwerking moeten lopen, maar ook via de jeugdraden e.d.m. Op die manier kan er ook een soort "kruisbestuiving" teweeg gebracht worden, waardoor er ipso facto meer mensen dan vandaag het geval is betrokken zullen worden bij het beleid terzake. Het moge overigens duidelijk zijn dat dit systeem in genen dele het nu reeds bestaande spontane idealisme van sommigen in de weg zal staan. Wel integendeel, het zal dit idealisme een politiek draagvlak bezorgen in de gemeenteraden en de schepencolleges.

Als *tegenprestatie* voor dit alles is de minister bereid in te staan voor de financiering van het concreet tot stand brengen van verbroederings tussen steden, en van internationale samenwerking tussen steden. Ook zal er scholing, vorming en informatie dienaangaande worden aangeboden aan de gemeentelijke mandatarissen en de gemeenteteambtenaren. Daarover bestaat trouwens reeds een afspraak met de VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten).

Inzake de *defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking* bevestigt de minister dat deze kwestie in de loop van 2001 volledig moet geregeld zijn in een bijzondere wet, teneinde integraal van kracht te kunnen worden in 2004.

Voor wat de keuze van de partnerlanden betreft, kan de minister inzake *Chili* meedelen dat er volgende week een missie naar dat land vertrekt, ten einde de laatste hand te leggen aan een (vroeger reeds aangekondigd) rapport inzake doelmatigheidsanalyse van de Vlaams-Chileense samenwerking. Mogelijks zal het rapport in kwestie dus nog in de loop van dit jaar beschikbaar zijn. Op dat ogenblik zal men dan ook een veel beter zicht hebben op de juiste structurele doelstellingen qua samenwerking met Chili.

Daarnaast is en blijft vooral *Zuid-Afrika* een absolute prioriteit. De keuze voor dit land wordt evidentierwijze mee bepaald door de dynamiek en de rol die Zuid-Afrika kan vervullen naar heel Afrika toe, maar in het bijzonder ook naar de regio Zuidelijk Afrika. De minister spreekt daarbij zijn overtuiging uit dat Zuid-Afrika niet alleen de motor van sociaal-economische ontwikkeling kan zijn, maar tegelijk ook kan fungeren als laboratorium van de methodiek voor de specifiek Afrikaanse aanpak van een aantal zaken. Een dergelijke specifieke aanpak dringt zich op, aangezien het verleden duidelijk heeft aangetoond dat eenzelfde aanpak niet overal wenselijk, mogelijk en nodig is.

Inzake de keuze van een *aanvullend partnerland in de regio Zuidelijk Afrika* maakt de minister zich sterk dat de beslissing dienaangaande vrij snel zal kunnen genomen worden. Terzake wijst hij er nadrukkelijk op dat de beslissing (in het licht van de basisoptie om Zuid-Afrika als uitvalsbasis te gebruiken) mee gemotiveerd zal zijn door de specifieke suggesties die daaromtrent worden gedaan vanuit Zuid-Afrika. Deze suggesties zullen zowel gebeuren door Zuid-Afrikaanse partners als door reeds in Zuid-Afrika aanwezige Vlaams/Belgische ankerpunten (d.w.z. VVOB-vertegenwoordigingen, Belgische coöperanten, andere federale en Vlaamse contactpunten, (daar aanwezige) NGO's die in die regio aan ontwikkelingssamenwerking doen e.d.m.). De minister wijst er nog op dat een dergelijke afweging, wil men ze tenminste ernstig doen, steeds wat tijd vergt. Hij is het echter met de commissie eens dat er nu niet langer getalmd mag worden. De tijd is gekomen om knopen door te hakken.

Specifiek voor wat projecten in de sfeer van de *aidspreventie en -behandeling* betreft, deelt de minister mee dat Vlaanderen geen officiële projecten lopen heeft in Zuid-Afrika.

Nog in verband met de keuze voor Afrika onderschrijft de minister de vaststelling dat *Azië, Zuid-Amerika en Afrika* inderdaad een wel zeer *ongelijksoortige ontwikkeling* hebben doorgemaakt over de laatste halve eeuw. Een verklarende factor voor het achterop blijven van Afrika kan zijns inziens mogelijks gevonden worden in het feit dat de ontwikkelde wereld precies – op alle domeinen en in alle betekenissen – veel minder met Afrika dan met de andere twee continenten echt heeft samengewerkt. De relatie tussen Afrika en het Westen is immers steeds heel specifiek geweest, in die mate zelfs dat ze bijna volledig beperkt is gebleven tot het domein van de ontwikkelingssamenwerking. Daardoor is die kloof ontstaan met de andere ge-

noemde regio's. Kloof die overigens maar steeds is blijven groeien, en momenteel trouwens nóg groeit. Het fenomeen verdient in elk geval nadere analyse.

Inzake *Cuba* wijst de minister erop dat de Vlaamse steun voornamelijk projecten vanuit het departement Onderwijs betreft. Deze zijn nog opgestart geworden toen de heer Luc Van den Bossche Vlaams minister van Onderwijs was. Voor de minister betreft het overigens valabele en belangrijke projecten. Wel wil de minister zonodig op termijn laten onderzoeken (desgewenst eventueel ook in samenspraak met het parlement), of Cuba inderdaad wel past in de Vlaamse concentratiestrategie, en dus inderdaad wel als prioritair land kan aangemerkt worden.

De minister weerlegt ook ten stelligste de aantijging als zou hij onvoldoende *overleg* gepleegd hebben *met de sector*. Er zijn immers wel degelijk contacten met de sector geweest. Zo is de minister op bezoek geweest bij het NCOS, dat nog maar vorige week ook op zijn kabinet is langs geweest. In algemene zin is er trouwens zeer regelmatig contact met het kabinet. Zowel 11.11.11 als Coprogram zitten trouwens in de "resonantiegroep" die werd opgericht ter begeleiding van het beleid rond ontwikkelingssamenwerking. Ook inzake de ontwikkeling van het convenantenbeleid met de gemeenten, engageert de minister zich tegenover de commissie uitdrukkelijk om de NGO-sector hieromtrent te raadplegen en erbij te betrekken. Nog maar vorige week werd met de leiding van het NCOS trouwens ook afgesproken dat het beter betrokken zou worden bij de uitbouw van het horizontaal beleid.

De stelling als zou er geen contact zijn geweest tussen de minister en de NGO-sector is dus zeker niet juist, de minister erkent ze zelfs ten volle als onmisbare beleidspartners op het terrein. Het *engagement* van de minister naar de *NGO's* toe situeert zich meer bepaald op *twee zeer specifieke domeinen*. Enerzijds zullen ze mee instaan voor de *uitvoering* van de engagementen die Vlaanderen neemt, en de overeenkomsten die Vlaanderen sluit, ten aanzien van het *Zuiden*. Zowel Vlaamse NGO's als NGO's van ter plekke bezitten terzake immers een schat aan knowhow, waaruit de minister ten volle wil putten. En anderzijds zullen ze vanzelfsprekend ook een belangrijke inbreng hebben in de uitwerking van het *gemeentelijk beleid* inzake ontwikkelingssamenwerking. Zij hebben immers nu al de expertise aangaande het tot stand brengen van internationale samenwerking met steden in landen van het Zuiden. Hieruit moge dus duidelijk zijn dat de minister de NGO-wereld

zowat beschouwt als de "civil society" (het middenveld m.a.w.) van de ontwikkelingssamenwerking.

Ook wijst de minister erop dat die NGO's nu vaak reeds aanwezig zijn in *landen waar het officiële Vlaanderen zich vooralsnog niet kan wagen*. In bepaalde van die landen zijn ze soms zelfs bijna de enige stabiliserende factor.

Inzake de reputatie van *Oxfam* stelt de minister uitdrukkelijk dat hij dit een bijzonder eerbiedwaardige organisatie acht te zijn. De gebeurtenissen in Seattle en de positie die Oxfam heeft ingenomen inzake eerlijke wereldhandel versterken hem zelfs nog in die opvatting.

In het verlengde hiervan bevestigt de minister ook dat *sensibilisering en educatie* – mee op uitdrukkelijke vraag van deze commissie – absolute beleidsprioriteiten zijn en blijven. Hij vestigt de aandacht van de commissieleden op het feit dat hieromtrent voor de eerste keer een specifiek budget tot stand werd gebracht. Anderzijds kan hij er best inkomen dat het altijd beter kan, en dat een en ander nog verder uitgebouwd verdient te worden. Het stadium van de eerste beleidsaanzetten is echter duidelijk al voorbij.

De *VVOB* ziet de minister vooral als een expertisecentrum rond ontwikkelingssamenwerking en vorming. In deze rol en functie zal de *VVOB* dan ook verder absoluut gevaloriseerd worden. Onder andere in Zuid-Afrika heeft die organisatie momenteel al tal van zeer gewaardeerde projecten lopen. De minister haalt daarbij het voorbeeld aan van de regering van de provincie Vrijstaat die in het kader van de directe samenwerking zelf vroeg om te worden bijgestaan door de *VVOB*. Ook deze instantie zal derhalve een belangrijke rol blijven vervullen in de concretisering van het beleid ter plekke.

Of de *VVOB* op termijn moet uitgroeien tot de "Vlaamse BTC" kan de minister nu nog niet zeggen. Zulks hangt met name voor een stuk samen met de discussie over de defederalisering van de ontwikkelingssamenwerking. De *BTC* moet voor wat de minister betreft in elk geval niet noodzakelijkerwijze verdwijnen. Wél dienen vanzelfsprekend haar beheersorganen te worden aangepast aan de toekomstige nieuwe institutionele realiteit. Maar voor de rest kan de *BTC* in de toekomst zeer wel een instrument zijn bij de verdere uitbouw van een Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. In dezelfde zin kan trouwens ook de *VVOB* verder versterkt worden, en een specifieke rol toebedeeld krijgen. Maar een exclusiviteitspositie voor de

VVOB in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zit er zeker niét in.

Afsluitend herhaalt de minister dat met deze beleidsbrief en deze begroting dus duidelijk *niet gekozen* werd *voor de weg van de minste weerstand*. Het oude denkkader was voor het Westen misschien wel aantrekkelijk, maar leverde voor het Zuiden al te weinig op. Na vele decennia, en ondanks de onmiskenbare inzet en het degelijke werk van de NGO's en de officiële ontwikkelingssamenwerking, zijn de resultaten immers nog steeds bedroevend te noemen. In die vorm van beleid heeft de minister dan ook niet het minste geloof en vertrouwen meer. Daarom heeft hij voor de moeilijke weg van een radicale *vernieuwing* van het beleid gekozen. Waarbij hij ten overvloede laat opmerken dat het ook niet kan zijn dat een sacrosancte NGO-sector zou beletten dat men tot dergelijke nieuwe beleidsvormen komt.

De minister is er zich daarbij ook maar al te goed van bewust dat hij hiermee een *grote verantwoordelijkheid* op zich neemt. Hij is terdege doordrongen van het besef dat hij *als eerste in de vuurlijn* staat bij een eventuele negatieve beleidsevaluatie naar aanleiding van de bespreking van de begroting 2002. Hij zal immers de kop van jut zijn, mocht het in de loop van 2001 gevoerde beleid om de één of andere reden (bijvoorbeeld omdat een collegaminister in de Vlaamse regering zijn engagementen niet of niet voldoende gehonoreerd heeft) niet voldoen aan de gestelde verwachtingen. Voor wat hem betreft, zal hij dan – aangezien het om de uitvoering van een collectieve regeringsbeslissing gaat – echter niet aarzelen om de hele *Vlaamse regering collectief voor haar verantwoordelijkheid te plaatsen*.

Hoewel het introduceren van nieuwe denkpatronen (en het tot stand brengen van de daarbij horende mentaliteitswijziging) dus nooit gemakkelijk is, zal de minister volharden in zijn consequente afwijzing van de alibifunctie, c.q. gewetensfunctie, die een klassiek minister van Ontwikkelingssamenwerking traditioneel vervult *binnen een regering*. Alle politieke beleidsverantwoordelijken dienen voor hun verantwoordelijkheid geplaatst te worden

door ze te betrekken bij het dagelijks beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Maximale responsabilisering is de boodschap. Mocht derhalve niet iedereen in de Vlaamse regering voldoende beseffen dat men zo'n engagement op zich heeft genomen, dan zal de minister niet aarzelen hen daarop met klem te attenderen. Dat is immers de kern van zijn *sturende bevoegdheid*.

Om succesvol te zijn is echter ook vereist dat deze nieuwe denkpatronen inzake samenwerkingsontwikkeling op termijn ook *gedragen* zouden worden door de *hele bevolking*. De minister is er zich van bewust dat zulks evidentierwijze niet van vandaag op morgen gerealiseerd zal kunnen worden. Maar hij vertrouwt erop dat zulks door de *decentralisatie van het beleid naar de gemeenten* (mits het behoud van een specifiek begeleidend beleidskader) uiteindelijk wel degelijk zal lukken. Doordat er een beleidsvisie moet worden neergelegd in een beleidsplan, kan men de gemeentelijke werking en de gemeentelijke initiatieven immers toetsen aan de algemene beleidsvisie. Algemene beleidsvisie die deels vanuit de Vlaamse Gemeenschap vertrekt, maar ook samen met de gemeenten mee wordt opgebouwd. Op die manier, en op die manier alleen, kan het gemeentelijk ontwikkelingsamenwerkingsbeleid meer worden dan een louter subsidiegegeven.

Op basis van de door hem verstrekte bijkomende informatie, vraagt de minister tenslotte opnieuw nadrukkelijk dat de commissie de haar voorgelegde begroting en beleidsbrief zou goedkeuren.

4. INDICATIEVE STEMMING

4.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen

A. Artikel 14 (programma 12.2)

Ter stemming gelegd wordt dit artikel aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

B. Artikel 30

Ter stemming gelegd wordt ook dit artikel aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

**4.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel
– Afdeling I**

Ter stemming gelegd wordt programma 12.2 uiteindelijk eveneens aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Frans RAMON

Luc VAN DEN BRANDE

Jacques LAVERGE

Patrick HOSTEKINT

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Gemeenschappelijk standpunt van de constitutionele regio's inzake de IGC

GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE CONSTITUTIONELE REGIO'S INZAKE DE IGC

Brussel, 20 september 2000

De volgende constitutionele regio's namen deel aan een ministerieel debat omtrent volgend Gemeenschappelijk Standpunt inzake de Intergouvernementele Conferentie (IGC) 2000: Nederooostenrijk, Salzburg, Tirol, Vorarlberg, Baden-Württemberg, Beieren, Berlijn, Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern, Noordrijn-Westfalen, Saksen, Saksen-Anhalt, de Balearische Eilanden, Baskenland, Catalonië, Extremadura, Wales, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en Vlaanderen.

INLEIDING

Met de Intergouvernementele Conferentie (IGC) 2000 wenst de Europese Unie een succesvolle uitbreiding voor te bereiden. Het lijkt geen twijfel dat de kans op succes afhangt van het veilig stellen en het verhogen van de slagkracht en democratische legitimiteit van de Europese instellingen.

Als regio's met wetgevende bevoegdheden, toegekend door de grondwet van onze respectieve Lidstaten (hierna "constitutionele regio's" genoemd)¹, zijn wij sterk geïnteresseerd in deze Conferentie en volgen wij heel aandachtig het verloop van de onderhandelingen. Onze interesse en bekommernis zijn bijzonder groot omdat wij van mening zijn dat er dringend

¹ Zie Verklaring nr. 54 bij de slotakte van het Verdrag van Amsterdam, waarin de Regeringen van Duitsland, Oostenrijk en België stelden "dat het optreden van de Europese Gemeenschap overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel niet enkel de lidstaten, maar eveneens hun deelgebieden betreft, voor zover deze over eigen wetgevende bevoegdheden beschikken die hun krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend."

bepalingen moeten komen in het Verdrag die het subsidiariteitsbeginsel benadrukken en de daaruit voortvloeiende voorzieningen om deze in de praktijk om te zetten. Wij zijn voorstander van deze historische uitbreiding. Wij menen echter wel dat het veel moeilijker zal zijn in een uitgebreide Unie de noodzakelijke amenderingen aan te brengen.

Bovendien moet worden vastgesteld dat onze regeringen een zelfde verantwoordelijkheid dragen als de nationale regeringen van onze Lidstaten bij het aanvaarden van het eindresultaat van de Conferentie, vermits zij verantwoording verschuldigd zijn aan hun respectieve Parlementen die in sommige gevallen een rol spelen in de ratificatieprocedure van het Verdrag.

In deze optiek hebben wij een aantal gemeenschappelijke prioriteiten waarmee, naar wij verwachten, de Europese Raad in Nice rekening zal houden.

DEEL I : GEMEENSCHAPPELIJKE PRIORITEITEN M.B.T. DE AGENDA VAN DE HUIDIGE IGC

Wij zijn verheugd dat zowel het Portugees als het Frans Voorzitterschap, naast de zgn. “klikjes” van Amsterdam, een groot aantal verwante institutionele kwesties op de agenda van de IGC hebben geplaatst. In dit verband koesteren de deelstaten hoge verwachtingen ten aanzien van de buitengewone Europese Raad van Biarritz op 13 en 14 oktober, die zich over deze zaken zal buigen. Wij verwachten een maximale inspanning van de onderhandelaars om tegemoet te komen aan onze prioriteiten in zover deze kunnen gekoppeld worden aan de hoofdstukken van het Verdrag die voor herziening in aanmerking komen.

Zonder afbreuk te willen doen aan de standpunten van elkeen der ondertekenende partijen, worden deze prioriteiten, die betrekking hebben op specifieke problemen inherent aan de ondertekenende partijen, hieronder opgesomd en toegelicht

I.1. Het Comité van de Regio's

Wij menen dat, als de Europese Unie het echt ernstig meent met de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel, het Comité van de Regio's een belangrijker rol dient te spelen dan nu het geval is. De constitutionele regio's onderschrijven volledig het standpunt van het Comité van de Regio's m.b.t. de thema's die aan bod komen op de IGC, zoals uiteengezet in de resolutie die op 17 februari 2000² aanvaard werd. Op dit ogenblik hebben zijn aanbevelingen slechts een marginale invloed op het besluitvormingsproces, terwijl er in heel wat domeinen geen advies dient gevraagd en waar dit wél het geval is, er geen motivatieplicht bestaat indien er geen rekening mee wordt gehouden.

Wij dringen aan op volgende amendementen:

² Standpunt van het Comité van de Regio's van 17 februari 2000 ten aanzien van de Intergouvernementele Conferentie 2000.

I.1.1. Instelling met volle bevoegdheid (Artikel 7, paragraaf 1 EG-verdrag)

Het Comité van de Regio's dient te worden erkend als een instelling met volle bevoegdheid. Dit kan gebeuren via een amendering van Artikel 7, paragraaf 1 van het EG-verdrag, zoals voorgesteld in bijlage 1.

I.1.2. Beroep tot nietigverklaring bij het Hof van Justitie (Artikel 230, 3 van het EG-verdrag)

Het Comité van de Regio's moet een beroep tot nietigverklaring kunnen instellen bij het Hof van Justitie als het meent dat besluiten van de Europese instellingen het subsidiariteitsbeginsel schenden of als de Europese Unie handelingen stelt die strijdig zijn met de prerogatieven van het Comité. Daartoe dient Artikel 230, 3 van het EG-verdrag te worden geamendeerd, zoals voorgesteld in bijlage 2.

I.1.3. Samenstelling – mandaat (Artikel 263, 3 van het EG-verdrag)

Om zijn doelmatigheid en legitimiteit te verhogen, dient de samenstelling van het Comité van de Regio's te worden herdacht. Het lidmaatschap van het Comité dient automatisch te worden beëindigd als er een einde komt aan het mandaat uit hoofde waarvan de leden werden aangesteld. Een overgangsperiode van zes maanden dient voorzien. Een voorstel tot nieuwe verwoording van Artikel 263, 3 van het EG-verdrag werd opgenomen in bijlage 3.

I.1.4. Motiveringsplicht ingeval van het niet volgen van adviezen (Artikel 265, 7 van het EG-verdrag)

Er dient rekening te worden gehouden met de adviezen van het Comité van de Regio's en het niet volgen ervan moet afdoende gemotiveerd worden. Daartoe stellen wij voor Artikel 265 van het EG-verdrag te amenderen, door toevoeging van een paragraaf, zoals voorgesteld in bijlage 4.

I.2. Rechtstreekse toegang van de constitutionele regio's tot het Europees Hof van Justitie

Constitutionele regio's nemen – zowel de iure als de facto – deel aan het Europees besluitvormingsproces, op bijna dezelfde wijze als de Lidstaten in hun bevoegdheidsdomeinen. De Europese Unie kondigt veel regels af die betrekking hebben op hun bevoegdheidsgebieden. Als legitieme rechtsonderhorigen van Europese wetgeving, zijn constitutionele regio's niet alleen gebonden door deze regels maar krijgen zij ook de opdracht deze Europese regelgeving om te zetten in interne wetgeving.

Zij kunnen evenzeer – via hun Lidstaat – veroordeeld worden voor de niet-correcte of niet-tijdige omzetting van Europese richtlijnen, zoals het niet volgen van Europese wetgeving tot een veroordeling kan leiden (zelfs met een forfaitaire som of dwangsom een tweede veroordeling).

De mogelijke uitbreiding van bevoegdheden van de constitutionele regio's binnen de federale staten van de Unie zal leiden tot een overeenstemmende toename van de impact op hen vanwege de Europese Unie en van de wettelijke consequenties daarvan.

Desondanks beschikken constitutionele regio's nog niet over het logisch uitvloeisel van de gestelde wettelijke verplichtingen, d.w.z. zij kunnen zich niet *rechtstreeks* wenden tot het Europees Hof van Justitie (EHJ) als hun belangen geschaad worden of kunnen zichzelf niet rechtstreeks verdedigen voor het Hof. Wij menen dat deze anomalie moet weggewerkt worden door aan de constitutionele regio's rechtstreekse toegang tot het EHJ te verlenen.

Wij stellen derhalve voor Artikel 230 van het EG-verdrag en de daaruit voortvloeiende artikelen overeenkomstig te amenderen. Zodoende dient Artikel 230 van het EG-verdrag te worden geamendeerd, zoals voorgesteld in bijlage 5.

Wij benadrukken evenwel dat het Hof zich in geen geval mag uitspreken omtrent de bevoegdheidsverdeling tussen Lidstaten en hun gefederaliseerde staten, zoals gesteld in Artikel 220 van het EG-verdrag.

I.3. Het gebruik der talen

Wij betogen dat in een uitgebreide Unie het principe dient behouden te blijven dat alle officiële talen van de Lidstaten ook officiële talen van de Europese Unie zijn.

Dit impliceert in de praktijk dat:

- elke officiële taal van om het even welke Lidstaat op dezelfde wijze kan gebruikt worden in de instellingen van de Europese Unie;
- alle officiële documenten en wettelijke handelingen verkrijgbaar dienen te zijn in alle officiële talen binnen een redelijke termijn;
- elke burger zich tot de EU-instellingen (agentschappen inbegrepen) moet kunnen wenden in een van de officiële talen en recht heeft op een antwoord in die taal binnen een redelijke termijn.

Wij vragen derhalve dat de vereiste eenparigheid inzake regels met betrekking tot het gebruik der talen in Artikel 290 van het EG-verdrag behouden blijft.

Wij stellen daarenboven voor Artikel 21, paragraaf 3 van het EG-verdrag te amenderen, zoals vermeld in bijlage 6.

I.4. Verplichte eerbiediging van culturele eigenheid en verscheidenheid in het Europees beleid

Wij menen dat het Gemeenschapsbeleid bijvoorbeeld op het vlak van interne markt, handel en vooral mededinging vaak zwaarder doorweegt op culturele goederen en diensten dan het Europees cultuurbeleid als dusdanig, zoals dat geformuleerd is in Artikel 151, paragrafen 1, 2 en 5 van het EG-verdrag. Wij vrezen ook dat deze invloed nog groeit, voor zover culturele aspecten te weinig aandacht krijgen als de Europese Commissie problemen behandelt in verband met de interne markt, handel of mededinging. Wij menen desondanks dat de bescherming van cultuur meer dan nodig is, in het licht van de (elektronische) commercialisering van culturele goederen.

Wij bepleiten dan ook dat artikel 151, paragraaf 4 van het EG-Verdrag dienovereenkomstig wordt gewijzigd.

Evenzo zijn wij er ten stelligste van overtuigd dat een groot aantal diensten in de sociale, culturele en welzijnssector, evenals marktgerichte diensten in domeinen waar de regionale voorziening of kostenlast vooral gedragen worden door een lokale en/of regionale gemeenschap, niet louter met Europese mededingingsmaatstaven mogen gemeten worden (zie verder, Deel II).

I.5. Verwachtingen ten aanzien van de Europese Raad van Nice

Wij dringen er bij de regeringen van de Lidstaten op aan rekening te houden met wat voorafgaat en vragen in het raam van het Verdrag van Nice om een bindende toezegging voor een nieuwe IGC met o.a. een bespreking omtrent de afbakening en concentratie van bevoegdheden tussen de EU en haar Lidstaten.

DEEL II: DISCUSSIEPUNTEN NA NICE

Naast het onmiskenbaar belang van de geplande institutionele hervorming van de Unie, menen wij echter dat deze slechts gedeeltelijke antwoorden biedt op de essentiële vragen die een verder Europees integratieproces doet rijzen.

II.1 Bevoegdheidsomschrijving

Het Europees beleid bepaalt steeds meer het dagelijks leven van de Europese burgers. In veel gevallen terecht. De Europese Unie heeft de bevolking van de Unie veel voordelen opgeleverd. Nochtans mag men zich de vraag stellen of, in de context van de integratie zoals die vandaag bereikt werd, het subsidiariteitsbeginsel voldoende en consequent in het dagelijks Europees besluitvormingsproces toegepast werd. Dit probleem wordt nog groter in een uitgebreide Unie die haar democratische legitimiteit dient veilig te stellen.

Wij dringen derhalve aan op een discussie om de bevoegdheden van de Europese Unie duidelijker te omschrijven, zodat deze beter afgebakend kunnen worden van de bevoegdheden van de Lidstaten en van hun regionale en lokale besturen.

De huidige opdrachten van de Europese Unie dienen zorgvuldig te worden onderzocht en, in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel, opnieuw bepaald en neergelegd onder de vorm van nauwkeurig omschreven bevoegdheden, zodat ze duidelijker kunnen afgebakend worden van de bevoegdheden van Lidstaten en hun regionale besturen. Dit weerspiegelt beter de nationale en regionale eigenheden binnen de ene Europese identiteit. Vermits zij de overgang naar een stelsel van stemming bij gekwalificeerde meerderheid vergemakkelijkt, zal een duidelijke afbakening in geen geval de besluitvorming in de Unie hinderen of minder dynamisch maken.

De noodzaak om EU-verantwoordelijkheden te concentreren op essentiële zaken vormt een onderwerp voor verdere reflectie omdat het huidig takenpakket de mogelijkheden van een uitgebreide Unie overstijgt.

In deze optiek hebben wij met veel interesse nota genomen van de aankondiging van Europees Commissievoorzitter Prof. Romano Prodi om in een Commissiewitboek de voorstellen op te nemen voor nieuwe besluitvormingsstructuren die aansturen op een grondige overdenking en hervorming van verantwoordelijkheden binnen de Unie. Wij bieden de Commissievoorzitter hierbij onze steun aan.

Nochtans menen wij dat deze bevoegdheidsomschrijving ook duidelijk tot uiting moet komen in het EG-verdrag.

Daarom zijn wij van oordeel dat de artikelen 5, lid 1 en 308 van het EG-Verdrag voor wijziging in aanmerking komen.

II.2. Eerbiediging van het subsidiariteitsbeginsel

Zoals gesteld in Verklaring Nr. 54 bij de slotakte van het Verdrag van Amsterdam, waarin de Regeringen van Duitsland, Oostenrijk en België stipuleerden “dat het optreden van de Europese Gemeenschap overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel niet enkel de lidstaten, maar eveneens hun deelgebieden betreft, voor zover deze over eigen wetgevende bevoegdheden beschikken die hun krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend”, eisen wij dat Artikel 5, 2 van het EG-verdrag wordt gewijzigd zodat niet alleen sprake is van het niveau van de Gemeenschap en van de Lidstaten maar ook van de subnationale besturen.

II.3. Diensten van openbaar belang

Wij zijn er ten stelligste van overtuigd dat een groot aantal diensten in de sociale, culturele en welzijnssector, evenals marktgerichte diensten in domeinen waar de regionale voorziening of kostenlast vooral gedragen worden door een lokale en/of regionale gemeenschap, niet louter met Europese mededingingsmaatstaven mogen gemeten worden.

Wij spreken ons resoluut uit voor het veilig stellen in het Verdrag van het gebied van de diensten van openbaar belang, zoals hoger vermeld, via duidelijke en bindende akkoorden. Naar onze mening gebeurt dit best door een amendement aan Artikel 87. Dit op basis van een bespreking van het gegeven dat Gemeenschapsmaatregelen subsidies of regionale fiscale stimuli niet mogen uitsluiten, vooral in domeinen als openbare veiligheid, media, dienstverlening op het vlak van algemene regionale economische belangen, onderwijs, sociale zekerheid, culturele initiatieven en gezondheidszorg, die een sociaal, cultureel of liefdadig belang hebben binnen een Lidstaat.

Wij erkennen wel dat de toelating van overheidssteun op het vlak van marktgebonden diensten ondergeschikt dient gemaakt aan de bepaling dat aan essentiële kenmerken van de diensten van openbaar belang moet voldaan worden. In deze optiek denken wij aan de voorwaarden *“regionale voorziening”* en *“kosten onderling gedragen door een lokale of regionale gemeenschap”*.

BESLUIT

Als constitutionele regio's menen wij dat de uitbreiding van de Europese Unie één van de grootste uitdagingen in haar bestaan vormt. Het succes van deze uitbreiding, die de constitutionele regio's overigens toejuichen, is ongetwijfeld verbonden met een grondige hervorming van de Europese instellingen, zoals die omschreven wordt in de agenda van de huidige IGC. Wij zijn er ten stelligste van overtuigd dat onze gemeenschappelijke prioriteiten, vervat in deel I van dit document, in deze agenda passen, met name het Comité van de Regio's, de rechtstreekse toegang van de constitutionele regio's tot het Europees Hof van Justitie, het gebruik der talen, de verplichte eerbiediging van de culturele eigenheid en verscheidenheid in het Europees beleid.

Vermits wij menen dat de geplande institutionele hervorming van de Unie, op de agenda van de huidige IGC, slechts gedeeltelijke antwoorden biedt op de essentiële vragen die een verder Europees integratieproces opwerpt, benadrukken wij het belang van verdere hervormingen na Nice. Vermits het er op heden echter naar uitziet dat niet al onze aandachtspunten ineens aan bod kunnen komen, menen wij dat een nieuwe IGC nodig is opdat een bespreking kan plaats vinden omtrent onze verwachtingen inzake, onder meer, een nadere bevoegdheidsomschrijving, de eerbiediging van het subsidiariteitsbeginsel evenals de diensten van openbaar belang, .

Bijlagen

bij het Gemeenschappelijk Standpunt van de Constitutionele Regio's m.b.t. de IGC 2000

Specifieke voorstellen tot amendering van het EG-verdrag

1. Art.7, paragraaf 1 van het EG-verdrag: instellingen

“1. De vervulling van de aan de Gemeenschap opgedragen taken wordt verzekerd door:

- een Europees Parlement,
- een Raad,
- een Commissie,
- een Hof van Justitie,
- een Rekenkamer,
- een *Comité van de Regio's*”.

2. Artikel 230, 3 van het EG-verdrag: Beroep tot nietigverklaring bij het Hof van Justitie

“Het Hof van Justitie is onder dezelfde voorwaarden bevoegd uitspraak te doen inzake elk door het Europees Parlement, *het Comité van de Regio's*, de Rekenkamer en de ECB ingesteld beroep dat op de vrijwaring van hun prerogatieven is gericht [*en in beroepen ingespannen door regionale besturen met wetgevende bevoegdheid, hun toegekend door de nationale grondwet, tegen...*]”.

3. Artikel 263, 3 van het EG-verdrag: samenstelling van het CVR

“De leden van het Comité, alsmede een gelijk aantal plaatsvervangers, worden op voordracht van de onderscheiden lidstaten door de Raad met eenparigheid van stemmen voor vier jaar benoemd. *Hun lidmaatschap neemt automatisch een einde zes maanden nadat het mandaat waarop hun aanstelling berustte, beëindigd werd. In dat geval wordt voor de resterende*

ambtsperiode op dezelfde wijze een vervanger aangesteld. Zij zijn herbenoembaar. Leden van het Comité kunnen niet tegelijkertijd lid zijn van het Europees Parlement.”

4. Artikel 265, 7 van het EG-verdrag: rechten van het CVR

“Als de Raad of de Commissie geen rekening houdt met de adviezen van het Comité van de Regio's, dan dient deze beslissing gemotiveerd.”

5. Artikel 230 van het EG-verdrag: rechtstreekse toegang tot het Hof van Justitie van de EG

De constitutionele regio's stellen een nieuwe paragraaf voor tussen de paragrafen 2 en 3 met daarin het recht van de deelstaten om zich rechtstreeks te wenden tot het Hof van Justitie van de EG: *“Daartoe kan het Hof ook uitspraak doen in elk geding dat aangespannen werd door een regionaal bestuur - in zover dit wetgevende bevoegdheid heeft, hem toegekend door de nationale grondwet – inzake het ontbreken van bevoegdheid, schending van essentiële vormvereisten, schending van het Verdrag of van een uitvoeringsregel of machtsoverschrijding.”*

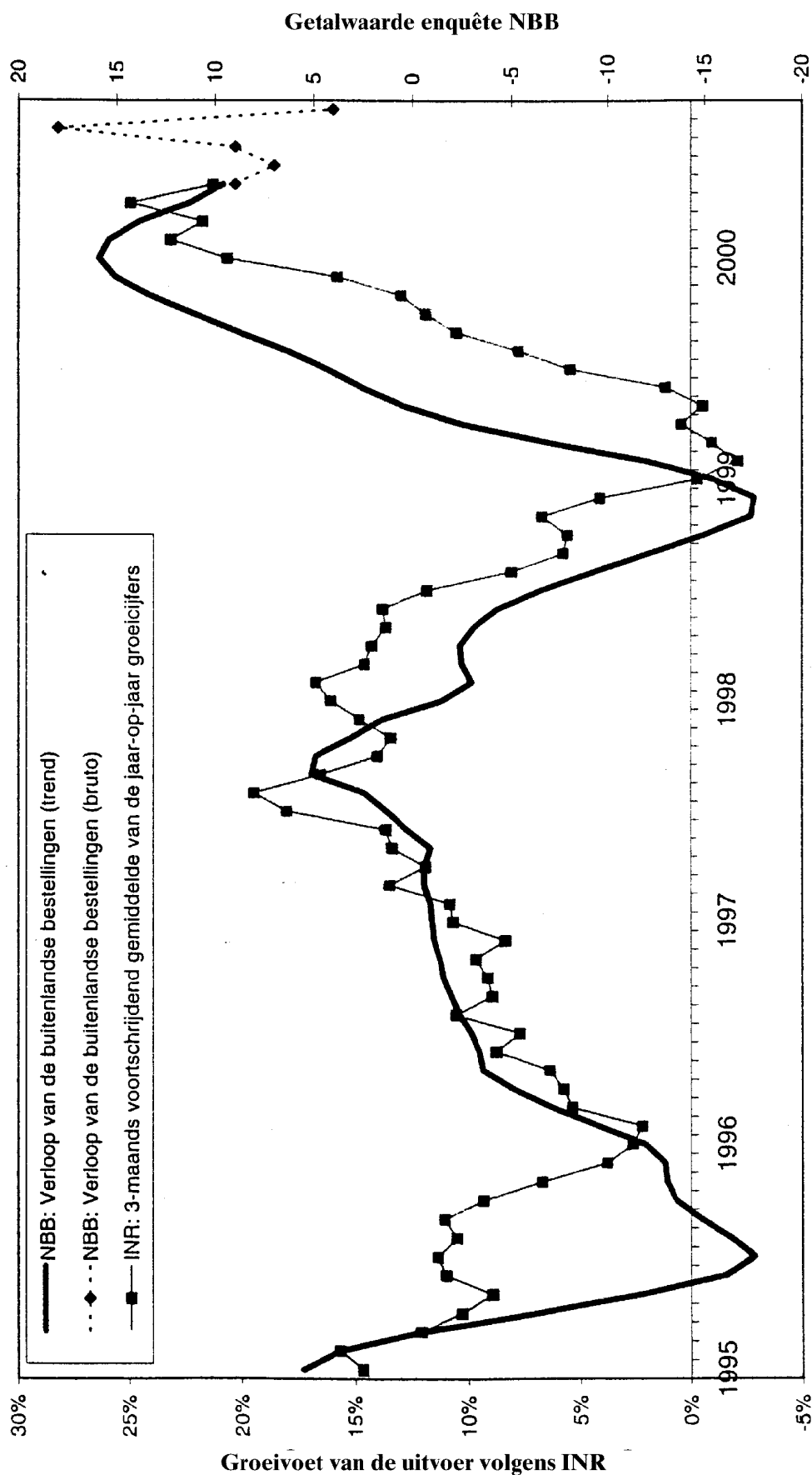
6. Artikel 21, paragraaf 3 van het EG-verdrag

“Iedere burger van de Unie kan om het even welke instelling, orgaan of agentschap, opgericht door of krachtens dit Verdrag, aanschrijven in een van de in artikel 314 genoemde talen en binnen een redelijke termijn ook in die taal antwoord krijgen.”

BIJLAGE 2

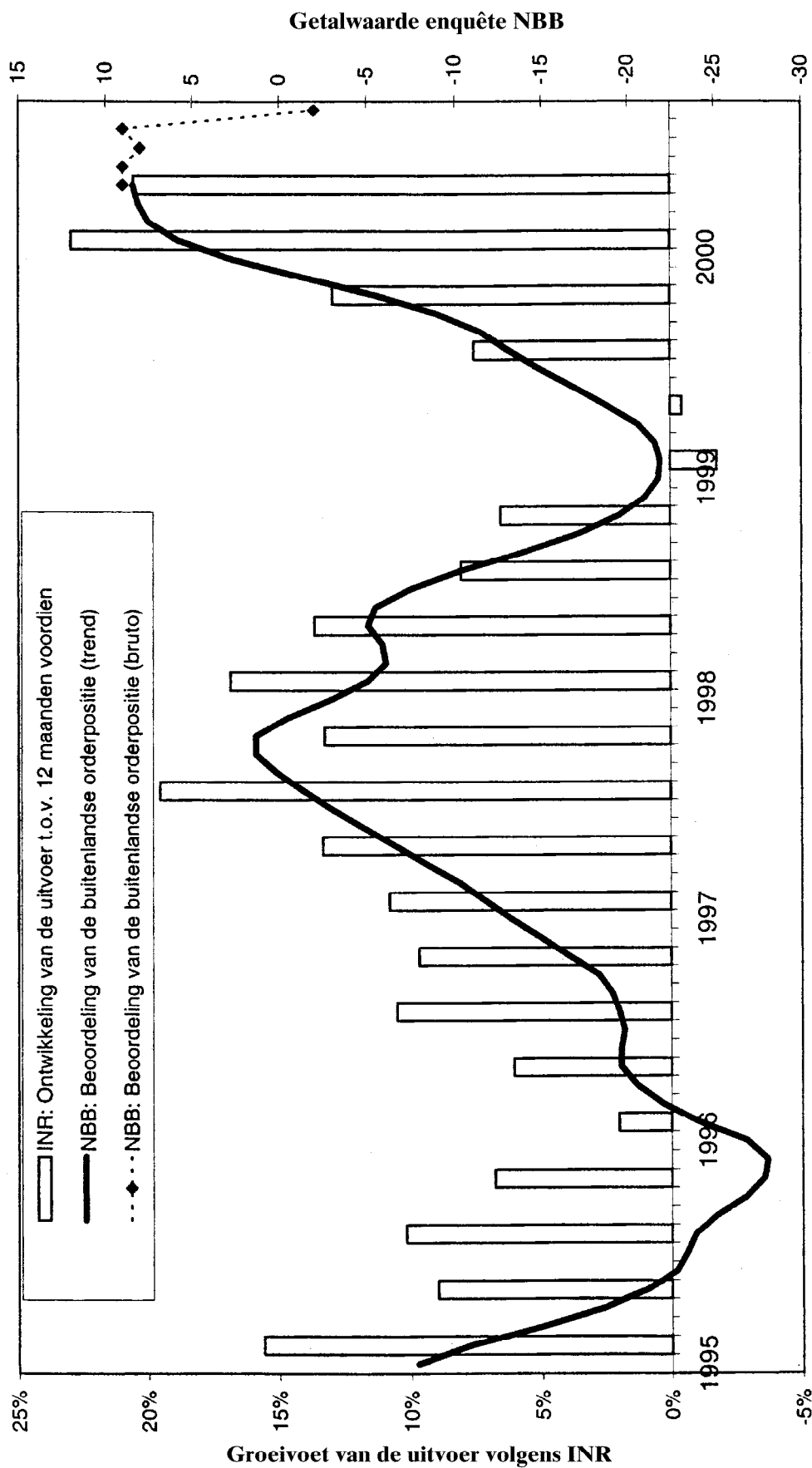
Grafieken betreffende de Vlaamse export

GRAFIEK 1: ONTWIKKELING VAN EEN AANTAL VLAAMSE UITVOERINDICATOREN

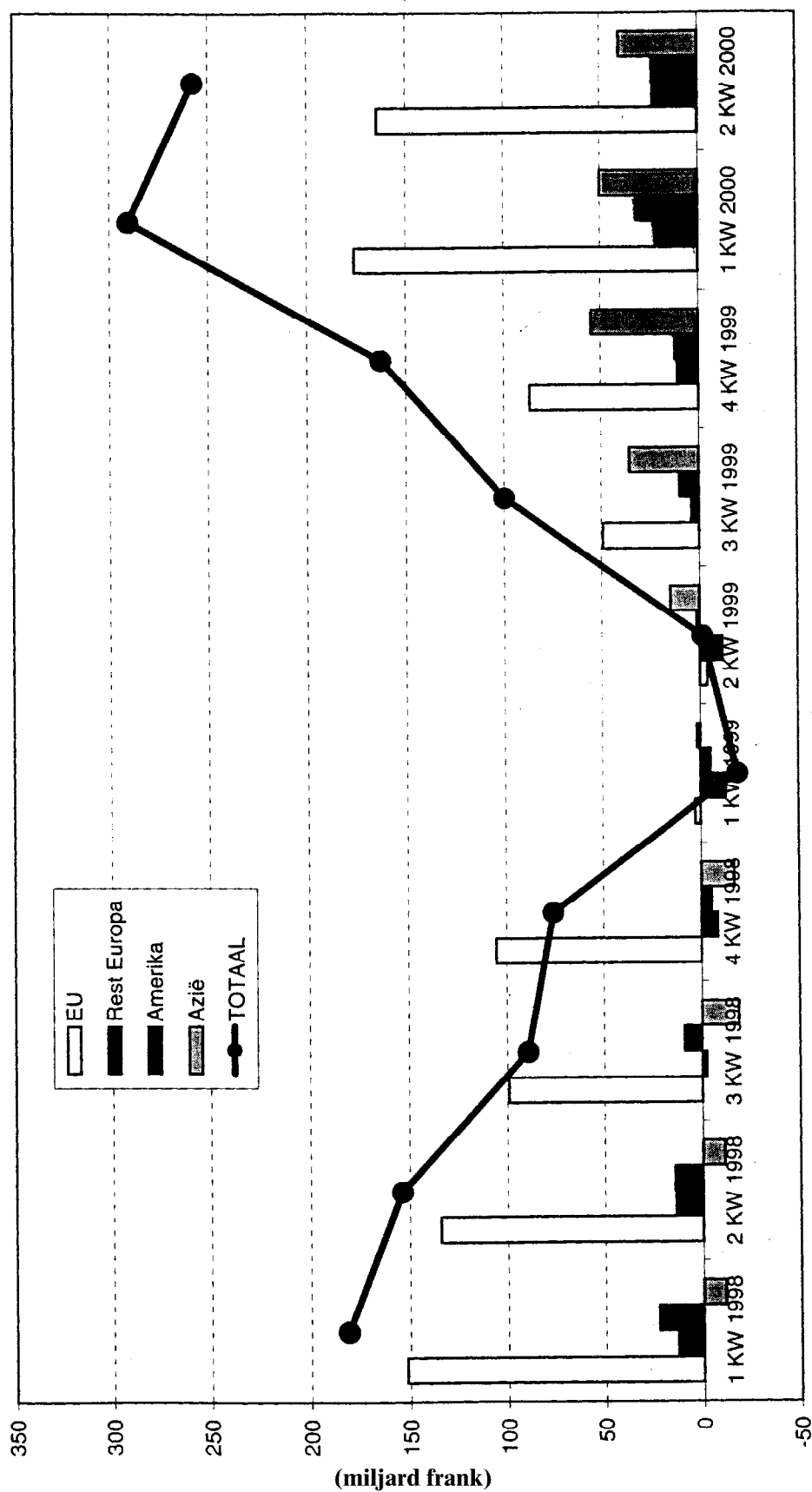
Bron: Nationale Bank van België (NBB), Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR),
bewerking: administratief Planning en Statistiek (APS)

GRAFIEK 2: ONTWIKKELING VAN EEN AANTAL VLAAMSE UITVOERINDICATOREN

Bron: Nationale Bank van België (NBB), Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR)
 bewerking: administratie Planning en Statistiek (APS)

GRAFIEK 3: ONTWIKKELING VAN DE VLAAMSE UITVOER NAAR DIVERSE DELEN VAN DE WERELD
(Ontwikkeling in miljard frank t.o.v. hetzelfde kwartaal een jaar eerder)

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR),
bewerking: administratie Planning en Statistiek (APS)

BIJLAGE 3

Dossieroverzicht – Terbeschikkingstelling van uitrustingsgoederen (1999 & 2000)

Dossiers export 2000

Nummer	Land	Subsidiebedrag (BEF)	Aard van de goederen
01	Algerije	8.617.350	Weefgetouwen
02	Indië	1.400.000	Weefgetouwen
03	China	10.412.500	Knipinstallatie
04	Angola	9.905.462	Vliegtuigbetankers
05	El Salvador	10.483.139	Drinkwaterinstallatie
06	Indië	1.284.500	Warmtewisselaars
07	Algerije	6.846.992	Warmtewisselaars
08	Panama	10.429.566	Borstelmachines
09	Tsjaad	9.460.918	Handpompen
10	Senegal	9.583.501	Handpompen
11	Indonesië	1.686.860	Fineermachines
12	Venezuela	9.094.392	Borstelmachines
13	Egypte	2.461.112	Zakkenmachine
14	Pakistan	7.777.778	Generatorset
15	Tunesië	2.130.254	Uitkomkasten
16	Indië	6.452.746	Generatoren
17	Nigeria	7.777.778	Stoomketels
18	Thailand	7.777.778	Reddingsblusboden
19	China	6.016.656	Wasserijmachines
Totaal		128.961.216	

Dossiers 1999

Nummer	Land	Subsidiebedrag (BEF)	Aard van de goederen
01	Indië	10.500.000	Generatoren
02	China	10.204.652	Chocoladelijn
03	Nepal	6.215.208	Uitkomkasten
04	Indonesië	5.629.750	Verpakkingslijn
05	Venezuela	8.254.750	Ontwaardingsmachines
Totaal		40.804.360	

BIJLAGE 4

Regeringsdocumenten en -beslissingen i.v.m. de heroriëntering van het Vlaams beleid
voor ontwikkelingssamenwerking

VR/2000/1007/000001/1

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Het Vlaams Beleid voor Ontwikkelingssamenwerking, een heroriëntering

1. Situering

Bij het aantreden van deze Vlaamse regering werd voor het eerst formeel beslist om vier basisallocaties m.b.t. internationale solidariteit uit de bevoegdheid van de minister voor Buitenlands Beleid te lichten en toe te wijzen aan een minister voor Ontwikkelingssamenwerking (OS). Dit was een belangrijk politiek signaal.

Eindens de begrotingsronde van september werd het budget OS verhoogd met ongeveer 100 mio. Dit bracht het totaal op net geen 400 mio.

In het najaar werkte mijn kabinet samen met de administratie Buitenlands Beleid – afdeling buiten Europa - aan het luik ontwikkelingssamenwerking binnen de beleidsnota Buitenlands Beleid. Deze nota omvatte drie grote delen: politieke krachtlijnen rond het toekomstig beleid voor OS, een deel rond projecten en programma's in het zuiden en een derde deel rond vorming, educatie en sensibiliseren in Vlaanderen zelf.

Eén van de krachtlijnen van de beleidsnota was de horizontale werking, waarbij ook een stimulerende rol zou worden uitgeoefend naar de andere bevoegdheidsterreinen van de Vlaamse gemeenschap. Dit aandachtspunt werd niet in detail uitgewerkt.

Uit de beleidsnota distilleerden we verder vier grote actieterreinen:

- **de indirecte samenwerking objectiveren:** doelmatigheidsanalyses Zuid-Afrika en Chili, een budgettair implementatieplan, vademecum, vaste subsidiemomenten,...
- **het opstarten van directe samenwerking:** planning 2000, opmaken van definitieve blueprint
- **educatie, sensibiliseren en vorming:** inventarisatieonderzoek, beleidskader uitwerken voor 1/1/2001
- **politieke dimensie:** een minister voor OS is geen 'projectenboer' maar heeft ook politieke finaliteit

Na een interne evaluatie en in het perspectief van de begrotingsopmaak 2001 en de meerjarenbegroting voor deze legislatuur, wens ik een nieuwe richting uit te gaan.

Bovenstaande actiepunten blijven waardevol maar moeten in een ander beleidskader worden ingepast.

Aan de basis van dit nieuw beleidskader ligt mijn overtuiging dat westerse landen de 'klassieke ontwikkelingssamenwerking' hebben uitgevonden als alibi omdat ze geen eerlijke samenwerking hebben met landen in ontwikkeling. Omdat er geen ernstige en eerlijke monetaire -, economische -, urbanistische -, ecologische -, culturele e.a. samenwerking is, gaan westerse landen op zoek naar een zoethouder, nl. ontwikkelingssamenwerking.

Het is dan ook mijn overtuiging dat Vlaanderen niet gebaat is met een klassiek departement voor ontwikkelingssamenwerking. De klassieke modellen geven immers geen ruimte voor **de volgende troeven** die onmiskenbaar met het Vlaams bestuursniveau verbonden zijn:

- **Het Vlaams beleid rond internationale solidariteit heeft geen verleden:** dit is een uitgelezen kans om een eigen model ('out of scratch') op te bouwen.
- **Het gros van de zogenaamde ontwikkelingsrelevante sectoren zijn Vlaamse bevoegdheden:** binnen Vlaanderen bestaat er waardevolle expertise op het vlak van onderwijs, wetenschapsbeleid, huisvesting, welzijn, milieuzorg en weldra ook landbouw. Het is bijzonder belangrijk (en uitdagend) om deze expertise te integreren in het beleid rond internationale solidariteit.
- **Er is een nauwe band tussen de Vlaamse regering en lokale besturen:** deze moet gebruikt worden om de brug te slaan naar de lokale initiatieven rond internationale solidariteit.

De beleidsnota ontwikkelingssamenwerking vertrok te veel vanuit de traditionele ideeën rond OS. Vraag hierbij was hoe we snel een eigen 'departement OS' kunnen uitbouwen. Ik kom daar nu op terug. Het heeft immers weinig zin om naast een federaal een eigen Vlaams departement uit te bouwen.

Internationale solidariteit is een opdracht voor de hele Vlaamse regering. Mijn taak als minister voor OS bestaat erin de solidaire samenwerking tussen Vlaanderen en het zuiden te bevorderen of – zo u wil – te ontwikkelen. Ik wil geen minister van ontwikkelingssamenwerking zijn maar een minister die de solidaire samenwerking ontwikkelt; m.a.w. een minister van samenwerkingsontwikkeling. In essentie moet mijn opdracht een coördinerende en geen functionele bevoegdheid zijn.

Een nieuwe blue-print

Wat volgt wil een nieuwe blue-print zijn voor een Vlaams beleid voor OS.

Dit is enerzijds een breuk met de beleidsnota en de lijnen die we tot hier getrokken hebben omdat we uitdrukkelijk niet van plan zijn een verticaal departement OS uit te bouwen. We moeten niet de ambitie hebben om met Vlaanderen een klassiek beleid rond OS uit te stippelen.

Anderzijds is dit geen breuk met het voorbije jaar omdat vele van de vooropgestelde doelstellingen ook perfect kunnen inpassen in dit nieuwe beleid.

Het vernieuwende element in Vlaamse visie op ontwikkelingssamenwerking zit hem in het feit dat OS enkel dan een toegevoegde waarde kan hebben als het complementair kan werken op de reeds bestaande samenwerking van de Vlaamse regering met partners in het zuiden. Kan dit gerealiseerd worden dan kan men beter spreken van **SAMENWERKINGSONTWIKKELING (SO)**.

Deze visie van SO (i.p.v. OS!) zal moeten vorm krijgen op drie niveaus:

- ❑ een coördinerende en initiërende opdracht binnen de Vlaamse regering
- ❑ een beleid naar de gemeenten toe
- ❑ een politieke invulling van de notie internationale solidariteit

Dit licht ik hieronder kort toe:

❑ **Een horizontaal beleid binnen de Vlaamse regering**

Willen we in de schoot van de Vlaamse regering een vernieuwend beleid voor OS tot stand brengen dan moeten we vooral de horizontale lijn uitwerken. De bevoegdheid van de minister voor SO zie ik niet langer als een functionele, wel als een coördinerende bevoegdheid.

Het is aan de minister voor SO om krijtlijnen te trekken en te coördineren: welke landen en/of regio's, het leiden van de bilaterale onderhandelingen rond internationale solidariteit, contacten leggen tussen de partners in het zuiden en de functionele ministers en departementen, het bewaken van de kwaliteit van de projecten...

Een tweede belangrijke taak van de minister van SO is het initiëren van nieuwe en experimentele projecten. De minister van SO moet samen met de departementen en kabinetten van zijn collega's vernieuwende projecten uitwerken die op termijn moeten worden overgenomen door de functioneel bevoegde minister.

De samenwerking 'an sich' blijft de opdracht van de functioneel bevoegde minister. Hij of zij moet projecten opstellen en uitvoeren ⁽¹⁾.

In het verleden hadden de verschillende ministers vaak al projecten rond internationale solidariteit. Het aanstellen van een minister voor SO binnen de Vlaamse regering mag niet tot gevolg hebben dat hij deze initiatieven overneemt. Het aanstellen van een minister voor SO moet wel tot gevolg hebben dat hij de krijtlijnen trekt en waakt over de kwaliteit van de samenwerking.

Voor de verdere uitbouw van deze horizontale lijn rond internationale solidariteit zie ik twee goede argumenten:

- (a) In het huidige denken rond internationale solidariteit is niet enkel geld belangrijk. Ook de kwaliteit van de samenwerking wordt steeds belangrijker. Hierdoor wordt de expertise die in de functionele departementen aanwezig is steeds belangrijker. Een horizontale vorm van samenwerking moet de expertiseoverdracht mogelijk maken ⁽²⁾.

¹. Dit valt samen met een andere visie die binnen de literatuur rond IS opgang maakt. IS is niet enkel een opdracht voor de klassieke sectoren als voedselvoorziening, irrigatiewerken, landbouw, geneeskunde e.d. Ontwikkelingssamenwerking heeft ook wel degelijk een rol te spelen op het vlak van 'nieuwe' sectoren milieubeheer, internettoepassingen, managementtechnieken, cultuur en jeugd,...

². Expertiseoverdracht is trouwens geen 'one-way' proces. Ook onze departementen kunnen van niet-gouvernementele of overheidspartners in het zuiden leren.

- (b) De klassieke verticale departementen zijn historisch gezien de erfgenamen van de overheidsadministraties die zich tegelijkertijd ook met de kolonies bezighielden. Hoewel het denken in deze departementen gelukkig geëvolueerd is, zit er nog altijd iets fundamenteel fout bij dergelijke opbouw. Ontwikkelingssamenwerking was in het verleden al te vaak een financieringsluik. Een uitweg of excuus om binnen de specifieke bevoegdheden zoals onderwijs, milieu, huisvesting en welzijn geen echte solidaire samenwerking te hoeven opzetten. Het is nochtans voor landen in ontwikkeling veel belangrijker om op een gelijkwaardige wijze samen te werken dan op een projectmatige wijze via een losstaand budget gefinancierd te worden. Met ons horizontaal model voor SO willen we de functionele ministers en departementen rechtstreeks sensibiliseren rond internationale solidariteit. We doen zo niet meer 'ontwikkelingssamenwerking' maar 'ontwikkelen de samenwerking'.

□ een beleid naar de gemeenten toe

In heel Vlaanderen worden initiatieven genomen rond internationale solidariteit.

Niet zelden is de gemeente het politiek niveau waarbinnen deze samenwerking plaatsvindt (11.11.11 – de wereldwinkel – lokale afdelingen van NGO's...).

Sommige gemeentebesturen spelen in op deze dynamieken.

Zo trachten ze de lokale initiatieven te bundelen in een gemeentelijke raad voor OS (GROS).

Bepaalde Vlaamse gemeenten hebben daarnaast een schepen voor OS aangesteld.

Sommige gemeentebesturen doen verder vanuit de gemeentelijke begroting extra inspanningen voor internationale solidariteit.

Voor de vele vrijwilligers, voor de gemeenten in kwestie, voor het buitenlands imago van Vlaanderen maar niet in het minst in het belang van de partners in het zuiden, is het belangrijk dat deze initiatieven kwaliteitsvol zijn.

Verder is het belangrijk dat internationale solidariteit niet zomaar een aparte niche wordt in het lokaal beleid. Ook in het beleid rond internationale solidariteit moet 'geïntegreerd' gedacht worden. Er moeten dus kruisbestuivingen zijn met het jeugdwerk, het cultuurbeleid, het onderwijs, enz.

Vlaanderen is een bestuur dat kort bij de gemeenten staat. Deze troef moet uitgespeeld worden. Via **lokale convenanten** rond internationale solidariteit moet getracht worden het lokaal beleid voor SO te promoten, het te stroomlijnen en van eigen aandachtspunten te voorzien.

In dergelijke convenanten zouden de engagementen van de lokale besturen niet enkel moeten bestaan uit de installatie van een GROS, het benoemen van een schepen voor SO en/of een lokale ambtenaar voor OS. Binnen het convenant moet ook aandacht gaan naar de coördinatie van lokale initiatieven rond internationale solidariteit, kruisbestuiving initiëren met de jeugdraad en andere sectoren, programma's rond sensibilisering, vorming en educatie uitwerken en het publiek debat over internationale solidariteit stimuleren,... Naar analogie met het jeugdwerk kunnen we van de gemeenten verwachten dat er een lokaal beleidsplan rond internationale solidariteit wordt opgesteld waarin al deze aspecten

(kwaliteitsvoorwaarden) worden verwerkt. De tegenprestatie van de Vlaamse regering is het convenant financieel honoreren.

□ De politieke invulling van het mandaat OS

De minister voor Ontwikkelingssamenwerking of de minister voor Samenwerkingsontwikkeling – moet meer zijn dan een ‘projectenboer’.

De wereldverhoudingen zijn niet rechtvaardig. Dit geeft aanleiding tot een wereldwijde ongelijkheid waaraan moet gewerkt worden.

Dit kan door een beleid rond internationale solidariteit uit te bouwen maar ook door de onrechtvaardige structuren en verhoudingen aan te klagen.

Het is niet zo dat Vlaanderen de bevoegdheden heeft om hier rechtstreeks aan te werken. We zitten als deelstaat bijvoorbeeld niet in de algemene vergadering van de VN, we zitten niet rechtstreeks aan de vergadertafel van de Wereldbank, het IMF, de WTO...

Toch heeft de minister die binnen de Vlaamse regering belast wordt met IS de plicht om dergelijke structurele debatten mee te praten. Dit kan door de federale instanties te interpellieren maar ook door het publiek debat op te stoken.

Budgettaire consequenties ?

De ideeën die ik hierboven uiteenzette zijn niet nieuw. Ik lichtte ze tijdens de maand juli al toe op een informele ministerraad.

De nieuwe visie was ook mijn richtlijn voor de opmaak van de begroting OS voor 2001. Binnen plusminus dezelfde financiële marges beschikte ik de middelen voor 2001 drastisch.

- de middelen voor de projectwerking werden teruggebracht van meer dan 300 mio naar 100 mio.
- ik stelde 120 mio in het verschiet voor convenanten met gemeenten
- ik stelde 80 mio in het verschiet voor een Vlaams beleid rond educatie en sensibiliseren

De grote besparing op de projectwerking wil niet zeggen dat dit onderdeel minder belangrijk wordt voor het Vlaams beleid voor internationale solidariteit.

Integendeel ! Het is echter aan alle leden van de Vlaamse regering om hun verantwoordelijkheid t.o.v. internationale gemeenschap te nemen.

Een tijdje geleden bracht de administratie buitenlands beleid de middelen in kaart die de Vlaamse Gemeenschap besteedt aan internationale werking. Dit was de zogenaamde horizontale begroting. Per departement kan opgemaakt worden welke middelen Vlaanderen besteedt, aan welke projecten en in welke landen.

Deze oefening moet het uitgangspunt worden voor de inspanningen die de verschillende departementen dienen te besteden aan internationale solidariteit. Ik pleit om per departement 10% van de internationale uitgaven voor te behouden voor internationale solidariteit.

M.b.t. deze 10%-regel heeft de minister voor SO vervolgens de bevoegdheid om voor deze middelen enkele algemene krachtlijnen te trekken: de selectie van landen en regio's waarmee samengewerkt wordt, het doorvoeren van politieke studies en omgevingsanalyses, de algemene verhouding bepalen tussen directe en indirecte samenwerking, bilaterale gesprekken leiden rond de directe samenwerking, opstellen van strategienota's en scenario's voor samenwerking,...

Het is dan aan de functioneel bevoegde ministers om vanuit hun departement projecten en programma's uit te werken. De rol van de minister voor SO blijft hier beperkt tot raadgevend en controlerend ⁽³⁾.

2. Voorstel van beslissing

1. De Vlaamse regering belast de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking om aan de administratie buitenlands beleid de opdracht te geven om de horizontale begroting te actualiseren.
2. Op basis van deze oefening zullen de middelen bepaald worden die de Vlaamse regering per departement voorbehoudt voor internationale solidariteit op de begroting 2001. 10% van het totale pakket van al de internationale middelen zal vanaf 2001 besteed worden aan internationale solidariteit.
3. Tegelijkertijd krijgt de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking de opdracht om een nota uit te werken waarin hij de algemene krachtlijnen uitwerkt: de selectie van regio's en landen, bepalen van de verhouding directe en indirecte samenwerking, het uitschrijven van een planning en scenario voor directe samenwerking, het uittekenen van een scenario voor indirecte samenwerking,...
4. Op basis van de gegevens uit punt 1-3 stellen de functioneel bevoegde ministers, samen met de minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, een planning op voor het aandeel internationale solidariteit voor de begroting 2001.

Bert Anciaux,
Vlaams Minister van Cultuur, Jeugd,
Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking.

³. Voor de controlerende taak wordt best teruggegrepen naar de ODA-norm. Dit is de internationaal erkende norm die bepaalt welke uitgaven een overheid mag meerekenen i.f.v. de 0,7-norm. Bijvoorbeeld de uitgaven voor de Belgische legeruitgaven in Benin zijn niet erkend als ODA, de uitgaven voor schuldkwijtschelding zijn dat wel.

Vlaamse regering

VR/PV/2000/36

NOTULEN VAN DE VERGADERING VAN VRIJDAG 22 SEPTEMBER 2000

AANWEZIG

De minister-president	Patrick DEWAELE
De minister vice-president	Steve STEVAERT
De Vlaamse ministers	Mieke VOGELS Bert ANCIAUX Marleen VANDERPOORTEN Renaat LANDUYT Vera DUA Johan SAUWENS Dirk VAN MECHELEN
De wnd. secretaris	Jan KERREMANS

GOEDKEURING VAN HET VERSLAG VAN:

- **DE VERGADERING VAN VRIJDAG 15 SEPTEMBER 2000**
(VR/PV/2000/34)
- **DE BIJZONDERE VERGADERING VAN DINSDAG 19 SEPTEMBER 2000**
(VR/PV/2000/35)

De Vlaamse regering hecht haar goedkeuring aan het verslag van de vergadering van vrijdag 15 september 2000 (VR/PV/2000/34) en het verslag van de bijzondere vergadering van dinsdag 19 september 2000 (VR/PV/2000/35).

In aansluiting hieraan beslist de Vlaamse regering:

1. m.b.t. het verslag VR/PV/2000/34 (vergadering van 15 september 2000) de notulering m.b.t. de mededeling VR/2000/15.09/DOC.MED.03 als volgt te wijzigen:
"De Vlaamse regering neemt akte van de aanduiding van de volgende personen in de federale werkgroep ad hoc, belast met het opstellen van een "Witboek voor mobiliteit":
 - de heer Cor DIERICKX als vertegenwoordiger van de heer Steve STEVAERT, Vlaams minister, bevoegd voor het vervoer,
 - mevrouw Tine HEYSE als vertegenwoordiger van mevrouw Vera DUA, Vlaams minister, bevoegd voor het leefmilieu,
 - de heer Willy BORRÉ als vertegenwoordiger van de heer Dirk VAN MECHELEN, Vlaams minister, bevoegd voor het economisch beleid";
2. in het verlengde van de beslissing vermeld in het verslag VR/PV/2000/35 (bijzondere vergadering van 19 september 2000), een werkgroep ad hoc (samen te roepen op initiatief van de Vlaamse minister, bevoegd voor de ontwikkelingssamenwerking) te belasten met het doorvoeren van een nader onderzoek van de nota "Het Vlaamse beleid voor ontwikkelingssamenwerking: een heroriëntering" (VR/2000/18.09/DOC.0851/1).

SECRETARIE

VAN DE

V.R.

V L A A M S E R E G E R I N G

Vergadering van vrijdag 29 september 2000

VR/PV/2000/38 - punt 1

Betreft : Goedkeuring van het verslag van:

- de vergadering van vrijdag 22 september 2000
(VR/PV/2000/36)
- de bijzondere vergadering van maandag 25 september 2000
(VR/PV/2000/37)

Beslissing : De Vlaamse regering beslist:

1. m.b.t. het verslag van de vergadering van vrijdag 22 september 2000:
 - 1.1. haar goedkeuring te hechten aan het verslag VR/PV/2000/36, op voorwaarde dat de beslissing m.b.t. agendapunt 1 in fine als volgt wordt gewijzigd:
 - "2. in het verlengde van de beslissing vermeld in het verslag VR/PV/2000/35 (bijzondere vergadering van 19 september 2000) een werkgroep ad hoc (samen te roepen op initiatief van de Vlaamse minister, bevoegd voor de ontwikkelingssamenwerking) te belasten met **de implementatie van de krachtlijnen vermeld in de nota "Het Vlaamse beleid voor ontwikkelingssamenwerking: een heroriëntering"** (VR/2000/18.09/DOC.0851/1),
 - 1.2. de beslissing inzake agendapunt 25 als volgt te wijzigen:

"De Vlaamse regering beslist:

 1. onder voorbehoud ..., op voorwaarde dat de wijzigingen, geformuleerd in document VR/2000/22.09/DOC.0875/1 worden doorgevoerd, **met dien verstande dat in artikel 5, punt c) de zinsnede "publiek-rechterlijke organisaties" wordt geschrapt en vervangen door "organisaties die door een be- tract verbonden zijn met een overheid en/of een dotatie ontvangen";**